

2012•2013
FACULTEIT BEDRIJFSECONOMISCHE WETENSCHAPPEN
*master in de toegepaste economische wetenschappen:
beleidsmanagement*

Masterproef
Kosten van inspecties bij Vlaamse ondernemers.

Promotor :
dr. Wim MARNEFFE

Thomas Poukens
*Masterproef voorgedragen tot het bekomen van de graad van master in de toegepaste
economische wetenschappen , afstudeerrichting beleidsmanagement*

2012•2013

FACULTEIT BEDRIJFSECONOMISCHE
WETENSCHAPPEN

*master in de toegepaste economische wetenschappen:
beleidsmanagement*

Masterproef

Kosten van inspecties bij Vlaamse ondernemers.

Promotor :
dr. Wim MARNEFFE

Thomas Poukens

*Masterproef voorgedragen tot het bekomen van de graad van master in de toegepaste
economische wetenschappen , afstudeerrichting beleidsmanagement*

Woord vooraf

Het gekozen onderwerp 'Kosten van inspecties bij Vlaamse ondernemers' kadert zeer goed in de afstudeerrichting Beleidsmanagement binnen Toegepaste Economische Wetenschappen aan de Universiteit Hasselt. Aangezien er de laatste tijd meer en meer aandacht wordt geschonken in de media aan het aanmoedigen van ondernemerschap, leek het mij interessant om ook eens dieper in te gaan op bepaalde kosten die Vlaamse ondernemers ervaren, namelijk de kosten van inspecties om te voldoen aan de regelgeving.

Deze masterproef zou echter niet tot stand zijn gekomen zonder de hulp van een aantal personen, die ik via deze weg graag zou willen bedanken. In de eerste plaats denk ik dan aan mijn promotor dr. Wim Marneffe, waar ik telkens terecht kon met vragen en problemen. Vervolgens wil ik ook de drie ondernemers, met name Frank Ennekens van E&P Construct, Jos Bloemen van Algemene Bouwonderneming Bloemen Jos bvba en André Kippers van Vanderstraeten nv, bedanken voor de tijd die ze vrijmaakten voor een interview in verband met de inspecties van hun onderneming. Daarnaast zou ik ook alle bouwbedrijven die mijn enquête hebben ingevuld hiervoor willen bedanken.

Tot slot wil ik ook mijn ouders, broer, zus en vrienden bedanken voor de steun die ze mij gaven, niet alleen tijdens de uitvoering van mijn masterproef, maar gedurende mijn hele universitaire loopbaan.

Thomas Poukens

Samenvatting

Vlaanderen evolueert de laatste jaren meer en meer naar een KMO- economie, aangezien veel grote, globale ondernemingen zich in landen gaan vestigen met een lagere loonkost. Om welvaart te creëren in Vlaanderen is het van essentieel belang om ondernemerschap en innovatie te ondersteunen, zodat zowel nieuwe als bestaande bedrijven aan deze welvaart kunnen bijdragen. Om een eerlijke concurrentie tussen de verschillende ondernemingen op de markt te vrijwaren, moet de regelgeving door alle bedrijven op die markt worden nageleefd. Het is de taak van de overheid om de handhaving van de wettelijke regels en verplichtingen te verzekeren. Eén van de manieren om deze handhaving te verwezenlijken, is door inspecties uit te voeren bij Vlaamse ondernemers.

Maar deze inspecties brengen kosten met zich mee, zowel voor de overheid als voor de geïnspecteerde ondernemingen. In deze masterproef wordt de focus gelegd op de kosten die Vlaamse ondernemers, en meer bepaald de Vlaamse ondernemers in de bouwsector, ondervinden naar aanleiding van de inspecties. De keuze voor de bouwsector ligt voor de hand, omdat hier de laatste jaren veel inspecties plaatsvonden, zoals maar liefst 31,89% van de sociale inspecties.

Aan de hand van drie interviews met bouwondernemingen van verschillende grootte werd een lijst opgesteld van zeven relevante inspecties, waarnaar gepeild werd in een enquête bij bouwondernemingen in Vlaanderen. Op basis van de gegevens verworven uit deze enquête werden de inspectiekosten voor de verschillende inspecties apart, alsook voor de totale inspectiekosten berekend. Dit door voor elke onderneming en per inspectie de in beslag genomen tijdsduur te vermenigvuldigen met het standaard loontarief van de persoon die zich met de inspectie bezighield.

Uit de analyse van de inspectiekosten bleek dat de elektriciteitskeuring en de Bijzondere Belastinginspectie de grootste gemiddelde inspectiekosten met zich meebrachten in 2012, met respectievelijk €1.942,19 en €1.935,77. Daartegenover stonden de gemiddelde inspectiekosten van de brandveiligheidscontrole (€194,06) en de EPB-keuring (€494,04), die in vergelijking met de eerder genoemde inspecties zeer laag waren. De gemiddelde inspectiekosten van de sociale inspectie (€1.074,83), de rioleringskeuring (€1.252,32) en de controle van liften en hijstoestellen (€1.449,96) liggen hier tussenin. Opmerkelijk is wel dat het niet de grote bouwondernemingen zijn met een omzet van meer dan tien miljoen euro die de hoogste inspectiekosten genereren, maar wel de middelgrote bouwondernemingen met een omzet tussen één en tien miljoen euro. In vier van de zeven inspecties ligt hun gemiddelde inspectiekost immers boven die van de kleine en grote bouwbedrijven.

Deze trend werd ook duidelijk toen de gemiddelde inspectiekost per type onderneming berekend werd. Uit het onderzoek bleek immers dat kleine en grote bouwondernemingen gemiddelde inspectiekosten van respectievelijk €1.408,99 en €3.112,97 hadden, terwijl de gemiddelde inspectiekost van €7.632,44 bij middelgrote bouwbedrijven deze bedragen aanzienlijk overschrijdt. De oorzaak voor de hoge inspectiekosten bij middelgrote bouwondernemingen is tweeledig. Enerzijds ligt de loonkost per uur, oftewel het tarief, bij deze bedrijven in vijf van de zeven

inspecties hoger dan het gemiddelde tarief. Bij middelgrote ondernemingen is er immers meestal naast de zaakvoerder ook nog een bediende verantwoordelijk voor de inspecties, terwijl dit bij kleine bouwbedrijven enkel de zaakvoerder is en bij grote bouwbedrijven enkel een bediende. Anderzijds is ook de tijdsbesteding van middelgrote bouwbedrijven aan de verschillende inspecties in vijf van de zeven gevallen hoger dan de gemiddelde tijdsduur die bouwbedrijven hieraan besteden, zodat een efficiëntere aanpak vereist is.

Om de inspecties efficiënter te laten verlopen, werden er enkele beleidsvoorstellen besproken, met name inspecteren op basis van gedrag uit het verleden, zelfrapportering en data mining. Vervolgens werd ook een eigen beleidsvoorstel uitgewerkt om zo meer ademruimte te geven aan de KMO's in de bouwsector, die vaak kampen met zeer hoge inspectiekosten. Dit voorstel bestaat uit het invoeren van één grote, jaarlijkse inspectie per bouwbedrijf, gecombineerd met prestatiegerichte, variabele inspecties. Dit beleidsvoorstel levert een verlaging op van ongeveer één derde van de inspectiekosten bij middelgrote bouwbedrijven. In plaats van de €7.632,44 gemiddelde inspectiekosten die middelgrote bouwondernemingen in het huidige systeem ondervinden, zouden deze gemiddelde kosten gereduceerd worden tot een bedrag van €5.242,30. Voor kleine en grote bouwondernemingen blijkt de invoering van dit nieuwe systeem echter niet te leiden tot een verlaging van de inspectiekosten, omdat deze inspectiekosten al bij al beperkt zijn. Het beleidsvoorstel zou dus enkel ingevoerd kunnen worden bij middelgrote bouwondernemingen, zodat zij niet afgeremd worden door de hoge inspectiekosten en dus meer ademruimte krijgen om verder te ontwikkelen en welvaart te creëren in Vlaanderen.

Inhoudsopgave

WOORD VOORAF

SAMENVATTING

INHOUDSOPGAVE

LIJST VAN FIGUREN

LIJST VAN TABELLEN

HOOFDSTUK I: ONDERZOEKSPLAN.....	1
1.1 Probleemstelling.....	1
1.2 Onderzoeksvragen.....	2
1.2.1 Centrale onderzoeksvraag.....	2
1.2.2 Deelvragen.....	2
1.2.2.1 Wat zijn inspecties en waarom zijn ze nodig?.....	2
1.2.2.2 Wat zijn inspectiekosten en hoe worden ze gemeten?	4
1.2.2.3 Welke inspectiediensten zijn er en hoe zijn ze georganiseerd?.....	5
1.2.2.4 Hoe hoog zijn de inspectiekosten bij Vlaamse bedrijven?	6
1.2.2.5 Op welke manieren kunnen de kosten van inspecties bij Vlaamse bedrijven gedrukt worden?.....	7
HOOFDSTUK II: INSPECTIES EN DE NOODZAKELIJKHEID ERVAN	9
2.1 Inspecties.....	9
2.1.1 Soorten inspecties	9
2.1.2 Initiatiefrecht van inspecties	11
2.2 Waarom zijn inspecties nodig?.....	12
2.2.1 Handhaving in het reguleringsproces.....	12
2.2.2 Toezicht	13
2.2.3 Waarom bedrijven naleven	14
2.2.4 Waarom publieke handhaving en niet privaat	15
2.2.5 De Tafel van Elf.....	17
HOOFDSTUK III: INSPECTIEKOSTEN EN DE METING ERVAN	21
3.1 De overheid	21
3.2 Burgers, bedrijven en instituties	22
3.3 Het Standaardkostenmodel	24

HOOFDSTUK IV: SOORTEN INSPECTIEDIENSTEN EN HUN ORGANISATIE	29
4.1 Vlaamse inspectiediensten.....	29
4.2 Federale inspectiediensten	37
4.3 Inspecties in Nederland.....	39
HOOFDSTUK V: ONDERZOEK INSPECTIEKOSTEN BIJ VLAAMSE BEDRIJVEN	43
5.1 Waarom de bouwsector?	43
5.2 Werkwijze onderzoek.....	45
5.2.1 Interviews.....	45
5.2.2 Inspecties in de bouwsector.....	46
5.2.3 Enquête	50
5.3 Resultaten onderzoek.....	51
5.3.1 Algemene informatie.....	51
5.3.2 De sociale inspectie	55
5.3.3 De EPB-keuring.....	59
5.3.4 De Bijzondere Belastinginspectie (BBI)	61
5.3.5 De elektriciteitskeuring	65
5.3.6 De rioleringskeuring	68
5.3.7 Controle van liften en hijstoestellen	72
5.3.8 Brandveiligheidscontrole.....	75
5.3.9 Totale inspectiekosten	78
HOOFDSTUK VI: BELEIDSVOORSTELLEN OM INSPECTIEKOSTEN TE DRUKKEN	87
6.1 Inspecteren op basis van gedrag uit verleden.....	87
6.2 Zelfrapportering	88
6.3 Data mining	89
6.4 Eén grote, jaarlijkse inspectie.....	89
HOOFDSTUK VII: CONCLUSIE.....	99
LIJST VAN GERAADPLEEGDE BRONNEN	105
Rapporten.....	105
Wetenschappelijke artikels	108
Internetbronnen.....	109

BIJLAGEN.....	112
Bijlage 1: Screenshots enquête.....	112
Bijlage 2: Berekening inspectiekosten.....	117
Inspectiekosten sociale inspectie	117
Inspectiekosten EPB-keuring.....	119
Inspectiekosten BBI	121
Inspectiekosten Elektriciteitskeuring	123
Inspectiekosten Rioleringskeuring	125
Inspectiekosten Materiaal (liften en hystoestellen)	127
Inspectiekosten Brandveiligheid	129
Totale inspectiekosten	131

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: de reguleringsketen.....	13
Figuur 2: Zeven doelgroepen en hun karakteristieken in verband met naleving.	18
Figuur 3: De Tafel van Elf als checklist.....	19
Figuur 4: Overzicht van directe reguleringskosten.....	24
Figuur 5: stappenplan van het SKM	25
Figuur 6: schematische voorstelling om administratieve kosten te meten aan de hand van het standaardkostenmodel	27
Figuur 7: aantal controles per arrondissementscel en per sector	44
Figuur 8: Rechtsvorm van de bouwbedrijven	52
Figuur 9: Bouwbedrijven per provincie	52
Figuur 10: Omzet bouwbedrijven.....	53
Figuur 11: Type bouwbedrijf (op basis van omzet) per provincie	53
Figuur 12: Aantal werknemers van de bouwbedrijven	54
Figuur 13: Type bouwbedrijf (op basis van het aantal werknemers) per provincie	55
Figuur 14: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid sociale inspectie	56
Figuur 15: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de sociale inspectie per type onderneming	57
Figuur 16: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming	58
Figuur 17: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid EPB-keuring	59
Figuur 18: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de EPB-keuring per type onderneming	60
Figuur 19: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming	60
Figuur 20: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid Bijzondere Belastinginspectie	62
Figuur 21: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de BBI per type onderneming	63
Figuur 22: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming	64
Figuur 23: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid elektriciteitskeuringen.....	66
Figuur 24: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de elektriciteitskeuringen per type onderneming	66
Figuur 25: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming	67
Figuur 26: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid rioleringskeuringen	69
Figuur 27: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de rioleringskeuringen per type onderneming	70
Figuur 28: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming	71
Figuur 29: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid inspecties van liften en hijstoestellen	73
Figuur 30: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de controle van liften en hijstoestellen per type onderneming	73
Figuur 31: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming	74

Figuur 32: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid brandveiligheidscontroles	76
Figuur 33: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van brandveiligheidscontroles per type onderneming	76
Figuur 34: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming	77
Figuur 35: Aantal bouwbedrijven per categorie van inspectiekosten	79

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Vlaamse inspectiediensten met juridische vorm, bevoegdheden, sanctiemogelijkheden en omvang	30
Tabel 2: Federale inspectiediensten met juridische vorm, bevoegdheden, sanctiemogelijkheden en omvang	37
Tabel 3: Bruto uurloon per categorie	51
Tabel 4: Overzicht gemiddelde, minima, maxima en % inspectiekosten ten opzichte van omzet	82
Tabel 5: Overzicht inspectiekosten per inspectie en per type onderneming	84
Tabel 6: Berekening inspectiekosten grote bouwondernemingen op basis van gemiddelde tijdsbesteding middelgrote bouwondernemingen.	85
Tabel 7: Berekening inspectiekosten grote bouwondernemingen op basis van tarieven middelgrote bouwondernemingen.	85
Tabel 8: Gemiddelde tijden tijdens de inspectie, per type onderneming	92
Tabel 9: Gemiddelde loonkost per uur, per type onderneming en per inspectie	93
Tabel 10: Berekening vaste jaarlijkse inspectiekosten per type onderneming	93
Tabel 11: Berekening variabele inspectiekosten per type onderneming	94
Tabel 12: Aantal gemiddelde inspecties per keuring, het gemiddelde aantal variabele inspecties en bijbehorende inspectiekosten	94
Tabel 13: Weergave van de gemiddelde tijd voor en na een inspectie, vermenigvuldigd met de loonkost voor kleine bouwondernemingen	95
Tabel 14: Weergave van de tijd voor en na een inspectie, vermenigvuldigd met de loonkost voor middelgrote bouwondernemingen	97
Tabel 15: Weergave van de tijd voor en na een inspectie, vermenigvuldigd met de loonkost voor grote bouwondernemingen	97

HOOFDSTUK I: ONDERZOEKSPLAN

1.1 Probleemstelling

Door de steeds toenemende mate van technologie en nieuwe economische activiteiten wordt ook de regulering hieromtrent steeds complexer. Het correct interpreteren en uitvoeren van deze regelgeving wordt dus steeds moeilijker voor de Vlaamse ondernemers. Toch heeft de maatschappij de verwachting dat onze regelgeving de consumenten, bedrijven, werknemers en het milieu kan en zal beschermen.

Om deze bescherming te kunnen waarborgen, moet vertrouwd worden op een essentieel element van regulering, namelijk handhaving. Het louter opstellen van regels en wetten voldoet niet als effectieve regelgeving, aangezien de regels ook afgedwongen moeten worden. Indien dit niet het geval is, kan een wet slechts gezien worden als een stukje papier. Effectieve regulering veronderstelt dus de uitvoering van regelconform gedrag van elk rechtssubject dat onderhorig is aan de heersende regelgeving. Om dit te kunnen bewerkstelligen, heeft de wetgever verschillende instanties, namelijk de inspectiediensten, het recht gegeven om inspecties uit te oefenen. Momenteel zijn er op het Vlaamse niveau 29 inspectiediensten.¹

Het brede gamma aan inspectiediensten is organisatorisch zeer verschillend per inspectiedienst, waarbij elke dienst eigen bevoegdheden, opdrachten en procedures toegekend krijgt. Dit wijst er dus op dat Vlaanderen een versplinterd handhavingsbeleid bezit in plaats van een centraal beleid voor het uitvoeren van inspecties. Dit kan problemen en kosten veroorzaken voor ondernemers wanneer ze zich willen informeren over de correcte toepassing van de wetgeving in hun specifieke geval. Het zal ondernemers, die de wet correct willen naleven, heel wat tijd en energie kosten om de juiste informatie te verkrijgen over hoe ze dit moeten doen, aangezien er geen centraal punt is waar ondernemers zich tot kunnen wenden. Ondernemers ervaren dus hoge transactiekosten.

Om te voldoen aan de wettelijke eisen, die worden gecontroleerd tijdens de verschillende inspecties, moeten Vlaamse ondernemers het hele jaar door papierwerk verrichten en formaliteiten invullen. Sommige ondernemers kiezen ervoor om extra personeel aan te nemen of om beroep te doen op een extern, gespecialiseerd bedrijf. Dit zorgt natuurlijk voor een stijging van de personeelskosten. Anderzijds zijn er ondernemers die geen extra personeel aannemen maar de administratieve verplichtingen zelf uitvoeren. Hierdoor hebben ze minder tijd om zich bezig te houden met de kerntaken van hun onderneming.

Een ander belangrijk element waar rekening mee gehouden moet worden, zijn de opportuniteitskosten. Zo is er niet enkel de tijd die ondernemingen besteden aan het voldoen van de informatieverplichtingen en het vereiste papierwerk, maar kunnen ondernemers ook niet productief zijn tijdens de inspecties zelf. Aangezien er weinig tot geen communicatie is tussen de inspectiediensten onderling, kan het voorkomen dat eenzelfde onderneming op een korte tijd

¹ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p. 22-52. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

verschillende inspectiediensten over de vloer krijgt. Dit zorgt voor een verhoging van de opportuniteitskosten.

Er kan besloten worden dat voor veel ondernemers de inspectiekosten een belemmering zijn om efficiënt te werk te gaan en zich te richten op de core business van hun onderneming. Daarom is het dus van essentieel belang om een beter inzicht te krijgen in wat de inspectiekosten juist inhouden voor ondernemers, hoe hoog ze zijn en hoe ze beperkt kunnen worden.

1.2 Onderzoeksvragen

1.2.1 Centrale onderzoeksvraag

Wat zijn de kosten van inspecties bij Vlaamse ondernemers?

Het centrale opzet van deze masterproef is nagaan wat de kosten van inspecties concreet zijn bij Vlaamse ondernemers en hoe hoog ze kunnen oplopen. Vlaamse bedrijven kunnen geïnspecteerd worden op verschillende niveaus. Zo kunnen er inspecties plaatsvinden die uitgaan van de federale regering, de Vlaamse regering en soms zelfs van de provincies of gemeenten. Enerzijds geven al deze inspecties een prikkel tot naleving van de wetgeving, zodat een efficiënte markt ontstaat met eerlijke concurrentie. Anderzijds brengen de controles verschillende kosten met zich mee voor de bedrijven.

1.2.2 Deelvragen

1.2.2.1 Wat zijn inspecties en waarom zijn ze nodig?

Om te kunnen meten wat de kosten van inspecties zijn voor de Vlaamse ondernemers, is het van essentieel belang om te begrijpen wat deze inspecties juist inhouden. Allereerst zal in deze masterproef dus een kwalitatief onderzoek gevoerd worden aan de hand van een literatuurstudie om de term inspectie correct te definiëren.

Vervolgens zal in deze literatuurstudie ook de nodige aandacht besteed worden aan de verschillende vormen van inspecties. Deze inspecties kunnen immers preventief, reactief, toevallig of gericht zijn, afhankelijk van het werkdomein van de bevoegde instantie.² Zo kan een inspectiedienst routinecontroles uitvoeren zodat elke onderneming binnen een bepaalde tijdsperiode wordt gecontroleerd en er niet enkel wordt gecontroleerd als gevolg van een campagne of klacht. Ten tweede zijn er de specifieke handhavingscampagnes waarbij een inspectiedienst op een geplande en gecoördineerde manier gaat controleren. Vervolgens worden er ook reactieve controles uitgevoerd, naar aanleiding van een klacht. Het plannen van deze reactieve

² Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p 55. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

controles is zeer moeilijk, aangezien ze het gevolg zijn van een extern beroep op de inspectiedienst.

Tot slot wordt er nog een onderscheid gemaakt tussen controles ter plaatse en controles op stukken. Bij controles ter plaatse gaat de inspectiedienst op de locatie van het Vlaamse bedrijf de naleving van de wetgeving controleren, terwijl de inspectiedienst bij een controle op stukken de relevante informatie of formulieren opvraagt aan de gecontroleerde entiteit.

Wanneer duidelijk gemaakt is wat het begrip inspectie inhoudt, kan een antwoord gezocht worden op de vraag waarom het noodzakelijk is om te inspecteren. Aan de hand van een literatuurstudie zal het belang van handhaving en toezicht in het reguleringsproces besproken worden. Handhaving wordt daarbij gedefinieerd als "het afdwingen van regelconform gedrag door het uitvoeren van toezicht en desgevallend het sanctioneren van inbreuken op de regels."³ Kwalitatieve regels en wetten zijn immers pas effectief wanneer ze handhaafbaar zijn.

Vanuit het standpunt van de overheid is toezicht van essentieel belang voor de handhaving van regelgeving, want het bevordert de naleving van regels. Toezicht kan gedefinieerd worden als "het verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren."⁴ Vervolgens geeft toezicht ook een beeld aan de ministers, het parlement en de maatschappij over de ontwikkelingen in de praktijk en de effecten van het beleid. Zo kan er gestreefd worden naar het bereiken van de gewenste effecten en resultaten voor de samenleving.⁵

Er bestaan twee functies van toezicht. Ten eerste vervult toezicht een preventieve functie, aangezien het gewenste gedrag in de hand wordt gewerkt als de rechtssubjecten merken dat de overheid hen in het oog houdt. Ten tweede is toezicht een basis voor sanctionering. Als er wordt vastgesteld dat overtredingen van de regels niet tot sancties leiden van de overheid, is regelgeving niets meer dan een stukje papier.⁶

³ Hampton, P., (2005). Reducing administrative burdens: effective inspection and enforcement. *HM Treasury*. p. 2. Opgevraagd op 10 september, via <http://www.berr.gov.uk/files/file22988.pdf>

⁴ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p. 16. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

⁵ Inspectieloket. Digitale toegang tot rijksinspecties. (2012). Opgevraagd op 12 september, via <http://www.inspectieloket.nl>

⁶ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p. 11. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

1.2.2.2 Wat zijn inspectiekosten en hoe worden ze gemeten?

Reguleringskosten zijn een essentieel aspect van de efficiëntie en kwaliteit van wetgeving.⁷ Ze zorgen immers voor een welvaartsverlies, dat een negatieve impact heeft op het nationale inkomen. Een van de belangrijkste criteria om de kwaliteit van wetgeving te toetsen, is effectiviteit. Toch mag de kwaliteit van wetgeving niet enkel bepaald worden door de effectiviteit, want het is ook belangrijk dat de kosten van de wetgeving niet hoger zijn dan de baten. Dit fenomeen heet kosteneffectiviteit. In de praktijk moet er rekening gehouden worden met verschillende soorten reguleringskosten, die een impact hebben op de overheid, de burgers, bedrijven en instituties. Reguleringskosten ontstaan in twee fasen, namelijk de voorbereidingsfase en de implementatiefase.

In de voorbereidingsfase kampt de overheid met informatiekosten, beslissingskosten, wetgevingskosten en planningskosten. Tijdens de implementatiefase moeten de volgende kosten in rekening gebracht worden: start-up kosten, operationele kosten, monitoring kosten en handhavingkosten. Ook burgers, bedrijven en instituties ervaren verschillende reguleringskosten. Zo hebben ze tijdens de voorbereidingsfase informatiekosten, planningskosten en lobbykosten. Gedurende de implementatiefase kampen ze met administratieve lasten, start-up kosten, operationele kosten, verdragingskosten en handhavingkosten.⁸

In een literatuurstudie zullen deze kosten allemaal uitvoerig behandeld worden, om dan vervolgens dieper in te gaan op de inspectiekosten, die een groot deel van de handhavingkosten vormen. Inspecties zijn dus een kost voor zowel de overheid als voor de ondernemingen die geïnspecteerd worden.

Om de inspectiekosten te meten, zal in deze masterproef gebruik gemaakt worden van het standaardkostenmodel. Dit is een methode die inzicht verschaft en een aanpak biedt voor de administratieve lasten die veroorzaakt worden door wet- en regelgeving.⁹ Het is de bedoeling om eerst theoretisch wat dieper in te gaan op wat het standaardkostenmodel juist inhoudt, om het dan vervolgens te gaan toepassen in de praktijk op enkele Vlaamse ondernemingen.

Het standaardkostenmodel geeft een analyse van de informatieverplichtingen die ontstaan door regelgeving, de handelingen die een onderneming moet uitvoeren om te voldoen aan deze informatieverplichtingen en de tijd en kosten die de handelingen met zich meebrengen. Als we dit model toepassen op de inspectiekosten van bedrijven, moet er eerst een rapport gemaakt worden over de informatieverplichtingen waaraan ondernemingen moeten voldoen. Vervolgens moet er

⁷ Marneffe, W., Vereeck, L., (2011). The meaning of regulatory costs. p. 341. *European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3). p. 341. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

⁸ Marneffe, W., Vereeck, L., (2011). The meaning of regulatory costs. *European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3). p. 346-351. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

⁹ Rapport Regiegroep Regeldruk. (2008). Meten is weten II: handleiding voor het definiëren en meten van administratieve lasten voor het bedrijfsleven. p. 6. Opgevraagd op 13 september 2012, via <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2008/06/16/meten-is-weten-ii.html>

gekeken worden naar de handelingen die nodig zijn om aan de informatieverplichtingen te voldoen. Deze handelingen kunnen bestaan uit het verzamelen van informatie, het invullen van de gewenste formaliteiten en het ontvangen van inspecteurs in het bedrijf. Dit alles vereist een besteding van geld en tijd.

De eerder genoemde handelingen komen voor in een bepaalde frequentie. Zo moeten ondernemers maandelijks bepaalde formaliteiten invullen of ontvangen ze jaarlijks een aantal inspecteurs. Om de kosten per informatieverplichting te berekenen, moet de som gemaakt worden van de kosten per handeling.

De kosten per handeling zijn gelijk aan de vermenigvuldiging van P en Q.¹⁰ P bevat de kosten die voortvloeien uit de tijd die een ondernemer verliest met een handeling en het tarief van deze ondernemer. De variabelen tijd en tarief worden gemeten door middel van interviews bij de betrokken bedrijven. Q geeft de frequentie weer van de administratieve handeling. Wanneer al deze gegevens verzameld zijn, kennen we de kosten van inspecties voor de onderzochte bedrijven.

1.2.2.3 Welke inspectiediensten zijn er en hoe zijn ze georganiseerd?

Tot aan het decreet Beter Bestuurlijk Beleid, aangenomen door het Vlaams parlement op 9 juli 2003, waren de inspectiediensten ad hoc georganiseerd. Het nieuwe organisatiemodel van de Vlaamse overheid stelt een duidelijke en consistente taakverdeling voorop tussen de departementen enerzijds en de verzelfstandigde agentschappen anderzijds. Deze functiescheiding tussen de departementen en agentschappen werd niet overgenomen binnen de inspectiediensten, zowel omwille van historisch gegroeide redenen als van bewuste beslissingen in het kader van het decreet Beter Bestuurlijk Beleid.

Elke inspectiedienst heeft een specifieke taakomschrijving, die opgenomen werd in een aparte wetgeving. Daarnaast bezit iedere inspectiedienst ook een aparte plaats in de organisatie van de Vlaamse overheidsdiensten. De hervorming die het decreet Beter Bestuurlijk Beleid met zich meebracht, betekende dus niet dat iedere inspectiedienst op dezelfde manier werd omgevormd. Er werd dus rekening gehouden en overlegd met elke inspectiedienst om te bekijken hoe ze zich kunnen organiseren. Zo zal in het ene geval een apart agentschap opgericht worden, terwijl in het andere geval verschillende diensten samen in een departement worden geplaatst.¹¹

Deze masterproef zal de verschillende inspectiediensten en hun organisatie op Vlaams niveau oplijsten, alsook de enkele federale inspectiediensten waar Vlaamse ondernemers mee te maken

¹⁰ Rapport Regiegroep Regeldruk. (2008). Meten is weten II: handleiding voor het definiëren en meten van administratieve lasten voor het bedrijfsleven. p. 7. Opgevraagd op 13 september 2012, via <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2008/06/16/meten-is-weten-ii.html>

¹¹ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p. 22. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

kunnen krijgen. Dit kan door middel van het bestuderen van secundaire bronnen zoals websites en organogrammen van de betrokken instanties, alsook door het onderzoeken van wetgeving en richtlijnen.

Tot slot kan er in deze deelvraag ook gekeken worden naar de situatie van het inspectiewezen in Nederland. Hier zijn de verschillende inspectiediensten georganiseerd in een inspectieraad om tot een efficiëntere werking te komen. Deze inspectieraad is het verband voor samenwerking tussen 12 verschillende rijksinspectiediensten (Agentschap Telecom, Belastingdienst/Douane, Erfgoeddienst, Inspectie voor Gezondheidszorg, Inspectie Jeugdzorg, Inspectie Leefomgeving en Transport, Inspectie van het Onderwijs, Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Inspectie voor de Sanctietoepassing, Inspectie SZW, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en Staatstoezicht op de Mijnen).¹² Ondernemers kunnen over elk van deze inspectiediensten informatie vinden op één geïntegreerde website, namelijk ondernemingsloket.nl, zodat ze niet rond moeten zoeken op verschillende websites om de gewenste informatie te bekomen, zoals in België wel het geval is. Dit bespaart de ondernemers veel transactiekosten en natuurlijk ook veel tijd.

1.2.2.4 Hoe hoog zijn de inspectiekosten bij Vlaamse bedrijven?

Wanneer een definitie van inspectiekosten is geformuleerd en de organisatie van de verschillende inspectiediensten in kaart is gebracht, kan bepaald worden hoe hoog de inspectiekosten oplopen bij Vlaamse bedrijven. Zo hebben de geïnspecteerde ondernemingen kosten bij het opzetten en onderhouden van een intern systeem om de regelgeving te checken. Vervolgens ondervinden Vlaamse ondernemers opportuniteitskosten tijdens de inspecties zelf. Deze kosten bestaan voornamelijk uit de tijd die de ondernemers verliezen wanneer ze zich niet kunnen richten op de dagdagelijkse taken van hun onderneming.¹³

In deze masterproef zal de hoogte van inspectiekosten gemeten worden aan de hand van een enquête bij Vlaamse bedrijven. Het is de bedoeling om eerder te werk te gaan in de diepte dan in de breedte. Dit houdt in dat er één welbepaalde sector, namelijk de bouwsector, geselecteerd wordt om een kostenberekening uit te voeren aan de hand van het standaardkostenmodel, zoals in deelvraag 2 reeds besproken werd. Bij enkele van deze bedrijven zullen ook interviews worden afgenomen met de betrokken ondernemers om zo een beter beeld te krijgen van de perceptie die ondernemers hebben ten opzichte van inspecties.

¹² Organisatie van de inspectieraad. (2012). Opgevraagd op 12 september, via <http://www.inspectieloket.nl/organisatie/inspectieraad>

¹³ Marneffe, W., Vereeck, L., (2011). The meaning of regulatory costs. *European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3). p. 351. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

1.2.2.5 Op welke manieren kunnen de kosten van inspecties bij Vlaamse bedrijven gedrukt worden?

Nadat de inspectiekosten bij de Vlaamse bedrijven gemeten zijn, kunnen er beleidsvoorstellen of methoden gezocht worden om deze kosten te drukken. Hierbij kan rekening gehouden worden met de belangrijke parameters die aangehaald werden tijdens de interviews of in de enquêtes. Vervolgens kan aan de hand van een literatuurstudie gekeken worden naar alternatieve methoden om te inspecteren. Een eerste voorstel is kosteneffectief inspecteren op basis van gedrag uit het verleden. Bedrijven willekeurig selecteren voor inspecties negeert immers waardevolle informatie over het gedrag van die bedrijven dat tijdens vorige inspecties werd verworven. Als een onderneming bekend is als een notoire overtreder, kunnen inspectiediensten deze onderneming onder korter toezicht houden dan algemeen noodzakelijk is. Het is voor de inspectiediensten dus mogelijk om ondernemingen te sorteren in twee groepen, namelijk een goede groep en een slechte groep, op basis van hun reputatie en voorgaande gedrag.¹⁴

Een andere oplossing om efficiënter en effectiever inspecties uit te voeren, is zelfrapportering, ofwel het rapporteren van partijen van hun eigen gedrag aan de bevoegde autoriteiten.¹⁵ Deze methode heeft twee grote voordelen. Ten eerste worden de kosten van inspecties voor de overheid gereduceerd, aangezien bedrijven die schade veroorzaken zelf hierover gaan rapporteren en dus niet meer geïdentificeerd moeten worden. Het tweede voordeel komt de ondernemingen ten goede, aangezien er risicovolle kosten worden geëlimineerd. Deze risicovolle kosten bestaan uit de onzekere sanctie die bedrijven krijgen wanneer ze niet voldoen aan de wettelijke regels. Wanneer de overtredende bedrijven aan zelfrapportering doen, krijgen ze wel een sanctie, maar deze is op voorhand bepaald en ligt lager dan de sanctie die ze ontvangen indien de overtredingen worden vastgesteld tijdens een inspectie.¹⁶

Een derde beleidsvoorstel om de inspecties efficiënter te laten verlopen, is door gebruik te maken van computertoepassingen. Het doel hiervan is om gericht te gaan controleren en zo een grotere pakkans te creëren voor de bedrijven die de regelgeving niet naleven. Eén van de computertoepassingen die gebruikt wordt, is data mining. Dit is een proces waarbij data wordt geanalyseerd vanuit verschillende perspectieven om dan vervolgens omgezet te worden in gebruiksvriendelijke informatie. Bij data mining gaat het vooral over het vinden van patronen en correlaties in een groot aantal gegevens.¹⁷ In België worden enkele data mining- toepassingen gebruikt door de inspectiediensten, namelijk de federale projecten OASIS en GENESIS.

¹⁴ Hentschel, E., Randall, A., (1998). An integrated strategy to reduce monitoring and enforcement costs. *Environmental and Resource Economics* 15. p. 59. Opgevraagd op 17 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

¹⁵ Kaplow, L., Shavell, S. (1991). Optimal law enforcement with self-reporting of behavior. *National Bureau of Economic Research*. p. 1-2. Opgevraagd op 18 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

¹⁶ Hentschel, E., Randall, A., (1998). An integrated strategy to reduce monitoring and enforcement costs. *Environmental and Resource Economics* 15. p. 60. Opgevraagd op 17 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

¹⁷ Data mining: What is data mining? (2013). Opgevraagd op 10 februari 2013, via <http://www.anderson.ucla.edu/faculty/jason.frand/teacher/technologies/palace/datamining.htm>

Tot slot zal ook een eigen beleidsvoorstel gedaan worden om de inspecties efficiënter te laten verlopen, zodat de inspectiekosten bij Vlaamse ondernemingen verminderd kunnen worden.

HOOFDSTUK II: INSPECTIES EN DE NOODZAKELIJKHEID ERVAN

2.1 Inspecties

Onder de term inspectie verstaan we in algemene zin 'een hulpmiddel om toezicht uit te oefenen op de naleving van gestelde voorschriften, bepalingen en/of voorwaarden'.¹⁸ Vervolgens wordt de term inspectie geregeld gebruikt om te verwijzen naar de controles die inspecteurs uitvoeren om informatie te verwerven over bepaalde entiteiten. Controleurs die inspecties uitoefenen, hebben dus als voornaamste taak het verzamelen van informatie, oordelen over deze informatie en, indien nodig, tussenkomen.¹⁹

Om de controles op een effectieve manier te kunnen uitvoeren en om de nodige informatie te kunnen verwerven, is het van essentieel belang dat de inspecteurs kunnen beschikken over verschillende toezichtsrechten. Deze rechten zijn in Vlaanderen: recht op toegang, recht op inzage en kopie van zakelijke gegevens, recht op onderzoek van zaken, recht op het doen van vaststellingen door middel van audiovisuele middelen, recht van onderzoek van transportmiddelen, recht op identiteitscontrole, recht op opname van verklaringen en getuigenissen, recht op toegang tot de gegevensbank en recht op bijstand van de politie.²⁰

2.1.1 Soorten inspecties

Vervolgens is het ook belangrijk de nodige aandacht te besteden aan de verschillende soorten van inspecties. Deze inspecties kunnen immers preventief, reactief, toevallig of gericht zijn, afhankelijk van het werkdomein van de bevoegde instantie.²¹ Zo kan een inspectiedienst preventieve routinecontroles uitvoeren zodat elke onderneming binnen een bepaalde tijdsperiode wordt gecontroleerd en er niet enkel wordt gecontroleerd als gevolg van een campagne of klacht. Deze inspecties zorgen ervoor dat elke onderneming het besef heeft dat ze toevallig gecontroleerd kan worden. Een voorbeeld van routinecontroles kan teruggevonden worden bij de milieu-inspectie. Deze controles hebben dan steeds betrekking op een bepaald compartiment en kunnen bestaan uit

¹⁸ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p 16. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via

http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

¹⁹ Ijzerman, L. (2008). Kennisdeling tussen inspecteurs. Doctoraalscriptie Bestuurs- en Organisatiewetenschap Universiteit Utrecht. p.10-11. Opgevraagd op 8 oktober 2012, via

<http://www.united-academics.org/library/publication/583631/>

²⁰ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p 55. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via

http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

²¹ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p 55. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via

http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

routinemonsterafnames van onder andere de bodem, grondwater, afvalstoffen, afvalwater en mest, alsook routinemetingen van geluid, lucht en trillingen.²²

Ten tweede zijn er de specifieke handhavingscampagnes waarbij inspecties op een geplande en gecoördineerde manier plaatsvinden. Een voorbeeld hiervan is duidelijk terug te vinden in het milieuhandhavingsrapport waar een apart onderdeel is voorbehouden voor specifieke handhavingscampagnes. In dit onderdeel worden de specifieke campagnes toegelicht per werkgroep. Zo heeft de werkgroep water bijvoorbeeld een specifiek handhavingsproject voor wasserijen en werd er bij de werkgroep veiligheid een specifiek handhavingssysteem 'Seveso II' gecreëerd ter preventie van zware ongevallen naar aanleiding van de Europese Seveso II-richtlijn.²³

Vervolgens worden er ook reactieve inspecties uitgevoerd, naar aanleiding van een klacht. Het plannen van deze reactieve controles is zeer moeilijk, aangezien ze het gevolg zijn van een extern beroep op de inspectiedienst. Dit behelst dus een zekere mate van flexibiliteit van de inspecteurs. Een voorbeeld van een reactieve inspectie kan gevonden worden bij de milieu-inspectie die aan de hand van gegevens van de vorige jaren probeert in te schatten hoeveel tijd men nodig heeft voor een optreden bij de ontvangst van een klacht, een parlementaire vraag, een vraag om adviesverlening of een melding van een voorval. De termijn waarbinnen gereageerd wordt, is grotendeels afhankelijk van een prioriteitenlijst.²⁴

Deze prioriteitenlijst verdeelt de verschillende inspecties in bepaalde groepen met betrekking tot de prioriteit van de opdrachten, namelijk hoogste prioriteit, zeer hoge prioriteit, hoge prioriteit en niet prioritair.²⁵ Specifieke handhavingscampagnes behoren tot de groep met zeer hoge prioriteit, terwijl routinecontroles of sommige reactieve controles zich in de groep met niet prioritair inspecties bevinden.²⁶

Daarnaast kan opgemerkt worden dat steeds meer inspecties gericht gebeuren op basis van verschillende indicatoren die bepaalde risico's proberen in te schatten. Dit kan als gevolg hebben dat ondernemingen met een laag risico minder worden geïnspecteerd dan bedrijven waarvan de dienstverlening te wensen over laat en die geregeld in de fout gaan. Een meer gerichte controle kan ook betekenen dat inspecteurs bepaalde wetgeving intensiever gaan controleren dan andere.

²² Inhoud van een milieu-inspectieplan. Routinecontroles. Opgevraagd op 15 november 2012, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieu-inspectie/milieu-inspectieprogramma-mip>

²³ Baert, R. Milieuhandhavingsrapport. (2010). Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Afdeling Milieu-inspectie. p. 45. Opgevraagd op 8 oktober 2012, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieu-inspectie/milieuhandhavingsrapport/de-rapporten/milieuhandhavingsrapport-2010-pdf/MHHR%202010.pdf>

²⁴ Inhoud van een milieu-inspectieplan. Reactieve controles. Opgevraagd op 15 november 2012, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieu-inspectie/milieu-inspectieprogramma-mip>

²⁵ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p 84. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

²⁶ Inhoud van een milieu-inspectieplan. Plannen en prioriteiten. Opgevraagd op 15 november 2012, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieu-inspectie/milieu-inspectieprogramma-mip>

Deze vorm van selectiviteit ontstond omdat inspecties zo effectief mogelijk moeten worden ingezet en er een afweging moet gemaakt worden tussen de kosten en de baten.²⁷

Tot slot wordt er nog een onderscheid gemaakt tussen controles ter plaatse en controles op stukken. Bij controles ter plaatse gaat de inspectiedienst op de locatie van het Vlaamse bedrijf de naleving van de wetgeving controleren, terwijl de inspectiedienst bij een controle op stukken de relevante informatie of formulieren opvraagt aan de gecontroleerde entiteit.

2.1.2 Initiatiefrecht van inspecties

Inspecties uitvoeren kan op basis van verschillende initiatieven.²⁸ Ten eerste zijn er maatregelen die wettelijk verplicht zijn om te controleren. Vervolgens zijn er controles die gebeuren op eigen initiatief van de toezichthoudende inspectiedienst of ambtenaar. Het grootste deel van de inspectiediensten is immers bevoegd om controles op eigen initiatief uit te voeren. De criteria op basis waarvan en de wijze waarop ondernemingen worden gecontroleerd, worden door de inspectiedienst zelf bepaald. De aard van het dossier en de beschikbare capaciteit zijn hierbij belangrijke indicatoren. Ook wordt er vaak gebruik gemaakt van risicoanalyse om de doelgroep en het aantal controles te bepalen. Zo zullen ondernemingen met een groter risico op overtredingen eerder gecontroleerd worden. Daarnaast kunnen de inspectiediensten ook handelen op vraag of na klacht van derden of andere afdelingen en diensten.

Vervolgens moeten de inspectiediensten ook rekening houden met bepalingen die opgelegd worden door Europa. Zo kan de Europese regelgeving bijvoorbeeld opleggen dat jaarlijks 5% van een bepaalde doelgroep moet gecontroleerd worden.

Tot slot beschikken verschillende inspectiediensten over een onderzoeksinitiatief. Dit wil zeggen dat ze op eigen initiatief gegevens kunnen opvragen bij andere diensten of betrokkenen om zo te gebruiken voor eigen onderzoek naar de naleving van regels. Niet alle inspectiediensten kunnen gebruik maken van het onderzoeksinitiatief aangezien er bij sommige diensten een functiescheiding werd doorgevoerd in het kader van het decreet Beter Bestuurlijk Beleid. Hierbij werd dan de controlefunctie toegewezen aan de inspectiedienst, terwijl een andere dienst de onderzoeksbevoegdheid kreeg.

²⁷ Ijzerman, L. (2008). Kennisdeling tussen inspecteurs. Doctoraalscriptie Bestuurs- en Organisationswetenschap Universiteit Utrecht. p.12. Opgevraagd op 8 oktober 2012, via <http://www.united-academics.org/library/publication/583631/>

²⁸ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p.71-72. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

2.2 Waarom zijn inspecties nodig?

Nu duidelijk gemaakt is wat het begrip inspectie inhoudt, kan een antwoord gezocht worden op de vraag waarom het noodzakelijk is om te inspecteren. Daarom zal het belang van handhaving en toezicht in het reguleringsproces hieronder worden toegelicht.

Zoals reeds vermeld in de probleemstelling, heeft de maatschappij de verwachting dat regelgeving een bescherming biedt voor bedrijven en burgers. Om deze bescherming te kunnen waarborgen, moet vertrouwd worden op een essentieel element van regulering, namelijk handhaving. Het louter opstellen van regels en wetten voldoet niet als effectieve regelgeving, aangezien de regels ook afgedwongen moeten worden. Handhaving wordt daarbij gedefinieerd als "het afdwingen van regelconform gedrag door het uitoefenen van toezicht en desgevallend het sanctioneren van inbreuken op de regels."²⁹ Kwalitatieve regels en wetten zijn immers pas effectief wanneer ze handhaafbaar zijn.

2.2.1 Handhaving in het reguleringsproces

Handhaving moet gekaderd worden in het ruimere proces van regulering. Een vereenvoudigde vorm van dit proces bestaat uit vier grote onderdelen. Ten eerste is er het politieke proces, waarin de beleidsmakers wetten en regels ontwerpen die worden vastgelegd in regulerende programma's.

Deze regulerende programma's vormen een tweede onderdeel van de reguleringsketen en geven een weerspiegeling van het gewenste gedrag in bepaalde situaties. Het is dus normatief kader waarin beleidsdoelstellingen geformuleerd zijn. Daarnaast bieden de programma's ook aanduidingen van middelen die aangeven waarmee het gedrag bevorderd kan worden. Deze middelen bestaan uit communicatieve instrumenten zoals informatiecampagnes of labels, economische instrumenten zoals belastingen en subsidies en juridische instrumenten zoals een boete of gevangenisstraf.³⁰

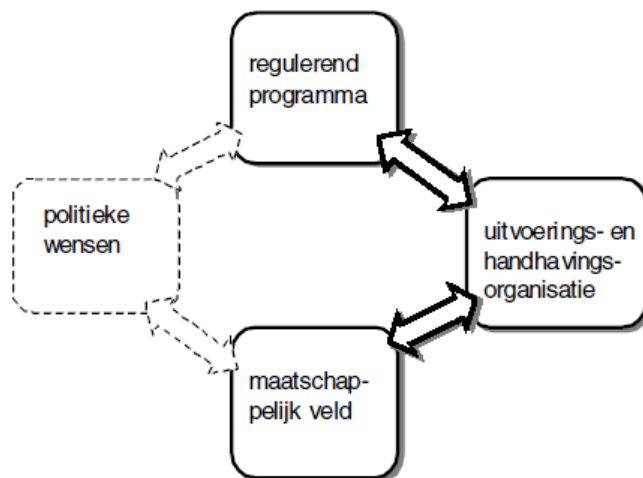
Ten derde is er het uitvoerings- en handhavingsproces met als doel de verwezenlijking van het gewenste gedrag zoals vooropgesteld in de programma's. Een samenwerking tussen bestuurders, medewerkers van ambtelijke organisaties en burgers is hier van groot belang. Tot slot kan worden gesteld dat al deze handelingen gericht zijn op de beïnvloeding van het gedrag van burgers. Dit is het vierde onderdeel van het reguleringsproces, namelijk het maatschappelijk veld waarbinnen naleving vereist is om een goede samenleving voor alle burgers te garanderen.³¹

²⁹ Hampton, P. (2005). Reducing administrative burdens: effective inspection and enforcement. *HM Treasury*. p. 2. Opgevraagd op 10 september, via <http://www.berr.gov.uk/files/file22988.pdf>

³⁰ Coolsma, C., Wiering, M. (2001). Handhaving in stukken. Beschouwingen over theorie en praktijk van de handhaving van recht. p.14. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://www.siswo.uva.nl/pdf1/handhaving.pdf>

³¹ Coolsma, C., Wiering, M. (2001). Handhaving in stukken. Beschouwingen over theorie en praktijk van de handhaving van recht. p.15. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://www.siswo.uva.nl/pdf1/handhaving.pdf>

Figuur 1: de reguleringsketen

Bron: Coolsma, C., Wiering, M. (2001). *Handhaving in stukken. Beschouwingen over theorie en praktijk van de handhaving van recht.* p.14.

2.2.2 Toezicht

Vanuit het standpunt van de overheid is toezicht van essentieel belang voor de handhaving van regelgeving, want het bevordert de naleving van regels. Toezicht kan gedefinieerd worden als "het verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren."³² Vervolgens geeft toezicht ook een beeld aan de ministers, het parlement en de maatschappij over de ontwikkelingen in de praktijk en de effecten van het beleid. Zo kan er gestreefd worden naar het bereiken van de gewenste effecten en resultaten voor de samenleving.³³

Er bestaan twee functies van toezicht. Ten eerste vervult toezicht een preventieve functie, aangezien het gewenste gedrag in de hand wordt gewerkt als de rechtssubjecten merken dat de overheid hen in het oog houdt. Bepaalde toezichthoudende praktijken kunnen immers effectief een verandering teweeg brengen in gedragingen van bedrijven in het voordeel van de doelen van de overheid. Ten tweede is toezicht een basis voor sanctionering. Als er wordt vastgesteld dat overtredingen van de regels niet tot sancties leiden van de overheid, is regelgeving niets meer dan een stukje papier.³⁴

³² Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). *Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid.* p. 16. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

³³ Inspectieloket. *Digitale toegang tot rijksinspecties.* (2012). Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://www.inspectieloket.nl>

³⁴ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). *Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid.* p. 11. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

Als voorbeeld werd er in een Amerikaans onderzoek over de handhaving bij de Occupational Safety and Health Administration (OSHA) een significante negatieve relatie waargenomen tussen inspecties die een straf opleggen en een verandering in het aantal verwondingen bij de gestrafte onderneming in de erop volgende jaren.³⁵ Uit een analyse van het onderzoek bleek dat een inspectie waar ook een straf wordt opgelegd, het aantal verwondingen met 22% daalt over een periode van drie jaar. Ook het aantal gemiste werkdagen vermindert met 20%. Deze negatieve relatie houdt zelfs stand nadat ze getest en gecontroleerd werd op mogelijke fouten, ontstaan door vaste effecten, gecorreleerde verwondingen en endogene inspecties.

Deze resultaten ondersteunen de gedragstheorie van meegaandheid met begrensde rationaliteit, die een meer waarschijnlijke verklaring biedt voor de grootte van de geobserveerde effecten op veiligheid dan argumenten gebaseerd op meer gebruikelijk verwachte nutsmodellen. Inspecties die een straf opleggen, schijnen de aandacht van het management meer te focussen op de aspecten van veiligheid en dat op een manier die leidt tot een bredere waaier van inspanningen om gevaarlijke risico's te verminderen.

Het wijdverspreide geloof dat OSHA handhaving het aantal verwondingen niet kan beïnvloeden is in het algemeen gebaseerd op de sterke assumpties van rationaliteit en legaliteit. Deze assumpties stellen dat bedrijven alleen de letter van de wet toepassen als de verwachte straffen hoog genoeg zijn om de compliance kosten te compenseren. Als het management de inspecties beantwoordt door simpelweg de aangetoonde overtredingen te corrigeren en hun gedachten over de verwachte straffen te herzien – zoals verwachte nutsmodellen meestal aannemen – zouden de effecten kleiner zijn en minder significant. De verwachte straffen zouden nog steeds zeer laag zijn in vergelijking met de compliance kosten.

2.2.3 Waarom bedrijven naleven

Bedrijven spelen een heel belangrijke rol in de economie en het welvaartsniveau van de maatschappij. Zij zorgen ervoor dat mensen tewerkgesteld zijn en zo een inkomen verwerven. Toch zijn veel ondernemingen heel gevoelig aan regels die opgelegd worden door de wetgever. Het is dus van belang om na te gaan waarom de bedrijven geneigd zijn om de regelgeving toe te passen, hoewel dit in veel gevallen bijkomende kosten impliceert.

Er kunnen drie soorten van factoren onderscheiden worden die een verklaring geven waarom bedrijven de wetgeving naleven.³⁶ Ten eerste zijn er de cognitieve factoren die te maken hebben met de mate van kennis die een doelgroep heeft over bepaalde regelgeving. Hierbij moet niet enkel rekening gehouden worden met de wettelijke regels, maar ook met de afwijkende sociaal geldende regels. Om naleving te verkrijgen is ook de manier waarop de regels bekend gemaakt worden van

³⁵ Gray, W. (1993). Does Regulatory Enforcement Work? A Panel Analysis of OSHA Enforcement. *Law & Society Review*, 27(1). p.177-213. Opgevraagd op 14 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

³⁶ Huls, N., Van Erp, J. (2009). Actie en reactie. Een inleiding in de rechtssociologie. p.176-181. Opgevraagd op 12 oktober 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

groot belang. Zo wordt in België opgemerkt dat doelgroepen die geen juridische opleiding genoten hebben, het steeds moeilijker krijgen met het begrijpen van de geldende wetgeving. Voorbeelden hiervan zijn migranten die de wetgeving in verband met sociale woningen niet begrijpen en traditionele boeren die de mestvoorschriften niet snappen. Wanneer de regelgeving duidelijk en begrijpbaar wordt gecommuniceerd, zal ze ook beter gehandhaafd en nageleefd worden.

Ten tweede is er de economische factor. Hoewel bedrijven vaak extra kosten moeten maken om te voldoen aan de geldende regelgeving, zullen ze dit toch doen omdat de kans op een boete bij de niet-naleving ook een doorslaggevend element is. Toch is de bedrijfswereld vaak niet meteen overtuigd van het maken van extra kosten, aangezien in de economie de winst op korte termijn vaak de bovenhand heeft op het lange termijn denken. Zo kan het voor een bedrijf nu nutteloos lijken om extra kosten te maken om hun gebouwen te isoleren, terwijl dit op lange termijn veel besparingen met zich meebrengt wat betreft energiekosten. Hier is het dus noodzakelijk om een handhavingstrategie te implementeren die duidelijk de voordelen ervan weergeeft.

Een derde en laatste factor die aangeeft waarom bedrijven de regelgeving naleven, is de normatieve factor. Hier wordt vooral gekeken naar het draagvlak van de regels, oftewel vinden burgers en bedrijven de regels legitiem? Een voorbeeld hiervan is de nieuwe wetgeving in verband met het rookverbod op openbare plaatsen. De laatste jaren kwam er, door toedoen van verschillende belangengroepen, een steeds groter draagvlak om de sigaret te weren uit openbare plaatsen en gebouwen. Verschillende horecazaken vonden deze regels helemaal niet legitiem, aangezien het enorme kosten met zich meebracht om zich hieraan aan te passen en het dus voor vele kleinere zaken tot een faillissement kon leiden.

Samenvattend kan dus gesteld worden dat de naleving van regelgeving door het bedrijfsleven wordt verhoogd als de regels inhoudelijk correct zijn, als ze duidelijk en begrijpbaar gecommuniceerd worden, als ze financieel voordelig zijn en als er voldoende draagvlak aanwezig is om de regels te implementeren.³⁷

2.2.4 Waarom publieke handhaving en niet privaat

Handhaving kan worden opgedeeld in twee grote groepen, namelijk de handhaving door interne sociale controle door de maatschappij en de externe sociale controle van de overheid. Hieruit blijkt dat handhaving dus een opdracht kan zijn van zowel de overheid als van de maatschappij, zodat er gesproken kan worden van enerzijds een informele, interne handhaving en anderzijds een externe, formele handhaving. Een voorbeeld van informele, interne handhaving is een willekeurig individu die zijn collega in een openbare ruimte erop wijst dat er een rookverbod van kracht is. Een voorbeeld van een externe, formele handhaving is een inspecteur die een bedrijf controleert met betrekking tot de sociale wetgeving. Uit deze voorbeelden is duidelijk af te leiden dat in deze

³⁷ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p.136. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

masterproef enkel onderzoek wordt gevoerd naar de formele handhaving door de overheid en zijn instanties. Toch is het belang van informele, interne handhaving of de sociale controle niet te verwaarlozen.³⁸

Ook is het van groot belang dat de overheid de taak als handhaver op zich neemt. Dit doen ze via publieke agenten zoals inspecteurs, belastingcontroleurs, politieagenten, ... De reden om handhaving en toezicht als een functie van de overheid te zien, wordt hieronder verduidelijkt.

Een belangrijk element daarbij is de informatie over de identiteit van de overtreders. Als slachtoffers die schade ondervinden de kennis hebben van wie verantwoordelijk is voor de aan hen aangebrachte schade, zullen ze gemotiveerd zijn om deze personen legaal te vervolgen en dus de informatie die ze hebben, aanwenden voor handhaving van de wet. Dit is de reden dat de handhaving van contracten voornamelijk privaat van aard is. Als slachtoffers echter niet weten wie hen schade heeft berokkend en wanneer het moeilijk is om schuldigen te identificeren, kan het wenselijk zijn om publieke handhaving toe te passen.³⁹

In deze omstandigheden moet er nog steeds uitgelegd worden waarom de maatschappij geen gebruik kan maken van private partijen die omwille van bepaalde beweegredenen (sommige typen van beloningen) informatie voorzien en helpen om overtreders te detecteren. De reden hiervoor is namelijk dat, wanneer men private handhaving toestaat en er een beloning beschikbaar is voor iedereen, er verkwistende inspanningen gedaan zouden worden om overtreders te vinden (verwant met de excessieve inspanningen om 'vis te vangen uit een gemeenschappelijke vijver').

Een ander probleem is dat het voor private partijen vaak moeilijk is om de volledige voordelen te verkrijgen om dure, maar sociaal voordelige, informatiesystemen te ontwikkelen zoals ingewikkelde databases of systemen met vingerafdrukken. Zulke handhavingstechnologieën kunnen bijdragen tot een natuurlijke monopolie van de overheid om de functie van handhaving te vervullen.

Tot slot vormt ook het gebruik van geweld een obstakel om private handhaving te implementeren. Om informatie te verwerven, overtreders te vervolgen, ... is het noodzakelijk om een bepaalde mate van dwang toe te kunnen passen. Aangezien in België enkel de overheid een monopolie van dwang bezit, is het dus praktisch bijna onmogelijk om private handhaving als evenwaardig te beschouwen. De overheid zal immers private partijen niet de mogelijkheid geven om dwang of geweld te gebruiken.⁴⁰

³⁸ Coolsma, C., Wiering, M. (2001). Handhaving in stukken. Beschouwingen over theorie en praktijk van de handhaving van recht. p.9. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://www.siswo.uva.nl/pdf1/handhaving.pdf>

³⁹ Polinsky, M., Shavell, S. (1999). The Economic Theory of Public Enforcement of Law. p.3. Opgevraagd op 21 augustus 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

⁴⁰ Polinsky, M., Shavell, S. (1999). The Economic Theory of Public Enforcement of Law. p.4. Opgevraagd op 21 augustus 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

2.2.5 De Tafel van Elf

Om de naleving van regelgeving na te gaan kan gebruik gemaakt worden van de Tafel van Elf. Dit is een middel dat ontstaan is om een inzicht te verwerven in elementen die bepalend zijn voor de gehoorzaamheid van burgers aan wetten en regels en de invloed die handhaving daarop kan hebben.⁴¹ De tafel is ontworpen door de Inspectie voor de Rechtshandhaving van het ministerie van Justitie in Nederland, in samenwerking met Dick Ruimschotel, de oprichter van CMC en vroeger tewerkgesteld bij verschillende universiteiten en onderzoeksbureaus.

De Tafel van Elf is op zich een checklist, die een beoordeling van het nalevinggedrag ten opzichte van bepaalde, niet noodzakelijk wettelijke, normen weergeeft. Er wordt niet alleen gebruik gemaakt van theorieën met betrekking tot criminologie, sociologie en psychologie, maar ook praktische ervaring wordt in rekening gebracht.⁴² Er zijn verschillende toepassingsmogelijkheden van de Tafel van Elf, die hieronder kort worden opgesomd:⁴³

- Als ordeningsmiddel bij de ex-ante evaluaties en ex-post evaluaties;
- Als een middel voor monitoring van de naleving van regelgeving bij de uitvoering van het beleid;
- Als gebruik om de nalevingniveaus in te schatten;
- Als ex-ante evaluatiemiddel bij de beleidsvoorbereiding.

Om een inschatting te kunnen maken van de mate van naleving van de regelgeving, is het van essentieel belang om de populatie in te delen in doelgroepen. De motieven voor de naleving van regelgeving zijn immers sterk afhankelijk van de verschillende kenmerken van deze doelgroepen en zijn dus een belangrijke voorwaarde om de aard en de omvang van de handhavingstrategie te bepalen.⁴⁴ Uit een empirisch onderzoek blijkt dat wat betreft regelgeving er zeven doelgroepen onderscheiden kunnen worden, die elk gevoelig zijn voor andere aspecten van handhaving. Zo worden zorgzamen bijvoorbeeld gemotiveerd door hun geloof en ideeën, zodat ze spontane naleving als vanzelfsprekend zien. In onderstaande figuur worden deze zeven doelgroepen en hun karakteristieken kort samengevat.⁴⁵

⁴¹ Korsten, A. (2001). De handhavende organisatie. p.20. Opgevraagd op 12 oktober 2012, via <http://www.arnokorsten.nl/PDF/Organisaties/De%20handhavende%20organisatie.pdf>

⁴² Korsten, A. (2001). De handhavende organisatie. p.21. Opgevraagd op 12 oktober 2012, via <http://www.arnokorsten.nl/PDF/Organisaties/De%20handhavende%20organisatie.pdf>

⁴³ Korsten, A. (2001). De handhavende organisatie. p.22. Opgevraagd op 12 oktober 2012, via <http://www.arnokorsten.nl/PDF/Organisaties/De%20handhavende%20organisatie.pdf>

⁴⁴ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p126. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

⁴⁵ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p 127-128. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

Figuur 2: Zeven doelgroepen en hun karakteristieken in verband met naleving.

Geëngageerden	Ouder, hoger opgeleid, rust, wijsheid	→ samenleving als geheel bevordert naleving
Zorgzamen	sociaal, behulpzaam, ouder, kerkelijk	→ geloof motiveert naleving
Behoudenden	Eigen wereld, gezin, laag opgeleid	→ familie en gezin motiveren naleving
Genieters	Jong, brutaal, uitgaan, shoppen	→ familie en gezin motiveren naleving
Luxezoekers	Ambitieus, gehaaid, jong, hard	→ straf/boete motiveert naleving
Zakelijken	Onafhankelijk, jong, liberaal, rijk	→ straf/boete motiveert naleving
Ruimdenkers	Idealistisch, betrokken, hoog opgeleid, links	→ eigen normen en waarden motiveren naleving

Bron: Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid.

Er zijn twee manieren om de hoogte van naleving in te schatten, namelijk kwantitatief en kwalitatief. De kwantitatieve methode vereist dat er een score per factor wordt ingevuld in de checklist van de Tafel. Daarna worden de verschillende dimensies op hun relatieve waarde geschat ten opzichte van de andere dimensies, om zo uiteindelijk tot een cijfer van de naleving te komen. De checklist van de Tafel van Elf is weergegeven in figuur X en bestaat uit drie dimensies, namelijk de spontane naleving, de controle en de sanctie.

Figuur 3: De Tafel van Elf als checklist

Tabel: Tafel van Elf als checklist

dimensies	laag	...	...	...	hoog	toelichting
	1	2	3	4	5	
<i>Dimensies voor spontane naleving</i>						
1a kennis van regels: bekendheid						
1b kennis van regels: duidelijkheid						
2a kosten/baten: financieel/economisch						
2b kosten/baten: immaterieel						
3 mate van acceptatie						
4 gezagsgetrouwheid doelgroep						
5a informele controle: informele pakkans						
5b informele controle: informele sanctie						
<i>Controle dimensies</i>						
6a informele meldingskans: informele pakkans						
6b informele meldingskans: meldingsbereidheid						
7a controlekans: bij administratieve controle						
7b controlekans: bij fysieke controle						
8a detectiekans: bij administratieve controle						
8b detectiekans: bij fysieke controle						
9 selectiviteit						
<i>Sanctiedimensies</i>						
10 sanctiekans						
11a sanctie-ernst: formele sanctiehoogte						
11b sanctie-ernst: immateriële kosten						

Bron: Ruimschotel, D., Klaasen, H., Van Reenen, P. (1996). *De Tafel van Elf. Beleidsanalyse, 1996a, nr. 3.*

De kwalitatieve methode daarentegen, zal zich richten op interviews of schriftelijke enquêtes gehouden bij een steekproef van een relevante doelgroep. Hieruit komen dan de sterkten en zwakten van een bepaalde regeling naar boven.⁴⁶ Een aanpak die wordt aangeraden door drie auteurs in het tijdschrift 'Beleidsanalyse', is om de naleving van verschillende instrumenten van een aantal wetten te vergelijken met de Tafel van Elf.⁴⁷ Kwalitatief kan er dan gewerkt worden door interviews af te nemen van experts, namelijk bepalende personen uit een doelgroep, personen met een handhavende functie, beleidsambtenaren, ... Deze aanpak werd bijvoorbeeld toegepast bij een wetsvoorstel in Nederland om de maximumstraf voor mensensmokkel te verhogen.

⁴⁶ Korsten, A. (2001). De handhavende organisatie. p.24. Opgevraagd op 12 oktober 2012, via <http://www.arnokorsten.nl/PDF/Organisaties/De%20handhavende%20organisatie.pdf>

⁴⁷ Ruimschotel, D., Klaasen, H., Van Reenen, P. (1996). *De Tafel van Elf. Beleidsanalyse, 1996a, nr. 3.* Opgevraagd op 12 oktober 2012, via <http://www.arnokorsten.nl/PDF/Organisaties/De%20handhavende%20organisatie.pdf>

De Tafel van Elf is dus een tool om het overheidsbeleid te ondersteunen en dat specifiek gericht is op de mate van handhaving. Als er geweten is wat de omvang van de naleving van regelgeving is en de Tafel van Elf geeft weer dat er een laag niveau van naleving wordt verwacht, terwijl de beleidsmakers een hoog niveau ambiëren, moeten er keuzes gemaakt worden. Ofwel moet de ambitie van hoge naleving verlaagd worden, ofwel moet de naleving verbeterd worden door de handhavingsinspanningen te vergroten, een ander beleid van voorlichting te implementeren en meer toezicht te houden.⁴⁸

⁴⁸ Korsten, A. (2001). De handhavende organisatie. p.25. Opgevraagd op 12 oktober 2012, via <http://www.arnokorsten.nl/PDF/Organisaties/De%20handhavende%20organisatie.pdf>

HOOFDSTUK III: INSPECTIEKOSTEN EN DE METING ERVAN

Reguleringskosten zijn een essentieel aspect van de efficiëntie en kwaliteit van wetgeving.⁴⁹ Ze zorgen immers voor een welvaartsverlies, dat een negatieve impact heeft op het nationale inkomen. Een van de belangrijkste criteria om de kwaliteit van wetgeving te toetsen, is effectiviteit. Toch mag de kwaliteit van wetgeving niet enkel bepaald worden door de effectiviteit, want het is ook belangrijk dat de kosten van de wetgeving niet hoger zijn dan de baten. Dit fenomeen heet kosteneffectiviteit.⁵⁰ In de praktijk moet er rekening gehouden worden met verschillende soorten reguleringskosten, die een impact hebben op de overheid, de burgers, bedrijven en instituties. Reguleringskosten ontstaan in twee fasen, namelijk in de voorbereidingsfase en in de implementatiefase.

3.1 De overheid

In de voorbereidingsfase kampt de overheid met informatiekosten, beslissingskosten, wetgevingskosten en planningskosten. Informatiekosten zijn de kosten die de overheid maakt om informatie en gegevens te verzamelen over een bepaalde problematiek om de noodzakelijkheid van een overheidsoptreden te rechtvaardigen. Ook is er informatie nodig om de effectiviteit van de verschillende opties te vergelijken. Om al deze gegevens te verkrijgen, is het mogelijk dat er financiële uitgaven of opportuniteitskosten ontstaan.

Eens de opties bekend zijn, begint het eigenlijke besluitvormingsproces. Dit gaat gepaard met formele vergaderingen in verschillende commissies en informele discussies, die veel tijd kosten. De beslissingskosten bevatten dus enerzijds politieke onderhandelingskosten, maar anderzijds ook kosten voor publieke informatiecampagnes want als regulering niet gesteund wordt door de maatschappij, zullen deze regels niet effectief zijn en moeilijk te handhaven.

Vervolgens moet de beslissing die voortkomt uit het besluitvormingsproces worden omgezet in werkelijke regelgeving. De kosten van het opstellen van wetsartikelen of van het schrijven van een reguleringsimpactanalyse (RIA) zijn wetgevingskosten. Deze kosten zijn meestal gemakkelijk te berekenen op basis van de tijd en de loonkosten van wetgevingsexperts en administratieve bedienden.

Een laatste stap in de voorbereidingsfase is de planning. De kosten die gemaakt worden bij de voorbereiding van de implementatie van nieuwe regelgeving zijn planningskosten. Voorbeelden hiervan zijn de monetaire waarde van tijd en moeite geïnvesteerd in financiële en logistieke planning. Het gaat hier dus om opportuniteitskosten.

⁴⁹ Marneffe, W., Vereeck, L., (2011). The meaning of regulatory costs. p. 341. *European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3). p. 341. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

⁵⁰ Marneffe, W., Vereeck, L., (2011). The meaning of regulatory costs. p. 341. *European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3). p. 342. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

Ook tijdens de implementatiefase moeten er verschillende kosten in rekening gebracht worden: start -up kosten, operationele kosten, monitoring kosten en handhavingkosten. Om de nieuwe regelgeving in de praktijk toe te passen, zijn er aanzienlijke investeringen noodzakelijk wat betreft mensen en infrastructuur. In de start -up fase bestaan de kosten dan voornamelijk uit de aankoop van hardware en software en de selectie en training van personeelsleden. Het gaat hier enkel om eenmalige, niet- herhaalbare uitgaven, anders spreken we van operationele kosten, die herhaaldelijk en variabel zijn.

Monitoring en handhaving zijn de finale stappen in de implementatie van nieuwe regelgeving. Regels die niet goed of zelfs helemaal niet worden gehandhaafd, lopen het risico om krachteloos te zijn. Effectieve, niet noodzakelijk strenge, handhaving is daarom een noodzakelijke voorwaarde voor effectieve regulering. Toch zijn monitoring- en handhavingkosten vaak zeer hoog, zodat er een juist evenwicht moet gezocht worden en gebruik moet worden gemaakt van kosteneffectieve methodes. Voorbeelden van monitoring kosten zijn de kosten van opvolging, inspecties en data-analyse van geobserveerd gedrag. Handhavingkosten zijn dan bijvoorbeeld de input van politie en justitie.

3.2 Burgers, bedrijven en instituties

Ook burgers, bedrijven en instituties ervaren verschillende reguleringskosten. Zo hebben ze tijdens de voorbereidingsfase lobbykosten, informatiekosten en planningkosten. De hulpmiddelen die geïnvesteerd worden, in termen van tijd en geld, om een specifieke reguleringsbeslissing te bekomen, zijn lobbykosten. Hoewel lobbyen soms een negatieve bijklank krijgt, bestaan het voornamelijk uit het voorzien van informatie en argumenten om politici te overtuigen. Deze kosten kunnen soms hoog oplopen als er grote belangen op het spel staan.

Vervolgens is het voor een gemiddelde burger of een gemiddelde onderneming niet altijd even eenvoudig om de nieuwe regelgeving te begrijpen. Daarom spenderen ze verscheidene uren aan het analyseren van de nieuwe of veranderde wetten door ze te zoeken, te lezen en te interpreteren, zodat ze weten welke regels specifiek op hen van toepassing zijn. Wanneer burgers of bedrijven dit zelf doen, betekent dit opportunitetskosten. Ze kunnen deze taak echter ook uitbesteden aan externe experts, wat de loonkosten doet stijgen. Dit zijn allemaal informatiekosten.

Een laatste kost in de voorbereidingsfase is de planningskost. Dit zijn kosten die burgers en bedrijven maken om de ontwikkeling van een systeem te plannen om de actuele regelgeving te implementeren. Het gaat hier wel enkel om het plannen en niet om de werkelijke implementatie. Zo kan de overheid bijvoorbeeld een bepaalde technologie opleggen aan bedrijven, zoals een filter, om de milieudoelstellingen te behalen. Bedrijven moeten dan tijd en middelen alloceren om de planning te maken van waar, wanneer en door wie deze filter geplaatst zal worden. Er worden dus enkel opportunitetskosten meegerekend in deze fase.

Gedurende de implementatiefase kampen burgers en ondernemingen met administratieve lasten, start-up kosten, operationele kosten, verdragingskosten en handhavingkosten.⁵¹ Regulering zorgt er immers vaak voor dat burgers en bedrijven verschillende soorten informatie moeten bieden aan de overheid. Daarvoor moeten ze alle noodzakelijke typen van gegevens verzamelen, invullen en verzenden in bepaalde documenten of elektronische vormen naar het gewenste overheidsagentschap. De kosten die dit met zich meebrengt, worden vaak administratieve lasten genoemd. Het zijn dus kosten die burgers en bedrijven niet zouden hebben indien er geen informatieverplichting was vanwege de overheid.

Daarnaast hebben burgers en ondernemingen ook start -up kosten, die bestaan uit eenmalige prijsverhogende kosten om te voldoen aan de nieuwe of vernieuwde wetgeving. Enkele voorbeelden zijn het aankopen van nieuwe technologie en de training van personeel. Tegenover de start -up kosten staan de operationele kosten, die alle niet- eenmalige kosten bevatten, zoals de aankoop van materialen en lonen. Deze start -up kosten vormen samen met de administratieve lasten de compliance kosten, oftewel de kosten die een onderneming of een burger doet om te voldoen aan de nieuwe regelgeving.

Verdragingskosten komen voort uit het wachten op een beslissing van een bepaalde overheid. Dit gaat dan meestal over een aanvraag van een vergunning of een licentie die door de overheid behandeld wordt, maar waar de burger of de onderneming tegelijkertijd interessante kansen aan zich ziet voorbij gaan of cashflow problemen krijgt.

Een laatste directe kost die burgers en ondernemingen ondervinden, is het resultaat van handhaving. Deze handhavingkosten bestaan enerzijds uit de interne monitoring kosten om te controleren of de vooropgestelde vereisten worden nageleefd en anderzijds uit de opportuniteitskosten tijdens activiteiten van handhaving, bijvoorbeeld de tijd die ondernemers verliezen tijdens inspecties van overheidsagentschappen.

De verschillende directe reguleringskosten worden samengevat in onderstaande figuur, die ook aangeeft over welk type kosten het gaat, in welke fase deze kost voorkomt en wie de kosten draagt.

⁵¹ Marneffe, W., Vereeck, L., (2011). The meaning of regulatory costs. *European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3). p. 346-351. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://web.ebscohost.com/bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

Figuur 4: Overzicht van directe reguleringskosten

Cost bearer	Regulatory phase	Cost type
Government	Preparatory	Information costs
		Decision-making costs
		Drawing-up costs
		Planning costs
		Enforcement costs
	Implementation	Administrative costs
		<i>Operational costs</i>
		<i>Start-up costs</i>
		Monitoring costs
		Enforcement costs
Citizens and businesses	Preparatory	Rent-seeking costs
		Information costs
		Planning costs
		Enforcement costs
	Implementation	Compliance costs
		<i>Administrative burdens</i>
		<i>Start-up costs</i>
		<i>Operational costs</i>
		Delay costs
		Enforcement costs

Bron: Marneffe, W., Vereeck, L., (2011). *The meaning of regulatory costs. European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3). p. 346-351.

In deze masterproef wordt gefocust op een belangrijk deel van de handhavingkosten, namelijk de inspectiekosten. Hoewel inspecties een kost zijn voor zowel de overheid als de ondernemingen die geïnspecteerd worden, zullen deze kosten eerder onderzocht worden vanuit het standpunt van de bedrijven. Deze kosten bestaan voornamelijk uit opportuiniteitskosten, namelijk de tijd die de ondernemers verliezen wanneer ze zich bezighouden met de wettelijke verplichtingen en zich niet kunnen richten op de dagdagelijkse taken van hun onderneming.⁵²

3.3 Het Standaardkostenmodel

Om de inspectiekosten te meten, zal in deze masterproef gebruik gemaakt worden van het standaardkostenmodel. Dit is een methode die inzicht verschaft en een aanpak biedt voor de administratieve lasten die veroorzaakt worden door wet- en regelgeving.⁵³ Het is de bedoeling om

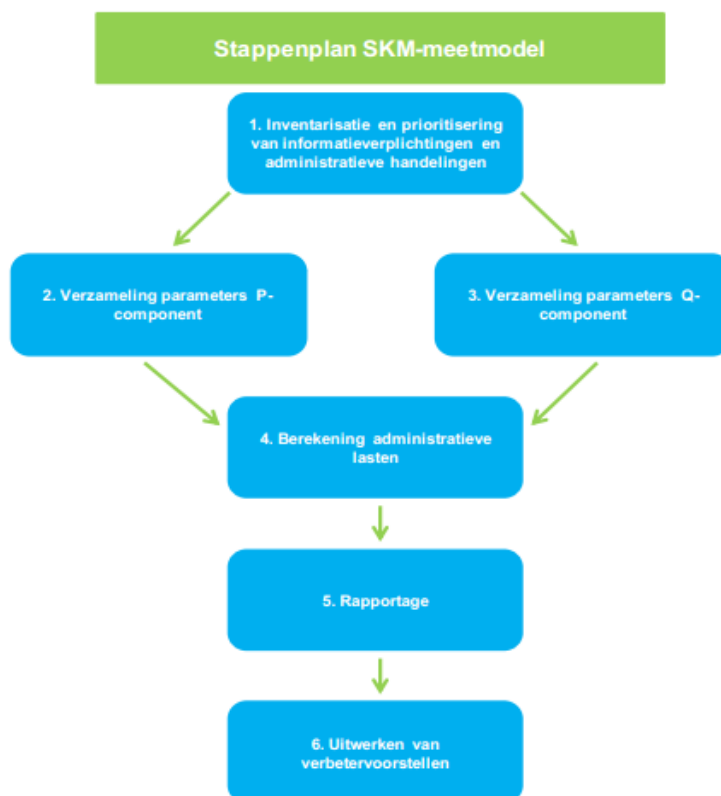
⁵² Marneffe, W., Vereeck, L., (2011). *The meaning of regulatory costs. European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3). p. 346-351. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://web.ebscohost.com/bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

⁵³ Rapport Regiegroep Regeldruk. (2008). *Metten is weten II: handleiding voor het definiëren en meten van administratieve lasten voor het bedrijfsleven*. p. 6. Opgevraagd op 13 september 2012, via <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2008/06/16/meten-is-weten-ii.html>

eerst theoretisch wat dieper in te gaan op wat het standaardkostenmodel juist inhoudt, om het dan vervolgens te gaan toepassen in de praktijk op enkele Vlaamse ondernemingen.

Het standaardkostenmodel geeft een analyse van de informatieverplichtingen die ontstaan door regelgeving, de handelingen die een onderneming moet uitvoeren om te voldoen aan deze informatieverplichtingen en de tijd en kosten die de handelingen met zich meebrengen. In figuur X wordt het stappenplan bepaald dat gevolgd moet worden om het standaardkostenmodel toe te passen om administratieve lasten te berekenen.

Figuur 5: stappenplan van het SKM

Bron: Leidraad bij het meten van administratieve lasten en het uitwerken van verbetervoorstellen. Vandeweyer, S. Deloitte, p. 8

Als dit model toegepast wordt op de inspectiekosten van bedrijven, moet er eerst een rapport gemaakt worden over de informatieverplichtingen en administratieve handelingen waaraan ondernemingen moeten voldoen. Dit rapport kan worden bekomen door de geselecteerde regelgeving die van toepassing is op de onderneming grondig door te nemen en de verschillende informatieverplichtingen te identificeren. Ook moet een lijst worden opgesteld van alle administratieve handelingen die uitgevoerd moeten worden bij iedere informatieverplichting. Deze handelingen kunnen bestaan uit het verzamelen van informatie, het invullen van de gewenste formaliteiten en het ontvangen van inspecteurs in het bedrijf.

Vervolgens is het belangrijk om de parameters van de P- en Q-componenten te bepalen. De P-component bestaat uit de samenstelling van een representatief staal van de betrokken ondernemers, waaraan de tijd in minuten en het tarief of het loon voor elke administratieve handeling moet bevestigd worden.⁵⁴ De variabelen tijd en tarief worden dus gemeten door middel van interviews bij de betrokken bedrijven.

De Q-component bestaat uit het aantal actoren en de frequentie van elke administratieve handeling. Het aantal actoren waar de regelgeving op toegepast wordt, kan nagetrokken worden bij de bevoegde administratie of dienst. De frequentie waaraan voldaan moet worden, kan opgezocht worden in de betreffende wetgeving.⁵⁵ Zo moeten ondernemers maandelijks bepaalde formaliteiten invullen of ontvangen ze jaarlijks een aantal inspecteurs.

De kosten per handeling zijn gelijk aan de vermenigvuldiging van P en Q.⁵⁶ Ook de out-of-pocketkosten moeten meegenomen worden in de berekening. Dit zijn de feitelijke kosten die gemaakt worden om te voldoen aan de informatieverplichtingen, behoudens de loonkosten. Een voorbeeld van een out-of-pocketkost is het versturen van een aangetekende brief, wat enkele euro's aan kosten met zich meebrengt.⁵⁷ Wanneer al deze gegevens verzameld zijn, kennen we de kosten van inspecties voor de onderzochte bedrijven. In onderstaande figuur wordt een schematische voorstelling gegeven van de manier waarop administratieve lasten worden berekend volgens het standaardkostenmodel.

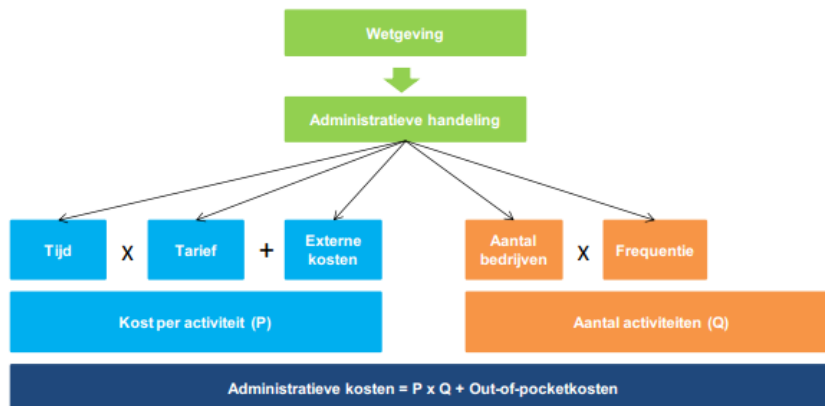
⁵⁴ Vandeweyer, S. Leidraad bij het meten van administratieve lasten en het uitwerken van verbetervoorstellen. Deloitte. p.9. Opgevraagd op 20 oktober 2012, via <http://www.deloitte.com/assets/DcomBelgium/Local%20Assets/Documents/EN/Industries/Public%20sector/dcom-be-en-leidraad-meten-administratieve-lasten.pdf>

⁵⁵ Vandeweyer, S. Leidraad bij het meten van administratieve lasten en het uitwerken van verbetervoorstellen. Deloitte. p.10. Opgevraagd op 20 oktober 2012, via <http://www.deloitte.com/assets/DcomBelgium/Local%20Assets/Documents/EN/Industries/Public%20sector/dcom-be-en-leidraad-meten-administratieve-lasten.pdf>

⁵⁶ Rapport Regiegroep Regeldruk. (2008). Meten is weten II: handleiding voor het definiëren en meten van administratieve lasten voor het bedrijfsleven. p. 7. Opgevraagd op 13 september 2012, via <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2008/06/16/meten-is-weten-ii.html>

⁵⁷ Het Vlaamse Standaard Kosten Model toegepast. Dienst wetsmatiging van de Vlaamse Overheid. (2010). p.16. Opgevraagd op 22 oktober 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handleiding_MetenOmTeWeten_2010_1.pdf

Figuur 6: schematische voorstelling om administratieve kosten te meten aan de hand van het standaardkostenmodel

Bron: Leidraad bij het meten van administratieve lasten en het uitwerken van verbetervoorstellen. Vandeweyer, S. Deloitte. P. 7.

HOOFDSTUK IV: SOORTEN INSPECTIEDIENSTEN EN HUN ORGANISATIE

4.1 Vlaamse inspectiediensten

Tot aan het decreet Beter Bestuurlijk Beleid, aangenomen door het Vlaams parlement op 9 juli 2003, waren de inspectiediensten immers ad hoc georganiseerd. Het nieuwe organisatiemodel van de Vlaamse overheid stelt een duidelijke en consistente taakverdeling voorop tussen de departementen enerzijds en de verzelfstandigde agentschappen anderzijds. Deze functiescheiding tussen de departementen en agentschappen werd niet overgenomen binnen de inspectiediensten, zowel omwille van historisch gegroeide redenen als van bewuste beslissingen in het kader van het decreet Beter Bestuurlijk Beleid.

Elke inspectiedienst heeft een specifieke taakomschrijving, die opgenomen werd in een aparte wetgeving. Daarnaast bezit iedere inspectiedienst ook een aparte plaats in de organisatie van de Vlaamse overheidsdiensten. De hervorming die het decreet Beter Bestuurlijk Beleid met zich meebracht, betekende dus niet dat iedere inspectiedienst op dezelfde manier werd omgevormd. Er werd dus rekening gehouden en overlegd met elke inspectiedienst om te bekijken hoe ze zich kunnen organiseren. Zo zal in het ene geval een apart agentschap opgericht worden, terwijl in het andere geval verschillende diensten samen in een departement worden geplaatst.⁵⁸

Het brede gamma aan inspectiediensten is organisatorisch zeer verschillend per inspectiedienst, waarbij elke dienst eigen bevoegdheden, opdrachten en procedures toegekend krijgt. Dit wijst er dus op dat Vlaanderen een versplinterd handhavingsbeleid bezit met een verschillende manier van opvolging van regelgeving.

Om een beter beeld te krijgen van de verschillende inspectiediensten op Vlaams niveau, wordt in onderstaande tabel een overzicht gegeven met de naam van de inspectiedienst, de juridische vorm, de bevoegdheden, sanctiemogelijkheden en de omvang. We hebben ons gebaseerd op het dossier 'Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving', waarin een overzicht geschetst werd van de verschillende Vlaamse inspectiediensten. Vervolgens moet opgemerkt worden dat deze tabel opgesteld is op basis van de informatie die beschikbaar was via de verschillende websites en jaarverslagen van de betreffende inspectiediensten. Voor sommige inspectiediensten was niet alle informatie beschikbaar, waardoor onderstaande tabel niet helemaal volledig is.

⁵⁸ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

Tabel 1: Vlaamse inspectiediensten met juridische vorm, bevoegdheden, sanctiemogelijkheden en omvang.

Naam inspectiedienst	Juridische vorm	Bevoegdheden	Sanctiemogelijkheden	Omvang
De milieu-inspectie	Onderdeel van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie en opgedeeld in verschillende werkgroepen	- Handhaving van de milieuhygiënewetgeving in het Vlaamse Gewest door afname van routinemonsters en uitvoering van routinemetingen. - Toezicht op zware risicobedrijven en afvaltransporten.	Bestuurlijke geldboetes en via het strafrecht. De inspecteurs kunnen dit niet zelf vorderen, maar geven het door aan de bevoegde instantie.	- Aantal FTE: 110 ⁵⁹ - Aantal inspecties : 11.630 in 4.404 bedrijven. ⁶⁰
De Vlaamse Landmaatschappij (VLM)	Extern verzelfstandigd agentschap met de kernafdeling Mestbank	- Handhaving van het mestdecreet en het milieuhandhavingsdecreet.	Meestal administratieve geldboetes. Bij zware overtredingen strafrechtelijke vervolging.	- Aantal controles: 2.427. ⁶¹
De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)	Intern verzelfstandigd agentschap	- Meten en controleren van de kwaliteit en kwantiteit van water en het beheren van watersystemen. - Toezicht op de waterdistributie-maatschappijen. - Afdeling Heffingen grondwaterwinning is bevoegd voor heffingen.	Inspecteurs stellen vaststellingsverslagen op, die gebruikt kunnen worden door het Vlaams Gewest om de verschuldigde heffingen te vorderen.	Aantal FTE: 1.038. ⁶²

⁵⁹ Baert, R. Milieuhandhavingsrapport. (2010). Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Afdeling Milieu-inspectie. p. 35. Opgevraagd op 8 oktober 2012, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieu-inspectie/milieuhandhavingsrapport/de-rapporten/milieuhandhavingsrapport-2010-pdf/MHHR%202010.pdf>

⁶⁰ Baert, R. Milieuhandhavingsrapport. (2010). Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Afdeling Milieu-inspectie. p. 47. Opgevraagd op 8 oktober 2012, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieu-inspectie/milieuhandhavingsrapport/de-rapporten/milieuhandhavingsrapport-2010-pdf/MHHR%202010.pdf>

⁶¹ De Vlaamse Landmaatschappij. Activiteitenverslag 2011. p. 24. Opgevraagd op 15 oktober 2012, via <http://www.vlm.be/SiteCollectionDocuments/Publicaties/Activiteitenverslag%202011.pdf>

⁶² De Vlaamse Milieumaatschappij. Activiteitenverslag 2011. p. 31. Opgevraagd op 15 oktober 2012, via <http://www.vmm.be/pub/overzicht-publicaties/folder listed view>

Vlaams energieagentschap (VEA)	Intern verzelfstandigd agentschap	- Stimuleren van rationeel energiegebruik en milieuvriendelijke energieproductie. - Handhaving van regelgeving in verband met de verplichtingen van electriciteits- en gasdistributienetbeheerders. - Beleidsvoorbereiding- en implementatie, draagvlakverbreding en beleidsevaluatie.	- Administratieve geldboetes opleggen. - Een vaststellingsverslag opstellen. - Een aanmaning sturen naar de verslaggever of netbeheerder. - De erkenning van de verslaggever of netbeheerder intrekken.	Aantal FTE: 57. ⁶³
Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG)	Vlaamse overheidsinstantie	- Regulering, controle en bevordering van de transparantie van de elektriciteit- en aardgasmarkt in het Vlaamse Gewest. - Handhaving van het Energiedecreet.	- Administratieve sancties. - Leveringsvergunningen toekennen, wijzigen of opheffen.	Aantal FTE: 28,5. ⁶⁴
Inspectie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid	- Toezicht op de naleving van de regelgeving met betrekking tot de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen.	- Proces-verbaal opstellen. - Adviesverlening in de vorm van een rapport.	
Inspectie Werk en Sociale Economie	Onderdeel van het departement Werk en Sociale Economie	- Naleving van het decreet van 30 april 2004 tot uniformisering van de toezichts-, sanctie- en strafbepalingen. - Adviesverlening om de wettelijke bepalingen na te leven.	- Waarschuwingen formuleren. - Termijnen bepalen waarin de overtreders moeten voldoen aan de regelgeving.	Aantal FTE: 25,83. Aantal controles: 2107. ⁶⁵

⁶³ Vlaams energieagentschap. Jaarverslag 2011. p. 60. Opgevraagd op 16 oktober 2012, via http://www.energiesparen.be/over_vea

⁶⁴ De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt. Personeelsplan 2012. Opgevraagd op 16 oktober 2012, via <http://www.vreg.be/organisatiestructuur-en-personeelsplan>

⁶⁵ Inspectie Werk en Sociale Economie. Jaarverslag 2011. p.9-12. Opgevraagd op 16 oktober 2012, via http://www.werk.be/sites/default/files/Jaarrapport_Inspectie%20Werk%20en%20Sociale%20Economie_2011.pdf

		- Controle en toezicht op documenten. - Vaststellingen ter plaatse.	- Proces-verbaal opstellen van de inbreuken.	
Vlaamse Regulator voor de Media (VRM)	Publiekrechtelijk extern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid	- Handhaving van de mediaregelgeving binnen de Vlaamse Gemeenschap. - Klachten en geschillen behandelen over inbreuken op de heersende regelgeving. - Toekenning van de mediavergunningen.		- Aantal FTE: 43.⁶⁶ - Aantal controles: 470.⁶⁷
Agentschap Binnenlands Bestuur	Intern verzelfstandigd agentschap	- Bestuurlijk toezicht op de Vlaamse gemeenten en provincies. - Controle van aanmeldingsplicht van meerderjarige nieuwkomers. - Beheren van toezicht op de deelname aan het vormingsprogramma.	- Administratieve boetes opleggen.	
Vlaams Agentschap voor Landbouw en Visserij	Intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid	-Maatregelen op Europees en Vlaams niveau voor de landbouw en visserij op het vlak van markt- en inkomensbeleid, structuurbeleid, agrarische plattelandsbeleid en productkwaliteitsbeleid. - Stimuleren van een duurzame landbouw en visserij. - Uitoefenen van controles bij landbouwbedrijven.	- Proces-verbaal opstellen. - Administratieve geldboetes opleggen. - Vergunningen intrekken of schorsen. - Een identificatiekaart intrekken of inhouden.	
Agentschap Wegen en Verkeer	Intern verzelfstandigd agentschap	- Beheren en onderhouden van het wegennet. - Naleving van de regelgeving die van toepassing is op alle	- Proces-verbaal opstellen. - Innen van geldboetes,	Aantal FTE: 1589.⁶⁸

⁶⁶ Vlaamse Regulator voor de Media. Jaarverslag 2011. p. 19. Opgevraagd op 16 oktober 2012, via <http://www.vrmrapporten.be/rapporten/jaarverslag-2011>

⁶⁷ Vlaamse Regulator voor de Media. Jaarverslag 2011. p. 19. Opgevraagd op 16 oktober 2012, via <http://www.vrmrapporten.be/rapporten/jaarverslag-2011>

⁶⁸ Agentschap Wegen en Verkeer. Jaarverslag 2011. p. 73. Opgevraagd op 17 oktober 2012, via <http://www.wegenenverkeer.be/over-awv/jaarverslag.html>

		weggebruikers in Vlaanderen. - Controle op vrachtwagens met weegbruggen. - Controle op vergunningen van geregeld vervoer zoals taxidiensten.	waarna de inspecteur de procureur des Konings op de hoogte stelt, die dan een strafvervolgning kan instellen, waardoor de boete vervalt.	
Inspectiedienst Agentschap Ondernemen		- Controle op het gedeelte van de boekhouding met betrekking tot uitgaven en inkomsten in verband met de subsidiering door het Agentschap Ondernemen. - Controle op de aanwending van de steun en naleving van de voorwaarden door begunstigten. - Controles ter plaatse. - Controle door het opvragen van documenten en bewijsstukken.	- Als niet voldaan wordt aan de wettelijke vereisten, wordt geen steun uitbetaald en wordt er een opvolgingscontrole uitgevoerd. - Bij blijvende onregelmatigheid moet de inspecteur dit melden aan de bevoegde overheidsorganen.	- Aantal FTE: 278. - Aantal controles: 1140. ⁶⁹
Agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordering, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	Onafhankelijk agentschap met twee afdelingen: Toezicht en Inspectie	- Toezicht controleert op de sociale huisvestingsmaatschappij, de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, het Vlaams Woningfonds, de erkende huurdiensten, het Vlaams Overleg Bewonersbelangen, de erkende kredietmaatschappijen, Vlabinvest en de gemeenten, OCMW's en intercommunales die door de Vlaamse overheid	- Administratieve boetes. - Invordering subsidies.	- Aantal FTE: 37,3. ⁷⁰ - Aantal inspecties : 238

⁶⁹ Inspectiedienst Agentschap Ondernemen. Jaarverslag 2011. p. 97-103. Opgevraagd op 17 oktober 2012, via

http://www.agentschapondernemen.be/sites/default/files/jaarverslag_2011.pdf

⁷⁰ Agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordering, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed. Jaarrapport 2011. p. 18. Opgevraagd op 17 oktober 2012, via

<http://www.rwo.be/NL/RWOnieuwsbrief/Hoofdmenu/BeleidsdomeinRWO/InspectieRWO/Publicaties/tabid/13634/Default.aspx>

		gesubsidieerde woonprojecten realiseren. - Inspectie controleert op bouwovertradingen.		
De Vlaamse wooninspectie		- Handhaving van het woningbeleid. - Controle of werken vergund zijn of een onroerend goed tekortkomingen vertoont die tot veiligheids- of gezondheidsrisico's leiden.		Aantal controles: 746. ⁷¹
Toerisme Vlaanderen	Intern verzelfstandigd agentschap	- Naleving van de toeristische wetgeving, de premies en vergunningen.	- Sancties opleggen aan de Vlaamse toeristische logiessector en de reisbureaus, bestaande uit administratieve geldboetes bij kleine overtradingen en uitvaardiging van een bevelschrift tot onmiddellijke stopzetting van exploitatie bij grove inbreuken.	Aantal FTE: 195 ⁷²
Agentschap voor Natuur en Bos	Agentschap binnen het departement Leefmilieu, Natuur en Energie	- Beheer van bossen en parken van het Vlaamse Gewest. - Verlenen van subsidies voor bosbouw en natuurbeheer. - Verlenen van vergunningen.	- Processen-verbaal opstellen. - Bestuurlijke maatregelen uitvoeren. - Inbeslagname	Aantal FTE: 174. Aantal controles op jacht- en vis-

⁷¹ De Vlaamse Wooninspectie. Jaarverslag 2011. p. 26. Opgevraagd op 17 oktober 2012, via <http://www.rwo.be/Portals/100/Jaarverslag%202011%20-%20Wooninspectie.pdf>

⁷² Toerisme Vlaanderen. Jaarverslag 2011. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via <http://www.toerismevlaanderen.be/over-ons/jaarverslag-2011/personeel-en-organisatie/hrm>

			van verboden materiaal.	verloven: 4928. ⁷³
Openbare Vlaamse Afvalstoffen- maatschappij (OVAM)	Intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijk- heid	- Zorgen voor een duurzaam beheer van afvalstoffen en stofstromen. - Voorkomen van bodemverontreiniging. - Realiseren van de bodemsanering.		- Aantal FTE: 385. ⁷⁴
Vlaams Agentschap voor Ondernemers- vorming – Syntra Vlaanderen	Extern verzelfstandigd agentschap	- controle op de integrale kwaliteitszorg van organisatie- en investeringsplannen, procesbeschrijving, ...		
Cel Team Medisch en Ethisch Verantwoord Sporten	Cel binnen het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media	- Het organiseren en controleren van dopingcontroles of preventieve gezondheidscontroles bij sporters.		
Agentschap Sociaal- Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen	Intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijk- heid	Stimuleren van een rijk aanbod aan niet-commerciële sociaal- culturele activiteiten om de maatschappelijke participatie te verhogen.		FTE: 98 ⁷⁵
Agentschap Kunsten en Erfgoed	Intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijk- heid	- Erkennen, inspecteren en subsidiëren van professionele kunstcreatie en cultureel erfgoed. - Controle op regelgeving van het topstukkendecreet.		FTE: 168 ⁷⁶

⁷³ Agentschap voor Natuur en Bos. Handhavingsrapport 2011. p. 8. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via

http://www.natuurenbos.be/nl-BE/Over-ons/Publicaties/2012/Handhavingsrapport_2011.aspx

⁷⁴ Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij. Jaarverslag 2011. P.56. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via

<http://www.ovam.be/jahia/Jahia/cache/offonce/pid/176?actionReg=actionPubDetail&fileItem=2847>

⁷⁵ Agentschap Sociaal- Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen. Jaarverslag 2010. p.18. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via

http://www.sociaalcultureel.be/doc/Doc_AGENTSCHAP/2011/SCW_jaarverslag2010.pdf

⁷⁶ Agentschap Kunsten en Erfgoed. Jaarverslag 2011. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via <http://2011.kunstenenerfgoedjaarverslag.be/>

Inspectie Onderwijs	Autonoom functionerende dienst	- Bewaking, evaluatie en stimulering van de onderwijskwaliteit. - Controle van de regelgeving betreffende erkenning, financiering en subsidiëring. - Doorlichtingen uitvoeren van instellingen.		Door- lichting van 451 onderwijs - instellinge n ⁷⁷
Agentschap Vlaamse Belastingdienst	Intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijk- heid	- Inning en invordering van de Vlaamse belastingen en heffingen.		
De Lijn		- Controle op overtredingen van de reglementen en het bezit van een geldig vervoersbewijs.		FTE: 6993 ⁷⁸ (niet enkel inspec- teurs)
Waterwegen en Zeekanaal NV	Naamloze vennootschap	- Beheer van het beleid inzake Vlaamse waterwegen en kanalen.		
NV De Scheepvaart	Naamloze vennootschap	- Beheer van toegewezen waterwegen en aanhorigheden, watergebonden gronden en gebieden. - Controle van stuurbrevetten of gelijkwaardige getuigschriften. - Inspectie van infrastructuur, oeveren en de kanaalbodern.		FTE: ongeveer 560,65 ⁷⁹

⁷⁷ Inspectie Onderwijs. Jaarlijks rapport Onderwijsspiegel 2012. p. 10. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via <http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/onderwijsspiegel-2012-jaarlijks-rapport-van-de-onderwijsinspectie>

⁷⁸ De Lijn. Jaarverslag 2011. p.107. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via http://www.delijn.be/images/jaarverslag_2011_lowres_tcm7-30826.pdf

⁷⁹ NV De Scheepvaart. Jaarverslag 2011. p.44. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via http://www.descheepvaart.be/uploads/scheepvaart/FILE_489273d3-86c8-4624-a7a2-920cc340c2fc.pdf

4.2 Federale inspectiediensten

Net zoals bij de Vlaamse inspectiediensten, kunnen ook de federale inspectiediensten opgelijst worden. Het precieze aantal van inspectiediensten op federaal niveau is echter niet bekend, zodat een opsomming hiervan te ver zou leiden in deze masterproef. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de milieu-inspectie en de verschillende inspectiediensten die samen de sociale inspectie vormen.

Tabel 2: Federale inspectiediensten met juridische vorm, bevoegdheden, sanctiemogelijkheden en omvang.

Naam inspectiedienst	Juridische vorm	Bevoegdheden	Sanctiemogelijkheden	Omvang
Milieu-inspectie	Onderdeel van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu	- Toezicht op de markt van producten zoals biociden en gevaarlijke stoffen. - Controle op doorvoer afvalstoffen. - Controle van de normen van het geïntegreerd productbeleid.	- Bestuurlijke maatregelen om schade teniet te doen. - Bestuurlijke geldboete. ⁸⁰	1624 controles, waaronder 394 documentatiebezoeken. ⁸¹
Toezicht op de Sociale Wetten	Onderdeel van FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg	- Informeren, adviseren en controleren van het reglementaire en collectief arbeidsrecht.	- Administratieve geldboetes geven. - Opstellen van een proces-verbaal.	FTE: 200. ⁸²
Toezicht op het Welzijn op het Werk	Onderdeel van FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg	- Waarborging van de naleving van het welzijn op het werk, de vroegere technische en medische inspectie.	- Administratieve geldboetes geven. - Opstellen van een proces-verbaal.	FTE: 183,5. ⁸³

⁸⁰ Sanctionering door de milieu-inspectie. (2013). Opgevraagd op 9 februari 2013, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieuhandhaving-milieuschade-en-crisisbeheer>

⁸¹ Milieu-inspectie. Federaal Milieurapport 2004-2008. p.201. Opgevraagd op 9 februari 2013, via http://www.health.belgium.be/eportal/Environment/19066049_NL#.UaBqwKJ90TY

⁸² Toezicht op de Sociale Wetten. Actieplan 2012 SIOD. Opgevraagd op 10 februari 2013, via <http://www.siod.belgie.be/siodsirs/publicationDefault.aspx?id=34706>

⁸³ Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk. Jaarverslag 2010. Opgevraagd op 10 februari 2013, via <http://www.werk.belgie.be/publicationDefault.aspx?id=36271>

Directie- Generaal van de Sociale Inspectie	Onderdeel van FOD Sociale Zekerheid	- Bestrijding van de sociale fraude en zwartwerk door toezicht op sociale wetgeving. - Bestrijding van mensenhandel.	- Administratieve geldboetes geven. - Opstellen van een proces-verbaal.	- FTE: 256 ⁸⁴ - 17.715 inspecties. ⁸⁵
Inspectie van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid	Onderdeel van Rijksdienst voor Sociale Zekerheid	- Uitvoeren van controles. - Verwerking van de RSZ en Dimona-aangiften om zo de sociale bijdragen, loongegevens en arbeidstijd correct te verkrijgen.	- Administratieve geldboetes geven. - Opstellen van een proces-verbaal.	FTE: 191,4. ⁸⁶
Inspectie van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening	Onderdeel van Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening	- Controle op de naleving van de wetten in verband met werkloosheidsuitkeringen , loopbaanonderbrekingen en brugpensioenen.	- Administratieve geldboetes geven. - Opstellen van een proces-verbaal.	FTE: 256. ⁸⁷
Inspectiedienst van het RIZIV	Onderdeel van het RIZIV	- Controles bij ziekenfondsen. - Onderzoeken aangevraagd door verzekerden.	- Administratieve geldboetes geven. - Opstellen van een proces-verbaal.	FTE: 237. ⁸⁸

⁸⁴ Jaarverslag 2010, Directie-Generaal Sociale Inspectie. P. 47. Opgevraagd op 10 februari 2013, via http://www.socialsecurity.fgov.be/docs/nl/publicaties/jaarrapport_si/jaarverslag-sociale-inspectie-2011-nl.pdf

⁸⁵ Jaarverslag 2010, Directie-Generaal Sociale Inspectie. P. 69 Opgevraagd op 10 februari 2013, via http://www.socialsecurity.fgov.be/docs/nl/publicaties/jaarrapport_si/jaarverslag-sociale-inspectie-2011-nl.pdf

⁸⁶ Inspectie van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. Actieplan 2012 SIOD. Opgevraagd op 10 februari 2013, via <http://www.siod.belgie.be/siodsirs/publicationDefault.aspx?id=34706>

⁸⁷ Actieplan 2012 SIOD. Opgevraagd op 10 februari 2013, via <http://www.siod.belgie.be/siodsirs/publicationDefault.aspx?id=34706>

⁸⁸ Actieplan 2012 SIOD. Opgevraagd op 10 februari 2013, via <http://www.siod.belgie.be/siodsirs/publicationDefault.aspx?id=34706>

4.3 Inspecties in Nederland

De situatie van de inspectiediensten in Vlaanderen staan in schil contrast met de organisatie van de inspectiediensten in Nederland waar men een inspectieraad heeft opgericht om tot een efficiëntere werking te komen. Deze inspectieraad is het verband voor samenwerking tussen 12 verschillende rijksinspectiediensten (Agentschap Telecom, Belastingdienst/Douane, Erfgoeddienst, Inspectie voor Gezondheidszorg, Inspectie Jeugdzorg, Inspectie Leefomgeving en Transport, Inspectie van het Onderwijs, Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Inspectie voor de Sanctietoepassing, Inspectie SZW, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en Staatstoezicht op de Mijnen).⁸⁹ Ondernemers kunnen over elk van deze inspectiediensten informatie vinden op één geïntegreerde website, namelijk ondernemingsloket.nl, zodat ze niet rond moeten zoeken op verschillende websites om de gewenste informatie te bekomen, zoals in België wel het geval is. Dit bespaart de ondernemers veel transactiekosten en natuurlijk ook veel tijd.

De inspectieraad zorgt voor een bevordering van de uitoefening van goed toezicht door de rijksinspectiediensten. Toezicht werd eerder al gedefinieerd als "het verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren."⁹⁰ Dit toezicht is vanuit het standpunt van de overheid van essentieel belang voor de handhaving van regelgeving, want toezicht bevordert de naleving van regels. Vervolgens geeft toezicht ook een beeld aan de ministers, het parlement en de maatschappij over de ontwikkelingen in de praktijk en de effecten van het beleid. Zo kan er gestreefd worden naar het bereiken van de gewenste effecten en resultaten voor de samenleving.⁹¹

Het programma Vernieuwing Toezicht is een leidraad voor de rijksinspectiediensten bij inspecties. Dit programma bezorgt de rijksinspecties, die deel uitmaken van de Inspectieraad, een tweezijdige opdracht. Ten eerste is de doelstelling om de toezichtlasten te verlagen met 25% voor ondernemers en bedrijven door minder inspecties door te voeren. Toezichtlast wordt hierbij gedefinieerd als "de tijd die het een bedrijf of instelling jaarlijks kost om inspectiebezoeken voor te bereiden en te ondergaan, maal het uurtarief van de betrokken medewerkers."⁹² Als deze cijfers dan vermenigvuldigd worden met het aantal bedrijven binnen een bepaald domein, dan kent men de toezichtlast voor dat domein. Enkele voorbeelden zijn de totale toezichtlast voor bedrijven in het domein Recreatie, die op basis van onderzoeken, geraamd wordt op € 5.196.400 per jaar⁹³, de

⁸⁹ Inspectieloket. Digitale toegang tot rijksinspecties. Inspectieraad. Opgevraagd op 3 september 2012, via

<http://www.inspectieloket.nl/organisatie/inspectieraad>

⁹⁰ Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via

http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

⁹¹ Inspectieloket. Digitale toegang tot rijksinspecties. Vernieuwing Toezicht: Waarom toezicht. Opgevraagd op 3 september 2012, via <http://www.inspectieloket.nl>

⁹² Bureau Inspectieraad (2009). Programma Vernieuwing Toezicht. Opgevraagd op 21 augustus 2012, via

http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht

⁹³ SIRA Consulting (2007). Meting toezichtlasten in het domein Recreatie. p.3. Opgevraagd op 3 september 2012, via

jaarlijkse toezichtlast voor het domein Primaire sector en Vleesketen die geraamd wordt op bijna 78 miljoen euro⁹⁴ en de toezichtlast in het domein Chemie die geraamd wordt op 6,1 miljoen euro.⁹⁵

De tweede doelstelling die het programma Vernieuwing Toezicht beoogt, is de bevordering van een effectievere en efficiëntere werkwijze. Om de toezichtlast in een domein te reduceren, moeten inspecteurs selectief te werk gaan. Bedrijven met een hoger risico op niet naleving van de regels of slecht nalevende bedrijven zullen meer toezicht krijgen, terwijl goed nalevende bedrijven een gunstig effect zullen merken ten gevolge van minder inspecties.

Inspecties zullen op twee manieren worden aangepakt. Ten eerste gaat men een nieuwe branchegerichte aanpak stimuleren waar domeinen centraal staan. Een domein kan bestaan uit "een branche (bijvoorbeeld wegvervoer), een keten (bijvoorbeeld jeugdzorg), een locatie (bijvoorbeeld Schiphol) of een object (bijvoorbeeld ziekenhuizen)."⁹⁶ De verschillende domeinen, die door middel van het programma Vernieuwing Toezicht een effectievere werking beogen, zijn: Afval, Binnenvaart, Buisleidingen, Chemie, Horeca, Jeugd, Land- en Tuinbouw, Kinderopvang, Schiphol, Recreatie, Wegvervoer en Zeehavens. Het is de bedoeling dat binnen elk domein onnodige lasten worden tegengegaan, zodat het niet meer voorkomt dat meerdere toezichthouders gelijkaardige inspecties uitvoeren bij hetzelfde bedrijf.⁹⁷

Wanneer men de toezichtlast van deze domeinen gemeten heeft, kunnen er zich verschillende situaties voordoen, die elk een andere aanpak vereisen. Dit zijn de situaties die kunnen voorkomen:⁹⁸

- Er is geen last en dus ook geen noodzaak voor een domein. De inspecties moeten zich hier dus niet richten op minder toezichtlast, maar kunnen wel samenwerken om een efficiënter en effectiever toezicht te bewerkstelligen.
- Er is een samenloop van verschillende inspecties, maar toch kan er niet gesproken worden van een last. Ook hier is een domein dus niet noodzakelijk en zal men moeten proberen de efficiëntie en effectiviteit te verhogen.

http://www.inspectieloket.nl/Images/Eindrapportage%20Meting%20toezichtlasten%20in%20het%20domein%20Recreatie_tcm296-259629.pdf

⁹⁴ Caggemini Consulting. Eindrapportage nulmeting toezichtlasten Primaire sector en Vleesketen. p. 26. Opgevraagd op 3 september 2012, via

http://www.inspectieloket.nl/Images/Eindrapportage_cap_gemin_iNulmeting_Primaire_Sector_en_Vleesketen%5B1%5D_tcm296-268991.pdf

⁹⁵ SIRA Consulting. (2007). Meting toezichtlasten in het domein Chemie. p. 15. Opgevraagd op 3 september 2012, via

http://www.inspectieloket.nl/Images/Nulmeting%20Toezichtlasten%20domein%20Chemie_tcm296-260043.pdf

⁹⁶ Inspectieloket. Digitale toegang tot rijksinspecties. Domeinen. Opgevraagd op 3 september 2012, via

<http://www.inspectieloket.nl/organisatie/domeinen>

⁹⁷ Bureau Inspectieraad (2009). Programma Vernieuwing Toezicht. Opgevraagd op 3 september 2012, via

http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht

⁹⁸ Inspectieloket. Digitale toegang tot rijksinspecties. Domeinen. Opgevraagd op 3 september 2012, via

<http://www.inspectieloket.nl/organisatie/domeinen>

- Er is geen samenloop van inspecties, maar toch ondervindt men last. Een domein is niet noodzakelijk, aangezien de last veroorzaakt kan worden door bijvoorbeeld het professioneel functioneren van bepaalde inspecteurs.
- Er is een samenloop van inspecties, die last met zich meebrengen. Hier is een domein dus wel aangewezen, waarbij getracht moet worden om de last te reduceren.

Een tweede manier waarop gefocust wordt, is het belang aan ICT, opleiding en communicatie. Hier wordt voornamelijk gestreefd naar de modernisering van de werkwijze van de inspectiediensten. Zo worden er binnen deze programma's activiteiten en methodes ontwikkeld die voor minder last zorgen bij de inspecties van de uiteenlopende domeinen. Voorbeelden van deze nieuwe technieken zijn e-Inspecties, professionalisering en effectmeting.⁹⁹ Dankzij deze continue ontwikkelingen van het inspectiewezen, wordt de last die Nederlandse ondernemers ondervinden van de inspecties gereduceerd tot een minimum.

⁹⁹ Bureau Inspectieraad (2009). Programma Vernieuwing Toezicht. Opgevraagd op 3 september 2012, via http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht

HOOFDSTUK V: ONDERZOEK INSPECTIEKOSTEN BIJ VLAAMSE BEDRIJVEN

Wanneer een definitie van inspectiekosten is geformuleerd en de organisatie van de verschillende inspectiediensten in kaart is gebracht, kan bepaald worden hoe hoog de inspectiekosten oplopen bij Vlaamse bedrijven. Vlaamse ondernemers ondervinden immers opportuiniteitskosten tijdens de inspecties zelf, maar ook voor of na de inspecties moet een onderneming zich bezighouden met formaliteiten om conform de wet te opereren. Deze kosten bestaan voornamelijk uit de tijd die de ondernemers verliezen wanneer ze zich niet kunnen richten op de dagdagelijkse taken van hun onderneming.¹⁰⁰

In deze masterproef zal de hoogte van inspectiekosten gemeten worden in één bepaalde sector, aangezien de inspecties of controles sterk kunnen verschillen van sector tot sector. Het is daarom de bedoeling om dieper in te gaan op één sector, namelijk de bouwsector.

5.1 Waarom de bouwsector?

Aangezien er veel inspectiediensten bestaan, die elk specifieke inspecties of controles uitvoeren binnen bepaalde domeinen, wordt er in deze masterproef voor gekozen om dieper in te gaan op één bepaalde sector. Het is immers onmogelijk om de verschillende inspecties per sector op te lijsten en telkens per sector of domein de inspectiekosten te berekenen. In deze masterproef zal de focus liggen op de inspectiekosten in de bouwsector. Er zijn verschillende redenen waarom er voor deze sector gekozen werd.

Een eerste reden is de extra aandacht die de bouwsector de laatste jaren gekregen heeft. Zo wordt er al jaren gepleit voor een eerlijke concurrentie in de bouwsector, wat nu niet altijd het geval is door de aanwezigheid van buitenlandse werknemers die arbeid verrichten tegen een veel lagere prijs dan de Vlaamse bouwvakkers. Aangezien het hier vaak over illegale werkkrachten gaat, is het duidelijk dat de sociale wetgeving hier vaak niet wordt toegepast. Deze praktijken zorgen dus niet enkel voor lagere inkomsten voor de staat door middel van minder sociale bijdragen, ze ondermijnen ook de concurrentiepositie en de tewerkstelling van de Vlaamse bouwvakkers. Daarom heeft minister van Werk Monica De Coninck begin 2013 bij de opening van de Bouwbeurs in Roeselare de bouwsector beloofd om 30 extra inspecteurs aan te werven om de correcte toepassing van de arbeidsvoorwaarden op bouwerven beter te inspecteren.¹⁰¹

Hierbij sluit aan dat er in de bouwsector een groot aantal inspecties plaatsvinden. Uit figuur X blijkt immers dat de arrondissementscellen van de Sociale inlichtingen en Opsporingsdienst (SIOD), die de verschillende sociale inspectiediensten bundelen, de meeste controles hebben uitgevoerd in de bouwsector. Maar liefst 4203 van de 13.178 inspecties, oftewel 31,89% van deze inspecties

¹⁰⁰ Marneffe, W., Vereeck, L., (2011). The meaning of regulatory costs. *European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3). p. 351. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

¹⁰¹ Meer controles in de bouw. (4 februari 2013). Opgevraagd op 13 maart 2013, via <http://www.s-p-a.be/artikel/meer-controles-in-de-bouw/>

vonden plaats in de bouwsector.¹⁰² Vervolgens blijkt dat niet enkel het aantal controles het grootst is in de bouwsector, maar dat er ook een heel aantal gevallen van zwartwerk worden vastgesteld. In 2011 werden bij gerichte inspecties van de sociale inspectiediensten bij 32% van de controles zwartwerk ontdekt. In totaal werden er 36.000 gerichte controles uitgevoerd, zodat 12.000 gevallen van zwartwerk zijn vastgesteld. Door deze controles op sociale wetgeving en fraude te voeren, werd er bijna 400 miljoen euro teruggewonnen ten voordele van de staatskas. Na de horeca, die met 4800 zware inbreuken de kroon spanden wat betreft inbreuken op de sociale wetgeving, komt de bouwsector op de tweede plaats. In 1400 van de gevallen werden er in de bouwsector zware inbreuken vastgesteld.¹⁰³

Figuur 7: aantal controles per arrondissementcel en per sector

Sector	Bouw	HORECA	Kleinhandel	INDUSTRIE	LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ	Vervoer	Terbeschikkingstelling van personeel	OVERIGE DIENSTEN	Groot-handel	Schoonmaak	Garages	KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	ADMINISTRATIEVE EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN	ANDERE	Totaal
Antwerpen	275	304	67	17	33	4	17	10	5	72	2	6	10	114	936
Brugge-Veurne	211	299	129	28	4	4	10	2	31	10	7	17	6	8	766
Bruxelles - Brussel	263	394	173	34	1	2	4	65	31	43	9	10	8	38	1.075
Charleroi	89	135	116	11	5	1	13	4	9	6	8	5	7	18	427
Dendermonde	197	181	172	24	3	5	16	31	6	5	1	5	4	18	668
Gent	282	162	93	29	15	18	8	22	7	7	10	4	4	24	685
Halle-Vilvoorde	99	61	35	34	8	59	5	14	11	27	11	1	4	41	410
Huy	120	93	49	4	7	1	8	15	6	2	9	8	1	4	327
Kortrijk-Ieper	258	194	62	60	21	46	20	3	13	10	2	15	9	68	781
Liège	145	419	126	26	8	8	22	14	18	4	19	4	8	42	863
Limburg	896	398	113	96	153	18	43	17	42	12	44	1	12	63	1.908
Leuven	195	170	155	40	55	20	39	58	37	6	24	14	15	29	857
Luxembourg	64	89	43	84	1	5	31	6	8	6	5	2	3	6	353
Mechelen	227	89	13	43	50	81	11	7	16	13	30	40	5	45	670
Mons	135	94	57	14		5	5	2	5	2	10	7	6	4	346
Namur	82	80	60	11	5	3	4	7		2	3	7	2	11	277
Nivelles	121	76	37	16	14	3	4	13	5	5	11	5		11	321
Oudenaarde	119	52	46	20	6	2	16		4	1		2		6	274
Tourmai	107	117	47	21		9	5	4	10	6	2	7	8	8	351
Turnhout	235	137	22	81	51	3	7	1	3	9	1		3	1	554
Verviers-Eupen	83	94	14	27	5	22	16	4	6		22	12	8	16	329
Totaal	4.203	3.638	1.629	720	445	319	304	299	273	248	230	172	123	575	13.178

Bron: Statistiek van de arrondissementcellen, SIOD, cijfers 2011, document aangepast op 4 juli 2012

Vervolgens is de bouwsector zelf ook wel te vinden voor meer controles om zo de eerlijke concurrentie te verscherpen. Staatssecretaris voor Fraudebestrijding John Crombez wil immers, net zoals in de horeca, een systeem van meer en betere controles op zwartwerk in combinatie met een lastenverlaging. Confederatie Bouw staat zeer positief ten opzichte van een lastenverlaging in de vorm van een btw-verlaging. Ze stellen immers dat wanneer de btw verlaagd wordt, het zwartwerk automatisch ook een reductie zal kennen. Bouwunie is ook te vinden voor dit voorstel om fraude op bouwplaatsen strenger aan te pakken, want sociale fraude en zwartwerk treft voornamelijk Vlaamse KMO's die zo moeilijk het hoofd boven water kunnen houden. Crombez erkent dit probleem en stelt dat de bouwsector, na de horeca, de tweede sector is waar eerlijke en goede bedrijven het moeilijk hebben omwille van frauduleuze concurrenten, waardoor een aanpak noodzakelijk is.

¹⁰² Statistiek van de arrondissementcellen SIOD 2011. Opgevraagd op 13 maart 2013, via <http://www.siod.belgie.be/siodsirs/moduleHome.aspx?id=24108>

¹⁰³ Maus, M. (2012). Fraude et droit pénal des affaires. Opgevraagd op 13 maart 2013, via http://www.everest-law.eu/fr_BE/blog/fraude-et-droit-penal-des-affaires/Zwartwerkvastgesteldin32vandesocialecontroles

5.2 Werkwijze onderzoek

5.2.1 Interviews

Om te weten te komen welke inspecties er plaatsvonden bij bouwbedrijven, zijn er aan de hand van drie interviews gegevens verzameld over verschillende inspecties en controles. Er werd voor gekozen om een klein, een middelmatig en een groot bouwbedrijf te bevragen over hun inspecties. Zo werden ook meteen enkele verschillen duidelijk die bepaald werden door de grootte van het bedrijf.

Een eerste interview werd afgenomen bij Frank Ennekens, bedrijfsleider van E&P Construct bvba, een bedrijf met drie werknemers en een omzet van 1 tot 1,2 miljoen euro. Hij wees erop dat wanneer een bedrijf correct aangiften doet en belastingen betaalt, er minder controles zullen volgen. Bij E&P Construct bvba hebben ze al tien jaar geen grote belastingscontrole of sociale inspectie gehad. Wel is het in de periode daarvoor ooit voorgekomen dat er drie keer per jaar een inspectie van de belastingen plaatsvond. Dit kwam omdat het bedrijf ook veel in Nederland actief was en er daar andere btw-regels van toepassing zijn. Een andere reden was een probleem met de boekhouding van een van de leveranciers van het bedrijf. Wanneer er bij een controle van een leverancier iets niet in orde is, gaan de inspectiediensten ook alle klanten inspecteren om te kijken of er geen sprake is van fraude.

Andere inspecties waar op gewezen werd, waren die van de energieprestatieregelgeving, die sinds 2006 van toepassing is en die van controles van privéroleringen bij nieuwbouw door privéfirma's erkend door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening. Ook moeten bouwbedrijven die werken met verschillende apparatuur zoals vorkliften en heftrucks hier om de 3 maanden een certificaat voor aanvragen om in orde te zijn met de veiligheidsvoorschriften.

Voor het tweede interview werd gekozen voor een iets grotere onderneming, namelijk Algemene bouwonderneming Bloemen Jos bvba. Het interview vond plaats met de bedrijfsleider Jos Bloemen, die 9 personeelsleden tewerkstelt en vorig jaar een omzet had van 2,8 miljoen euro. Er werd ook meteen duidelijk dat dit bedrijf groter was, aangezien ze ook meer inspecties kregen. Zo werd er in 2012 twee keer een controle uitgevoerd door de sociale inspectie, waar voornamelijk gekeken werd of er geen zwartwerk plaatsvond, of de sociale paspoorten van de werknemers in orde waren en of de RSZ-aangiften correct waren. Vervolgens werd er ook minstens drie keer per jaar gecontroleerd op veiligheid op de werven en op veiligheid van de kranen en machines. Dit laatste gebeurt door een privémaatschappij en niet door een inspectie van de overheid.

Een laatste richtinggevend interview werd afgenomen bij André Kippers, financieel directeur van het bouwbedrijf Vanderstraeten nv. Dit is een groot bouwbedrijf met 103 werknemers en een omzet van meer dan 45 miljoen euro in 2012. Jaarlijks krijgen zij ongeveer tien keer de sociale inspectie over de vloer die dan verschillende zaken controleren zoals de overeenstemming met de sociale wetten, RSZ, RVA en ook de veiligheidsvoorschriften. Vervolgens is er ook om de twee jaar een grote belastingsinspectie die plaatsvindt op de hoofdzetel van het bedrijf en vooraf wordt aangekondigd. Deze inspectie duurt meestal twee à drie dagen.

5.2.2 Inspecties in de bouwsector

Op basis van de gegevens uit de interviews, aangevuld met wat zoekwerk op het internet, werd een lijst opgesteld met inspecties en controles die bouwbedrijven over de vloer krijgen. Hierbij werden voornamelijk de inspecties weerhouden die aan bod kwamen tijdens de interviews. Omdat deze bij drie bedrijven van verschillende grootte plaatsvonden, zijn ze representatief voor alle bouwbedrijven in Vlaanderen.

Wel moet opgemerkt worden dat deze inspecties zowel door Vlaamse als federale inspectiediensten kunnen worden uitgevoerd. Voor de bouwbedrijven die deze inspectiediensten over de vloer krijgen, maakt dit echter geen verschil. Het is zelfs vaak zo dat een ondernemer niet weet door welke specifieke inspectiedienst en op welk niveau hij wordt gecontroleerd. Op zich heeft een ondernemer daar ook geen belang bij, aangezien enkel de tijd die de inspectie in beslag neemt van belang is voor hem. Hieronder wordt een overzicht geschetst van de inspecties die weerhouden werden in het onderzoek bij Vlaamse bouwbedrijven.

Ten eerste is er de sociale inspectie of de arbeidsinspectie, die bestaat uit vijf verschillende diensten van de federale administratie die controleren op het toezicht op het werk. Deze vijf diensten zijn:

- De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA): de inspectiedienst van de RVA controleert op de naleving van de wetten in verband met werkloosheidsuitkeringen, loopbaanonderbrekingen en brugpensioenen;
- De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ): werkgevers moeten twee soorten aangiften doen aan de RSZ, namelijk een DIMONA- aangifte en een DmfA- aangifte. Een DIMONA-aangifte is een melding die gedaan moet worden telkens wanneer een werknemer wordt aangenomen of uit dienst treedt. Een DmfA- aangifte is een aangifte van de prestaties en de lonen van alle werknemers van het bedrijf per kwartaal.¹⁰⁴ De inspectiedienst is belast met het toezicht op de werkgevers wat betreft de correcte aangifte van prestaties en vergoedingen van werknemers.
- Directie-Generaal van de Sociale Inspectie: deze inspectiedienst is een onderdeel van de FOD Sociale Zekerheid en staat in voor de bestrijding van de sociale fraude en zwartwerk door toezicht op de sociale wetgeving. Voorts behoort ook bestrijding van de mensenhandel tot het takenpakket van de DG van de Sociale Inspectie.¹⁰⁵ Vervolgens heeft deze inspectiedienst nog enkele specifieke bevoegdheden zoals controle van de ziekte- en invaliditeitsverzekering, kinderbijslag voor werknemers, jaarlijkse vakantie, arbeidsongevallen en deeltijdse arbeid.¹⁰⁶

¹⁰⁴ Aangiften, bijdragen en verplichten van werkgevers. Rijksdienst Sociale Zekerheid. (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via

<http://www.rsz.fgov.be/nl/werkgevers-en-de-rsz/aangiften-bijdragen-en-verplichtingen>

¹⁰⁵ Directie-Generaal Sociale Inspectie. Jaarverslag 2010. Opgevraagd op 10 februari 2013, via http://www.socialsecurity.fgov.be/docs/nl/publicaties/jaarrapport_si/jaarverslag-sociale-inspectie-2011-nl.pdf

¹⁰⁶ Belangrijkste specifieke bevoegdheden. Sociale Inspectie (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via <http://www.werk.belgie.be/siodsirs/default.aspx?id=19878>

- Toezicht op het Welzijn op het Werk: deze inspectiedienst is een hergroepering van de vroegere technische en medische inspectie en is een onderdeel van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Ze staat in voor de waarborging van de naleving van het beleid in verband met welzijn op het werk. Deze dienst heeft een adviserende, preventieve en repressieve taak om het welzijn op het werk te bevorderen.
- Toezicht op de Sociale Wetten: deze inspectiedienst, die een onderdeel is van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, controleert zowel het reglementaire als het collectieve arbeidsrecht. Ze komt dus tussen bij individuele betrekkingen tussen werknemers en de werkgever. De belangrijkste specifieke bevoegdheden van deze inspectiedienst zijn de bescherming van het loon, de naleving van de arbeidsduur, naleving van de collectieve arbeidsovereenkomsten, opstelling van het arbeidsreglement,...¹⁰⁷

Naast de sociale inspectie krijgen Vlaamse bouwbedrijven nog verschillende andere inspecties. Een tweede inspectie is die van het Vlaams Energieagentschap (VEA). Vanaf 1 januari 2006 is het immers verplicht om een bepaald niveau van isolatie en energieprestatie te halen als men een stedenbouwkundige aanvraag indient om te bouwen of te verbouwen. Dit zijn de EPB- eisen. Ten laatste zes maanden na de ingebruikname van een gebouw, moet de aangifteplichtige bewijzen dat het gebouw in overeenstemming is met de EPB- regelgeving. Dit kan door de EPB- aangifte elektronisch door te sturen naar het VEA.

Het VEA controleert op de overeenstemming van de EPB- aangifte met de werkelijke toestand van een gebouw, de geplaatste installaties en de gebruikte materialen. Er kunnen inspecties plaatsvinden zowel tijdens de uitvoering van de werken (controles op vloerisolatie of muurisolatie) als na de uitvoering van de werken (controles op installaties of ventilatie).¹⁰⁸

Een derde belangrijke controle heeft betrekking op de belastingen en btw die een bouwbedrijf verschuldigd is aan de staat. Deze inspectie wordt uitgevoerd door de Bijzondere Belastinginspectie (BBI), een onderdeel van de FOD Financiën. Het doel van deze inspectie is om de georganiseerde fiscale fraude te bestrijden door de fiscale toestand van de belastingplichtige ondernemingen te verifiëren. Dit doen ze voor alle belastingen waarvoor de federale staat bevoegd is. De kernopdracht van het BBI bestaat uit het onderzoeken van fraudezaken in verband met financiële en economische delinquentie, waaronder fiscale zwendel, carrousels, misbruik van maatschappelijke goederen en het organiseren van insolventie. Het BBI beschikt ook over een mobiele invorderingscel die ervoor moet zorgen dat de invordering van de taxaties effectief te

¹⁰⁷ Organisatie en belangrijkste specifieke bevoegdheden. Toezicht Sociale Wetten. (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via <http://www.werk.belgie.be/siodsirs/default.aspx?id=19876>

¹⁰⁸ EPB energieprestatieregelgeving voor bouwers. (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via <http://www.energiesparen.be/epb/energieprestatieregelgeving>

verzekeren. Daarvoor werken ze nauw samen met de ontvangers van de Administratie van de invordering.¹⁰⁹

Een vierde inspectie gebeurt op basis van het Vlaamse reglement betreffende de milieuvergunning, ofwel VLAREM. Vanaf 1 juli 2011 is het immers verplicht om bij elke nieuwbouw, grote verbouwing of afkoppeling een keuring te laten doen van de privériolering. Deze keuringen worden uitgevoerd door erkende keuringsinstanties, die in het bezit zijn van een attest van Vlario, volgens een vast stappenplan van de overheid en zijn ingevoerd omdat uit controles van de aansluiting van rioleringen bleek dat deze private rioleringen vaak verkeerd zijn aangesloten. Hierdoor hebben de waterzuiveringstations minder rendement en neemt het risico op bodem- en watervervuiling toe. De focus ligt bij deze keuring of controle vooral op de goede scheiding tussen het afvalwater en het hemelwater, zodat men er zeker van is dat de aansluiting van de privériolering op het openbare rioleringsstelsel correct is verlopen.¹¹⁰

Naast de keuring van de privériolering bij elke nieuwbouw, grote verbouwing of afkoppeling, is het ook belangrijk om een elektriciteitskeuring van de installaties bij woongebouwen te laten doorvoeren. Hierdoor zal de veiligheid van personen gegarandeerd worden, zodat de kans op een brand en bijhorende letsels ten gevolge van een defecte of slecht werkende installatie tot een minimum beperkt kunnen worden. De installatie moet voldoen aan de minimale veiligheidsvereisten om de controle te doorstaan. De onderdelen van de elektrische installatie die gecontroleerd worden, zijn een voeding, verdeelborden, machines, stopcontacten, toestellen en leidingen. Ook moeten de nodige elektrische schema's ter beschikking worden gesteld van de controleurs en moeten de lokalen veilig toegankelijk zijn.¹¹¹ De keuringen gebeuren met inachtneming van het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties (A.R.E.I.) en met eventuele specifieke voorschriften. Ze worden altijd uitgevoerd door keuringsorganismen, die toegekend worden door de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie. Een elektriciteitskeuring dient zelf te worden aangevraagd door de bouwheer of particulier, waarna er een inspecteur ter plaatse komt. De controle gebeurt op de wettelijk verplichte zaken, die in een elektriciteitsattest worden genoteerd. Na de keuring ontvangt de aanvrager, indien alles conform de wetgeving is, een gelijkvormigheidsattest of elektriciteitsattest. Als de elektrische installatie niet wordt goedgekeurd, moet de aanvrager het nodige doen om toch nog te voldoen aan de wettelijke eisen. Vervolgens moet er een herkeuring gebeuren binnen de 12 à 18 maanden. Dit hoeft echter niet bij hetzelfde keuringsmechanisme.¹¹²

Daarnaast zijn er nog enkele controles waar bouwbedrijven mee rekening moeten houden wanneer ze zich op een werf bevinden. Zo moet er een veiligheidscöördinator aangesteld worden op een

¹⁰⁹ Administratie van de Bijzondere Belastinginspectie. Taken. (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via

<http://fiscus.fgov.be/interfbbin/nl/index.htm>

¹¹⁰ Keuring van de privé-riolering. (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via <http://www.epc-platform.be/bouw-verbouw/keuring-riolering/>

¹¹¹ Elektrische laagspanningsinstallaties (electriciteitskeuring). Opgevraagd op 14 maart 2013, via <http://www.btvcontrol.be/nl/bestel-een-controle/p/detail/elektrische-laagspanningsinstallaties-elektriciteitskeuring>

¹¹² Elektriciteitskeuring. EPC-platform. (2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via <http://www.epc-platform.be/extra-diensten/elektriciteitskeuring/>

bouwwerf vanaf wanneer er werken worden uitgevoerd door twee aannemers, ofwel gelijktijdig ofwel na elkaar. De veiligheidcoördinatie kan worden uitgevoerd door een gecertificeerde veiligheidscoördinator (bij bouwwerken groter of gelijk aan 500 m²) of door een niet-gecertificeerde veiligheidscoördinator (bij bouwwerken kleiner dan 500 m²). Deze laatste moet dan wel voldoen aan de vereisten van specifieke beroepservaring en een basisopleiding.¹¹³

De taak van de veiligheidcoördinator bestaat uit de coördinatie van de veiligheid op de werf door het opstellen van een aantal documenten. Zo moet er een veiligheids- en gezondheidsplan worden opgemaakt. Dit is een document dat de risicoanalyse en de preventiemaatregelen omvat om de risico's in verband met de veiligheid voor de werknemers in kaart te brengen.¹¹⁴ Een tweede document dat moet opgesteld worden is het postinterventiedossier. Dit bevat alle nuttige zaken in verband met veiligheid en gezondheid waar men rekening mee moet houden bij latere bouwwerken, indien deze zich zouden voordoen.¹¹⁵ De inspectie van de veiligheidcoördinator, de benodigde documenten en de veiligheid op de werf gebeurt door de inspectiedienst Toezicht op het Welzijn op het Werk, een onderdeel van de Sociale Inspectie.

Tot slot moet opgemerkt worden dat veel van de controles, inspecties of keuringen die op een bouwwerf gebeuren niet uitgevoerd worden door de overheid maar door privéondernemingen die erkend zijn door de overheid. Dit werd bepaald in artikel 40, §2 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk en verder uitgewerkt in het KB van 29 april 1999 betreffende de erkenning van externe diensten voor technische controles op de werkplaats. Deze regelgeving stelt dat werkgevers in bepaalde omstandigheden of gevallen een beroep moeten doen op een externe dienst voor technische controles op de werkplaats om zo bepaalde inspecties te voeren op installaties, machines en beschermingsmiddelen. Hieruit moet dan blijken of deze apparatuur in overeenstemming is met de wetgeving en ze geen gebreken vertonen die een gevaar kunnen zijn voor het welzijn van de werknemers bij de exploitatie van hun werkzaamheden. De overheid heeft ervoor gekozen om bepaalde controles of inspecties te laten uitvoeren door externe diensten voor technische controles (EDTC's) en erkende organismes (EO's) omdat deze controles zo belangrijk zijn ter vrijwaring van de veiligheid van de werknemers. Daarom zijn gespecialiseerde organismes beter geplaatst om deze controles van bijvoorbeeld liften, hoogwerkers, elektrische installaties,... uit te voeren. Wanneer dergelijke controles voltooid zijn, moet de dienst verplicht een verslag opstellen. Deze verslagen worden gecontroleerd door de inspectiediensten van de Sociale Inspectie.¹¹⁶

¹¹³ Veiligheidscoördinator. EPC-platform. (2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via

<http://www.epc-platform.be/bouw-verbouw/veiligheidscoördinatie/>

¹¹⁴ Veiligheids- en gezondheidsplan. EPC-platform. (2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via

<http://www.epc-platform.be/bouw-verbouw/veiligheidscoördinatie/veiligheids-en-gezondheidsplan/>

¹¹⁵ Postinterventiedossier. De site van Nederlandstalige notarissen. (2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via

<http://www.notaris.be/verkoop-kopen-huren-lenen/kopen-en-verkoop/documenten-en-attesten-vereist-bij-een-verkoop/postinterventiedossier>

¹¹⁶ Externe diensten voor technische controles op de werkplaats.(2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via

http://www.werk.belgie.be/detaila_z.aspx?id=1266

Een voorbeeld van een externe dienst voor technische controle is Technisch Bureau Verbrugghen, oftewel BTV. Dit is een erkend controlemechanisme met 400 medewerkers in België en meer dan 85 jaar ervaring met betrekking tot wettelijke opdrachten om de veiligheid te onderzoeken door de uitvoering van wettelijk verplichte controles van installaties en machines.¹¹⁷

5.2.3 Enquête

Nadat een lijst werd opgesteld met de verschillende inspecties die bouwbedrijven kunnen krijgen, werden deze verwerkt in een enquête om zo ook te peilen naar de tijd per inspectie en de persoon die zich ermee bezighoudt. De enquête werd opgesteld met het programma Qualtrics en er werd voor gekozen om eerst enkele vragen over het bouwbedrijf zelf te stellen. Zo kunnen de bouwbedrijven later, bij de verwerking van de gegevens, ingedeeld worden in verschillende categorieën naargelang de rechtsvorm, het aantal werknemers, de omzet en de provincie waarin de hoofdzetel gelegen is.

Hierna werd telkens bevraagd hoe vaak men een bepaalde inspectie heeft gehad in 2012. Aangezien uit een rapport van Unizo¹¹⁸ blijkt dat ondernemers vaak niet weten welke sociale inspectiedienst ze over de vloer hebben gekregen, is ervoor gekozen om de sociale inspectie als één grote inspectiedienst te zien in deze enquête. Ook de controle van machines of installaties zoals liften en hijs- of heftoestellen werd als één inspectie gezien om het de respondenten nietodeloos complex te maken. Hierdoor neemt de enquête niet teveel tijd in beslag zodat de respondenten correcte antwoorden produceren en er geen bias optreedt van vermoeidheid.

Na de vraag over hoe vaak een bouwbedrijf een inspectie gehad heeft in 2012, worden telkens twee bijvragen gesteld. Allereerst de vraag hoeveel tijd deze inspectie vooraf, tijdens en na de controle in beslag nam. Vervolgens de vraag wie er zich binnen het bedrijf met de inspectie bezighoudt. Door middel van deze twee bijvragen is het mogelijk om de inspectiekosten per inspectie te berekenen.

Hiervoor zijn er wel loonstandaarden nodig voor de verschillende functies in de bouwsector. Deze werden bekomen door contact op te nemen met Kevin Poel, die werkt voor de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging, en zijn terug te vinden in onderstaande tabel 3. Het gaat hier om standaardtarieven die algemeen gelden voor elke sector en die ook worden gebruikt voor de bouwsector. Allereerst wordt er een onderscheid gemaakt tussen intern en extern. Intern zijn de tarieven voor mensen die binnen de onderneming werken, terwijl extern de tarieven zijn die een onderneming moet betalen wanneer ze een extern bedrijf inhuren om bijvoorbeeld de boekhouding te doen. Vervolgens wordt er bij intern en extern nog een onderverdeling gemaakt tussen laag (een secretaresse), middel (een medewerker, boekhouder, bediende) en hoog (een eigenaar, zaakvoerder, manager).

¹¹⁷ BTV voor professionelen. (2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via <http://professional.btvcontrol.be/nl>

¹¹⁸ Cabooter, K., UNIZO-studiedienst (2011). De sociale inspectie in perspectief. Naar een nieuw partnership tussen inspectiediensten en KMO's. Opgevraagd op 29 augustus 2012, via <http://www.unizo.be/uwzaakleden/viewobj.jsp?id=4776674>

Tabel 3: Bruto uurloon per categorie

Functie	Bruto uurloon
Intern laag	€ 29,48
Intern middel	€ 35,21
Intern hoog	€ 64,91
Extern laag	€ 100,00
Extern middel	€ 125,00
Extern hoog	€ 150,00

Bron: Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging

Wanneer het loon van de verschillende functies binnen een bedrijf gekend is, kan dit vermenigvuldigd worden met het aantal uren die de ondernemer verliest ten gevolge van de inspectie, zowel voor, tijdens als na de inspectie. Zo bekomen we de totale inspectiekost.

Om een zo groot mogelijk aantal respondenten te bereiken, is er contact opgenomen met Confederatie Bouw en Bouwunie. Deze laatste was bereid om mee te werken en heeft de enquête in hun elektronische nieuwsbrief van 28 maart 2013 geplaatst. Deze nieuwsbrief wordt naar alle leden van Bouwunie gestuurd. Confederatie Bouw was helaas niet geïnteresseerd om mee te werken met het onderzoek. Ze wilden de enquête niet versturen aangezien ze de laatste tijd al verschillende enquêtes hadden verdeeld onder hun leden en dit tot een zo klein mogelijk aantal beperkt moet worden om de leden niet te belasten.

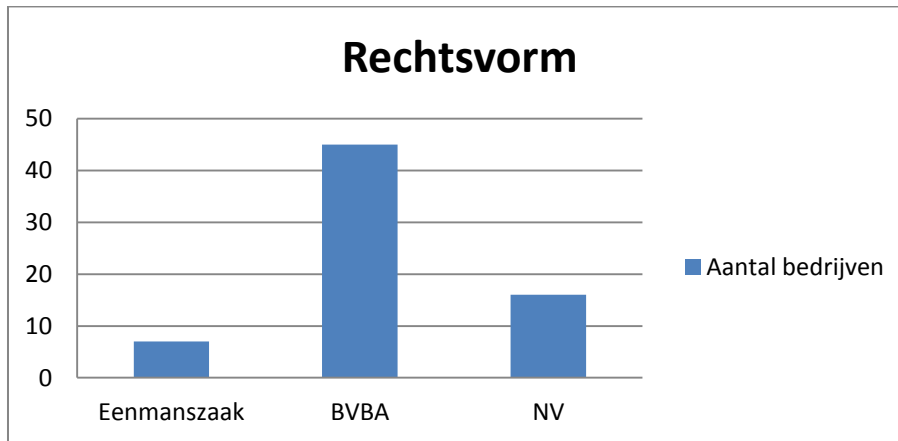
Vervolgens werden er 1570 mails gestuurd naar bouwbedrijven over heel Vlaanderen. Dit resulteerde in 69 ingevulde enquêtes, waarvan er twee werden weerhouden uit de resultaten van het onderzoek omdat ze onvolledig waren, zodat de berekening van de inspectiekosten onmogelijk was. Wanneer er enkel gekeken wordt naar het aantal verstuurd e-mails, bedraagt de respons rate van de enquête dus 4,39%.

5.3 Resultaten onderzoek

5.3.1 Algemene informatie

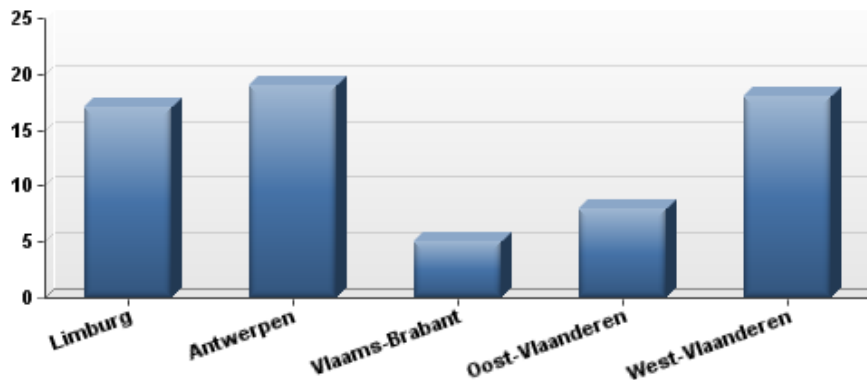
Om de resultaten uit de enquêtes op een correcte manier te kunnen analyseren, is het noodzakelijk om eerst enkele kenmerken van de verschillende bouwbedrijven te ontleden. Een eerste kenmerk waarnaar gepeild werd in de enquête was de rechtsvorm van het bouwbedrijf. Uit het aantal ingevulde enquêtes bleek dat geen enkel bedrijf de vorm aannam van een commanditaire vennootschap, coöperatieve vennootschap, vennootschap onder firma of vereniging zonder winst oogmerk. De drie rechtsvormen die wel voorkwamen waren de eenmanszaak, de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en de naamloze vennootschap. De BVBA bleek duidelijk het meest voorkomend (45) ten opzichte van de NV (15) en de eenmanszaak (7).

Figuur 8: Rechtsvorm van de bouwbedrijven

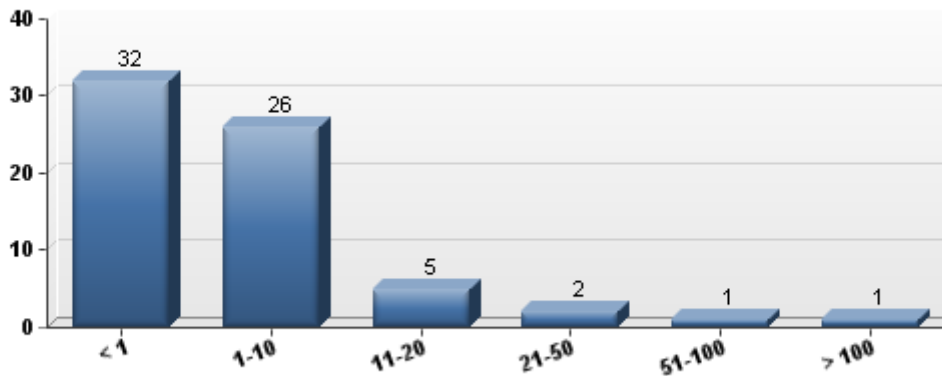
Een tweede kenmerk waarnaar gevraagd werd bij de bouwbedrijven was de provincie waar de hoofdzetel van de onderneming gelegen is. Om een getrouw beeld van de bouwsector in Vlaanderen te kunnen schetsen, werd ervoor gekozen om een willekeurig aantal bedrijven uit de vijf Vlaamse provincies te contacteren. De meeste ingevulde enquêtes kwamen van bouwbedrijven uit Antwerpen (19), West-Vlaanderen (18) en Limburg (17), gevolgd door Oost-Vlaanderen (8) en tot slot Vlaams-Brabant, waar maar vijf bouwbedrijven de enquête vervolledigden.

Figuur 9: Bouwbedrijven per provincie

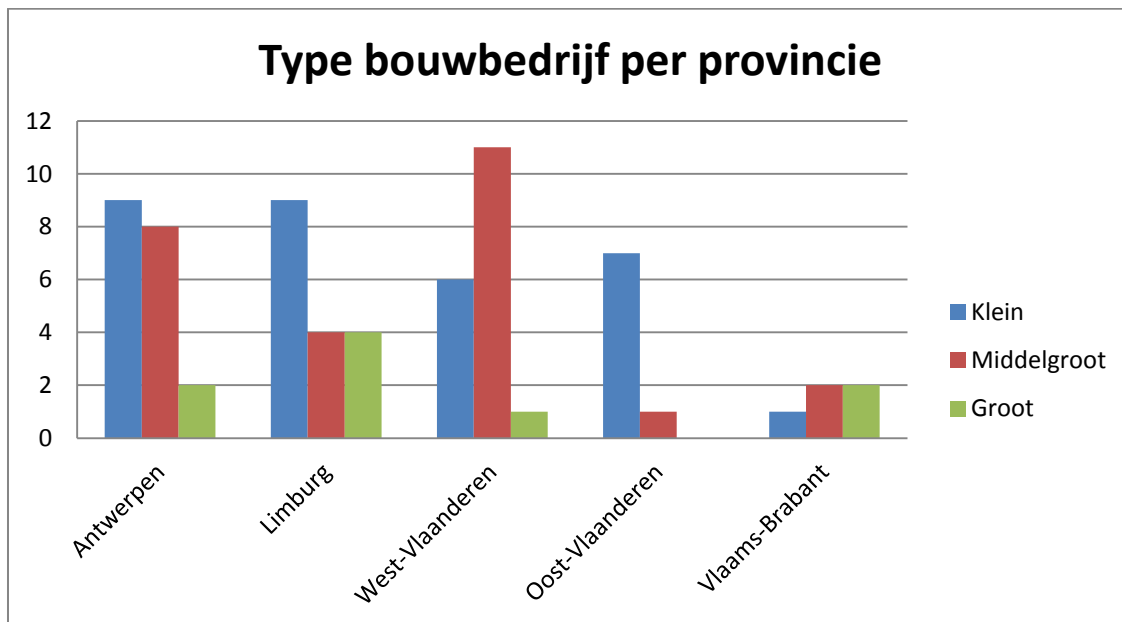
Een derde, zeer belangrijk kenmerk van de verschillende bouwbedrijven is hun omzet. Wanneer er gekeken wordt naar het aantal ingevulde enquêtes blijkt dat het grootste aantal bouwbedrijven (32) een omzet hebben van minder dan één miljoen euro en dus als klein kunnen bestempeld worden. Vervolgens zijn er 26 ondernemingen met een omzet tussen de één en tien miljoen euro. Dit zijn de middelgrote bouwbedrijven. Daarnaast waren er nog negen ondernemingen met een omzet van meer dan 10 miljoen euro. Deze zullen beschouwd worden als grote bouwbedrijven.

Figuur 10: Omzet bouwbedrijven

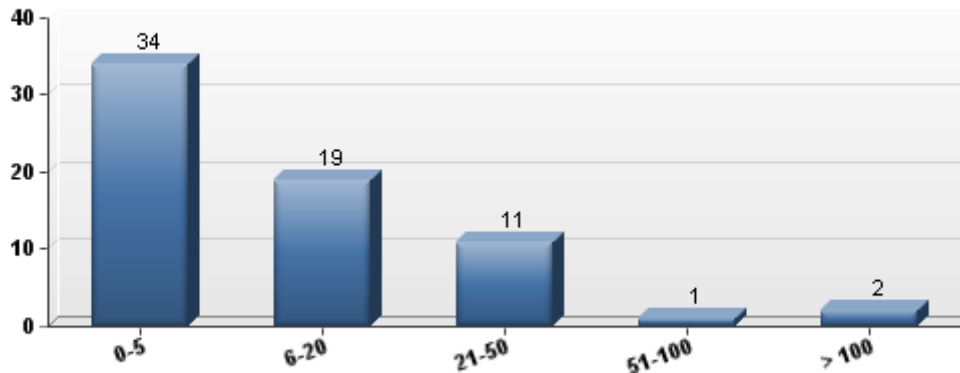
Wanneer vervolgens deze twee kenmerken, provincie en omzet, gecombineerd worden, vinden we de resultaten die weergegeven worden in figuur 11. Het aantal kleine bouwbedrijven is min of meer gelijk verdeeld over de provincies, met uitzondering van Vlaams-Brabant. Bij de middelgrote bouwbedrijven steekt West-Vlaanderen er bovenuit met 11 ondernemingen, gevolgd door Antwerpen (8), Limburg (4), Vlaams-Brabant (2) en Oost-Vlaanderen (1). Opvallend is dat Vlaams-Brabant twee middelgrote en grote bouwondernemingen heeft, terwijl het slechts één klein bedrijf bevat. Bij de andere provincies is dit net omgekeerd. Hier komen de kleine bouwondernemingen het meest voor, met uitzondering van West-Vlaanderen, waar het aantal middelgrote bedrijven (11) hoger ligt dan het aantal kleine bedrijven (6).

Figuur 11: Type bouwbedrijf (op basis van omzet) per provincie

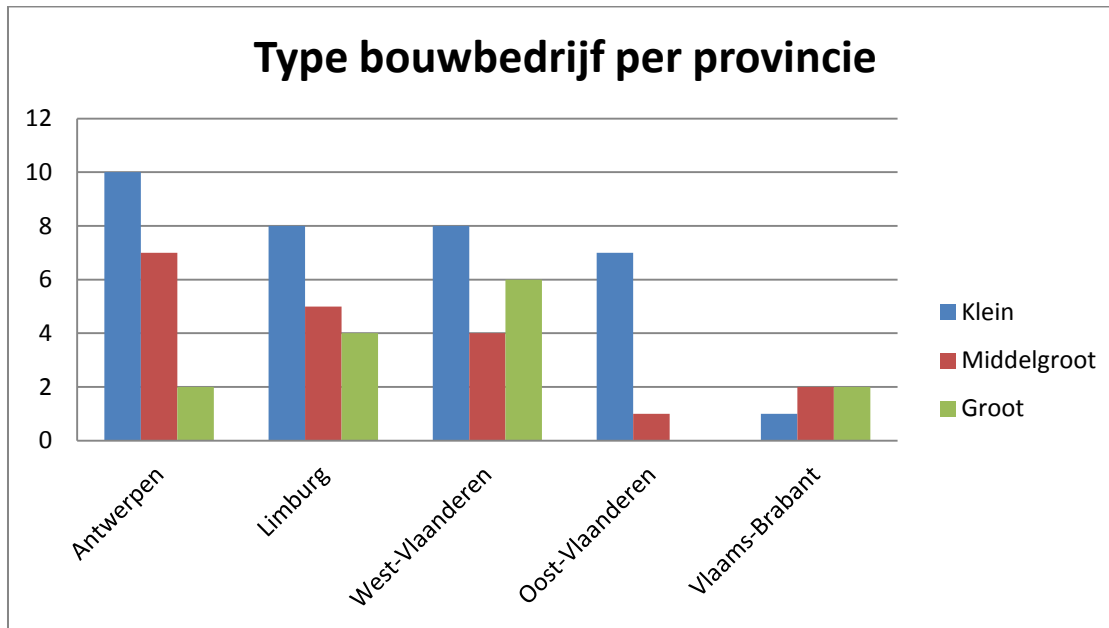
Een laatste kenmerk dat gebruikt kan worden om een onderscheid te maken tussen de verschillende bouwbedrijven is het aantal werknemers. In onderstaande figuur 12 wordt weergegeven dat er 34 ondernemingen zijn met 0 tot 5 werknemers. Die bouwbedrijven kunnen op basis van het aantal werknemers als klein bestempeld worden. Vervolgens zijn er 19 middelgrote bouwbedrijven met een werknemersaantal van 6 tot 20. Vanaf 21 werknemers worden de bouwbedrijven als groot beschouwd.

Figuur 12: Aantal werknemers van de bouwbedrijven

Wanneer, net zoals bij de omzet, het aantal werknemers gecombineerd wordt met de provincie waarin de hoofdzetel gelegen is, vinden we de resultaten uit figuur 13. Voor Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant blijft de indeling naar type bouwbedrijf gelijk wanneer er vergeleken wordt op basis van omzet en op basis van aantal werknemers. In Antwerpen, Limburg en West-Vlaanderen is er wel een verschil wanneer we differentiëren op basis van het aantal werknemers in plaats van de omzet. Het grootste verschil is merkbaar in West-Vlaanderen, waar nu zes grote bouwbedrijven zijn ten opzichte van één bij een differentiatie op basis van omzet. Het aantal kleine ondernemingen stijgt van zes naar acht en het aantal middelgrote ondernemingen vermindert van elf naar vier. In Limburg daalt het aantal kleine bouwondernemingen tot acht, terwijl er één middelgroot bedrijf bijkomt en het aantal grote bouwbedrijven gelijk blijft. Tot slot verschuift er in Antwerpen één middelgroot bedrijf naar een klein bedrijf, zodat er tien kleine en zeven middelgrote bouwondernemingen zijn in Antwerpen. Het aantal grote bouwbedrijven, namelijk drie, blijft gelijk in deze provincie. We kunnen dus concluderen dat er slechts kleine verschillen zijn als we de vergelijking per provincie maken op basis van omzet enerzijds en op basis van het aantal werknemers anderzijds.

Figuur 13: Type bouwbedrijf (op basis van het aantal werknemers) per provincie

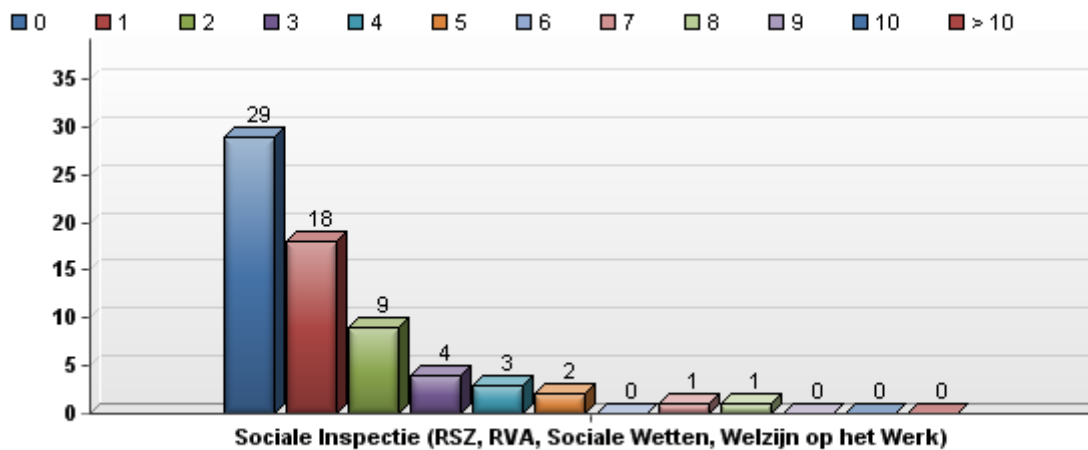

Nadat de algemene informatie en kenmerken van de bouwbedrijven uit de enquête verduidelijkt zijn, kan er gekeken worden naar een analyse van elke inspectie apart. Er zal onderzocht worden hoeveel bedrijven deze inspectie gekregen hebben, wat de gemiddelde inspectiekost is per inspectie en voor welk type van bouwbedrijf (op basis van omzet) deze kosten het hoogst zijn.

5.3.2 De sociale inspectie

Een eerste inspectie die onderzocht wordt, is de sociale inspectie. Zoals hoger reeds aangehaald is de sociale inspectie een verzameling van vijf federale inspectiediensten, namelijk de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA), de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ), Directie-Generaal van de Sociale Inspectie, Toezicht op het Welzijn op het Werk en Toezicht op de Sociale Wetten. Deze inspectiediensten kunnen elk apart inspecties uitvoeren, maar ze kunnen ook samen inspecties houden. In dit onderzoek werd er voor gekozen om de respondenten te laten beantwoorden hoe vaak ze één of meerdere inspectiediensten tegelijk van de sociale inspectie over de vloer kregen in 2012. Het resultaat wordt hieronder weergegeven in figuur 14 en is gebaseerd op de gegevens die terug te vinden zijn in bijlage 2: berekening inspectiekosten: de sociale inspectie.

Figuur 14: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid sociale inspectie

Uit deze grafiek blijkt dat 29 respondenten in 2012 geen sociale inspectie hebben gehad. Deze 29 bedrijven bestaan uit 19 kleine, 6 middelgrote en 4 grote bouwondernemingen. Wanneer deze cijfers in percentages ten opzichte van het totale aantal bedrijven binnen elk type worden uitgedrukt, merken we op dat 44,44% (4/9) van de grote bouwbedrijven geen sociale inspectie over de vloer kreeg in 2012. Bij kleine ondernemingen stijgt dit percentage nog naar 59,38% (19/32). Middelgrote ondernemingen krijgen relatief gezien het vaakst de sociale inspectie over de vloer, aangezien slechts 23,08% (6/26) van deze bedrijven geen sociale inspectie had in 2012. Uit cijfers van de sociale inspectie blijkt dat er in België 4.203 controles werden uitgevoerd in de bouwsector in 2012, waarvan 3.257 inspecties plaatsvonden in het Vlaamse gewest.¹¹⁹ Aangezien Vlaanderen 18.593 bouwbedrijven¹²⁰ telt, bedraagt het percentage van gecontroleerde bouwondernemingen 17,52%. Dit percentage ligt beduidend lager dan de 56,72% van de bouwbedrijven uit de steekproef die de sociale inspectie over de vloer kregen en kunnen dus niet als representatief beschouwd worden voor de gehele bouwsector.

Vervolgens zijn er 18 ondernemingen die eenmaal de sociale inspectie over de vloer kregen, waarvan tien kleine, zeven middelgrote en één grote bouwonderneming. Dit is respectievelijk 31,25%, 26,92% en 11,11% ten opzichte van het totale aantal bedrijven van elk type onderneming. Kleine bouwbedrijven zijn in deze categorie van één sociale inspectie dus niet alleen absoluut, maar ook relatief het best vertegenwoordigd.

In 2012 hebben 9 bouwbedrijven tweemaal een sociale inspectie gehad, waarvan twee kleine, vier middelgrote en drie grote ondernemingen. Dit komt overeen met 6,25%, 15,38% en 33,33% ten opzichte van het totale aantal bedrijven van elk type onderneming. Daarnaast kregen 4 bouwbedrijven drie keer de sociale inspectie over de vloer, namelijk drie middelgrote en één kleine onderneming. Drie middelgrote bouwbedrijven kregen in 2012 vier sociale inspecties en één grote

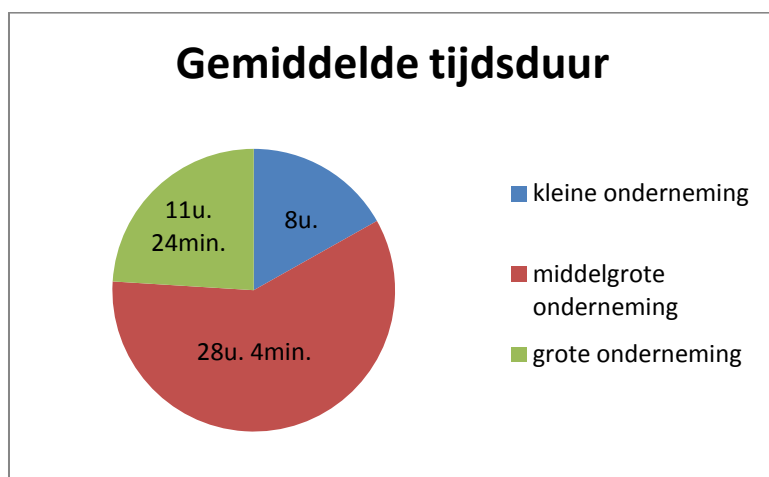
¹¹⁹ Statistiek van de arrondissementscellen SIOD 2011. Opgevraagd op 13 maart 2013, via <http://www.siod.belgie.be/siodsirs/moduleHome.aspx?id=24108>

¹²⁰ De bouw in cijfers. Cijfers per gewest. (2011). Opgevraagd op 13 mei 2013, via [http://www.constructiv.be/nl/De bouw in cijfers/Algemeen/Gewest.aspx](http://www.constructiv.be/nl/De%20bouw%20in%20cijfers/Algemeen/Gewest.aspx)

en één middelgrote onderneming ontvingen deze inspectiediensten zelfs vijf maal. Tot slot was er nog één onderneming die zeven maal controle kreeg en één onderneming die acht maal controle kreeg van de sociale inspectie. Het ging telkens om een middelgrote onderneming. In totaal kregen dus 38 van de 67 bouwondernemingen, ofwel 55,88%, de sociale inspectie over de vloer, waarvan 13 kleine, 20 middelgrote en 5 grote bouwbedrijven.

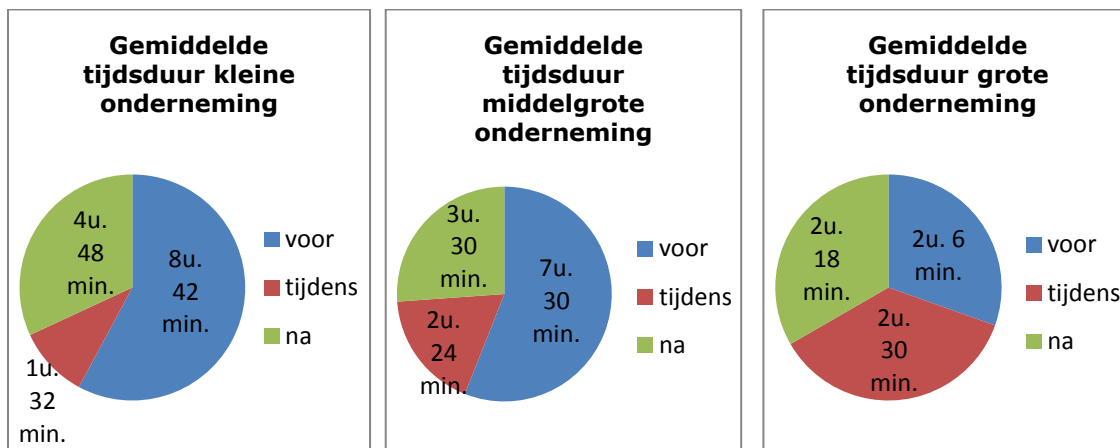
Maar niet enkel het aantal keren dat een bouwbedrijf een inspectie over de vloer krijgt is van belang, ook de tijdsduur die elke inspectie met zich meebrengt is essentieel. Het gemiddeld aantal uren dat een onderneming bezig is met een sociale inspectie bedraagt 19 uur en 1 minuut. In onderstaande figuur 15 wordt de gemiddelde tijdsduur nog eens opgesplitst voor een kleine, middelgrote en grote bouwonderneming. Een middelgroot bouwbedrijf heeft met 28 uur en 4 minuten een gemiddelde tijdsduur per onderneming die meer dan dubbel zo groot is dan de gemiddelde tijdsduur bij een grote (11 uur en 24 minuten) en ongeveer 3,5 keer zo groot is dan een kleine bouwonderneming (8 uur).

Figuur 15: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de sociale inspectie per type onderneming

Aangezien er in de enquête gevraagd werd hoeveel tijd een inspectie voor, tijdens en na de inspectie in beslag nam, kunnen we de bovenstaande figuur 15 nog eens opdelen in 3 aparte pie charts per type onderneming. Dit wordt weergegeven in figuur 16 met telkens de gemiddelde tijdsduur die een onderneming voor, tijdens en na de inspectie hieraan besteedt. Er kan opgemerkt worden dat bij kleine en middelgrote bouwbedrijven de tijd voorafgaand aan de inspectie meer dan de helft van de gemiddelde tijd van de totale inspectie in beslag neemt. Bij kleine ondernemingen bedraagt die tijd 8 uur en 42 minuten, bij een middelgrote onderneming 7 uur en 30 minuten. De inspectie zelf duurt gemiddeld 1 uur en 32 minuten, respectievelijk 2 uur en 24 minuten. De verwerking van de inspectie achteraf, bij een kleine onderneming gemiddeld 4 uur en 48 minuten en bij een middelgrote onderneming gemiddeld 3 uur en half, blijkt dus langer te duren dan de inspectie zelf. Ook opvallend is dat de verdeling van de gemiddelde tijdsduur bij grote ondernemingen ongeveer gelijk is verdeeld, namelijk 2 uur en 6 minuten voor, 2 uur en half tijdens en 2 uur en 18 minuten na de inspectie.

Figuur 16: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming

Om tot de correcte inspectiekost te komen, moet de tijdsduur per onderneming nog vermenigvuldigd worden met de loonkost die daarmee gepaard gaat. Voor de loonkost werden cijfers gebruikt van de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging en zo konden we voor de drie types van ondernemingen de gemiddelde loonkost per uur berekenen, alsook de totale gemiddelde loonkost per uur. Die laatste bedraagt €72,12. De gemiddelde loonkost per uur voor een kleine bouwonderneming - €67,62 - ligt vrij dicht bij het gemiddelde, aangezien het in deze kleine ondernemingen altijd de zaakvoerder is die instaat voor de inspectie, met uitzondering van één kleine onderneming waarbij de zaakvoerder wordt bijgestaan door een bediende. Ook bij middelgrote bedrijven staat meestal de zaakvoerder in voor de sociale inspectie, eventueel geholpen door een boekhouder, werfleider of bediende waardoor ook deze gemiddelde loonkost per uur van €79,55 niet zo ver van het gemiddelde verwijderd is.

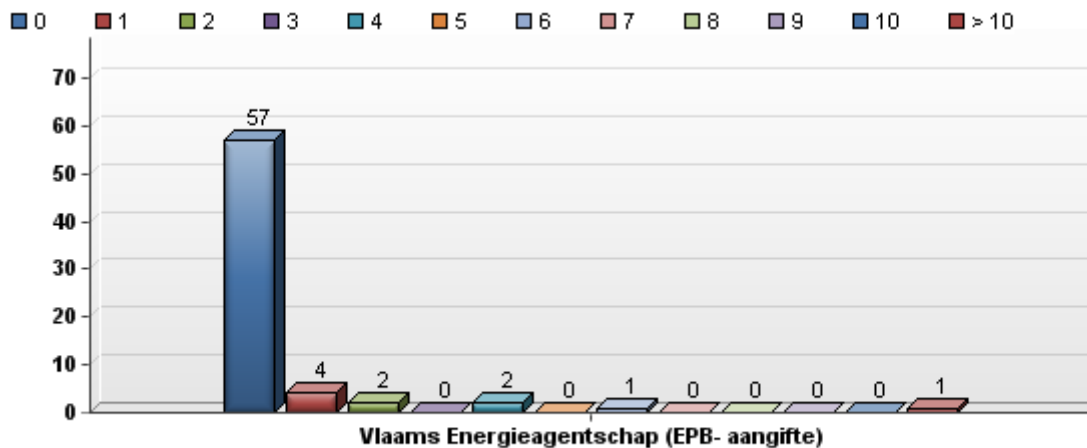
In tegenstelling tot kleine en middelgrote bouwbedrijven, hebben de grote bouwondernemingen een gemiddelde loonkost per uur van €54,13, wat aanzienlijk lager is dan de totale gemiddelde loonkost per uur. De oorzaak hiervan is dat de zaakvoerders of directie van grote ondernemingen zich niet zelf bezighouden met de sociale inspecties maar dit uitbesteden aan een boekhouder een bediende, waardoor de loonkosten lager liggen.

Nadat de tijd die bouwbedrijven besteden aan inspecties en de overeenkomstige loonkost gekend zijn, kunnen deze vermenigvuldigd worden voor elke individuele onderneming om zo de inspectiekosten van de sociale inspectie te kennen. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in bijlage 2: berekening inspectiekosten: de sociale inspectie. De gemiddelde kost die de sociale inspectie met zich meebracht in 2012 bedraagt €1.074,83. Wanneer de gemiddelde kost van de sociale inspectie opgesplitst wordt voor de drie types ondernemingen, kunnen er grote verschillen waargenomen worden. Kleine en grote bouwbedrijven hebben immers relatief lage gemiddelde inspectiekosten, namelijk €521,99 respectievelijk €666,30. Daartegenover staan de hoge gemiddelde inspectiekosten voor middelgrote bouwondernemingen die €3.052,51 bedragen. Deze hoge inspectiekosten zijn voornamelijk toe te rekenen aan de lange duur en de grote hoeveelheid van de sociale inspecties die middelgrote ondernemingen moeten ondergaan.

5.3.3 De EPB-keuring

Een tweede inspectie die bouwondernemingen kunnen krijgen, is een keuring van de energieprestatieregelgeving door het Vlaams Energieagentschap. Wanneer huizen worden gebouwd of verbouwd, moeten ze immers voldoen aan bepaalde wettelijke eisen in verband met isolatie, installaties of de gebruikte materialen. Uit onderstaande figuur 17 blijkt dat slechts 10 van de 67 respondenten één keer of meer een EPB-keuring over de vloer heeft gekregen in 2012. Dit komt overeen met 14,93%.

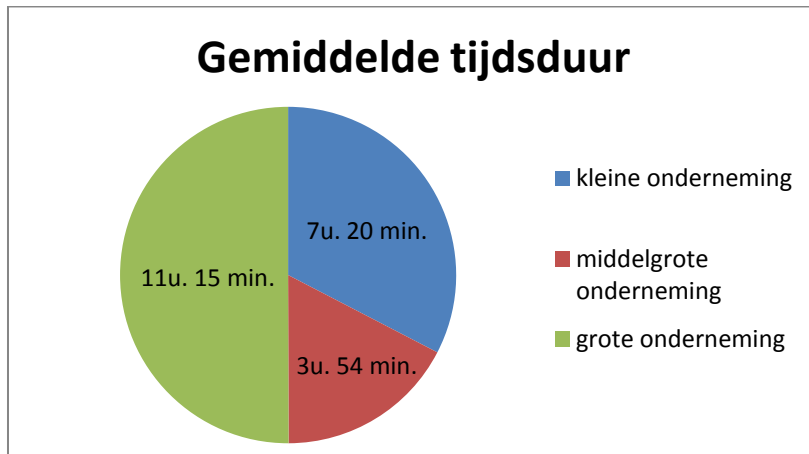
Figuur 17: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid EPB-keuring

De tien bouwbedrijven die in 2012 een EPB-keuring hebben gehad, bestonden uit drie kleine, vijf middelgrote en twee grote ondernemingen. Vier van deze ondernemingen kregen eenmaal de inspectie over de vloer. Dit waren drie middelgrote en één groot bouwbedrijf. Voorts kregen twee middelgrote bedrijven tweemaal, twee kleine bedrijven viermaal en een andere kleine bouwonderneming zesmaal inspectie van het VEA. Tot slot is er nog een groot bouwbedrijf dat meer dan tien EPB-keuringen heeft gehad in 2012.

Als de tijd die deze inspecties kosten in rekening wordt gebracht, kan worden opgemerkt dat EPB-keuringen niet zoveel tijd in beslag nemen dan de sociale inspectie. De gemiddelde totale duur die een bouwonderneming besteedt aan zijn jaarlijkse EPB-keuringen bedraagt 6 uur en 24 minuten. Aangezien kleine bouwondernemingen tweemaal vier en eenmaal zes inspecties per jaar ontvingen, ligt hun gemiddelde tijdsduur hoger dan het totale gemiddelde, namelijk op 7 uur en 20 minuten. De gemiddelde tijdsduur voor grote bouwbedrijven ligt met 11 uur en 15 minuten nog hoger, omdat het ene grote bedrijf meer dan tien inspecties kreeg en het andere 17 uur besteedde aan zijn EPB-keuring. Hiermee hebben de grote ondernemingen een gemiddelde tijdsduur die overeenkomt met de gemiddelde tijdsduur van de kleine en middelgrote onderneming samen. Bij de middelgrote bouwondernemingen duurt een inspectie gemiddeld 3 uur en 54 minuten, wat een pak lager is dan de gemiddelde totale duur. Dit wordt grafisch weergegeven in figuur 18.

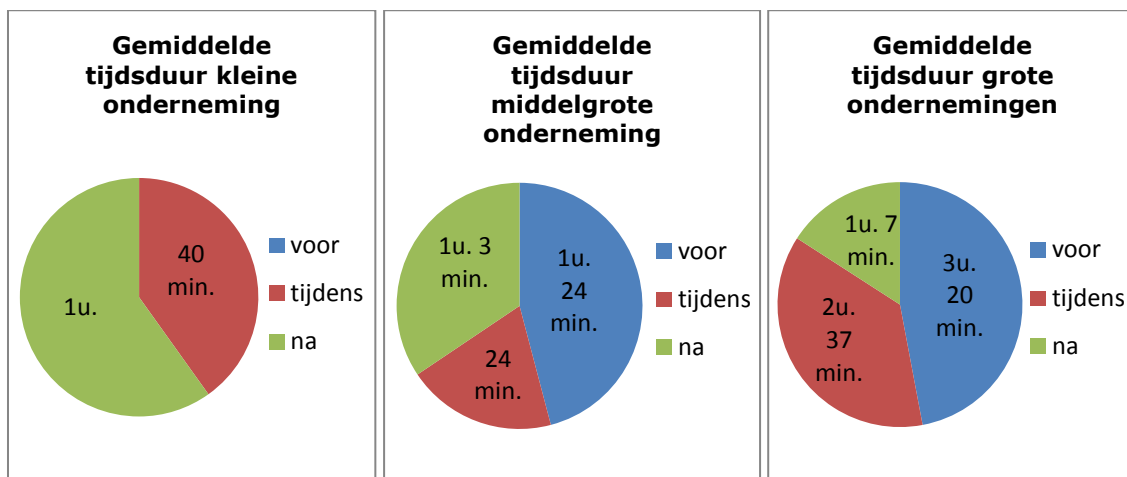
Figuur 18: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de EPB-keuring per type onderneming

Vervolgens kan er net zoals bij de sociale inspectie een onderscheid gemaakt worden tussen de tijd die een onderneming besteedt aan een inspectie vooraf, tijdens en na de inspectie. Onderstaande figuur 19 geeft een illustratie. Hieruit blijkt dat kleine ondernemingen vooraf geen tijd besteden aan de EPB-keuring, maar dat voornamelijk na de inspectie nog enige verwerking nodig is van gemiddeld één uur. De inspectie zelf duurt gemiddeld maar 40 minuten.

Bij middelgrote ondernemingen krijgen we een heel ander beeld. Hier neemt de voorbereiding van de inspectie het meeste tijd in beslag, namelijk 1 uur en 24 minuten gemiddeld. De inspectie zelf duurt gemiddeld slechts 24 minuten en na de inspectie is een middelgrote onderneming hier gemiddeld nog 1 uur en 3 minuten mee bezig. Ook bij grote ondernemingen neemt de voorbereiding van de EPB-inspectie het meeste tijd in beslag, namelijk gemiddeld 3 uur en 20 minuten. De inspectie zelf neemt met gemiddeld 2 uur en 37 minuten in verhouding met een middelgrote onderneming meer tijd in beslag, zowel relatief als absoluut. Na de EPB-keuring is een grote onderneming hier nog gemiddeld 1 uur en 7 minuten mee bezig.

Figuur 19: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming

De gemiddelde loonkost per uur voor een EPB-keuring bedraagt €71,95. Voor kleine bouwbedrijven ligt die kost lager (€64,91). De reden hiervoor is dat elke inspectie in een kleine onderneming wordt uitgevoerd door de zaakvoerder en aangezien €64,91 het standaardtarief is voor dergelijke inkomstenklasse is dit ook meteen de gemiddelde loonkost per uur. Ook bij de grote ondernemingen werd de EPB-keuring begeleid door in het ene geval de zaakvoerder en in het andere geval iemand van de directie. Hierdoor bedraagt de gemiddelde loonkost per uur bij grote bouwondernemingen ook €64,91.

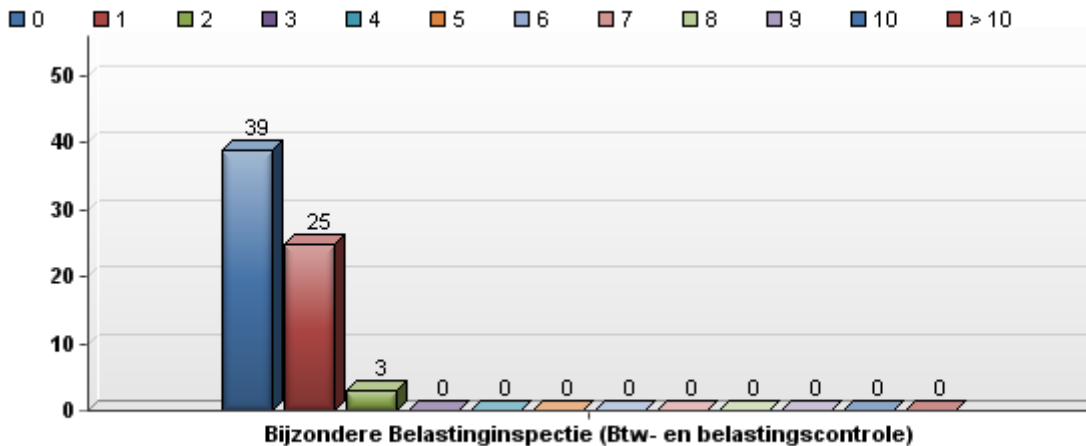
Bij middelgrote ondernemingen ligt de gemiddelde loonkost per uur met €78,99 nog €7,04 hoger dan het gemiddelde. Oorzaak van deze hogere loonkost is één bouwbedrijf dat aangeeft dat drie van de zaakvoerders zich bezighouden met de EPB-inspectie waardoor de kosten voor die onderneming oplopen tot €194,73. Vervolgens zijn er nog twee ondernemingen die hun bediende deze inspectie laten afronden, wat een loonkost meebrengt van €35,21 zodat de gemiddelde loonkost terug naar beneden zakt tot €78,99.

Tot slot kunnen dan de inspectiekosten berekend worden. Twee van de drie kleine bouwondernemingen, die allebei vier EPB-inspecties over de vloer kregen in 2012, hebben beiden een totale inspectiekost van €519,28. De derde kleine onderneming had zes EPB-keuringen, maar deze duurden maar half zo lang als bij de twee eerste ondernemingen. Hierdoor bedragen hun inspectiekosten €389,46 zodat de gemiddelde inspectiekost voor kleine bouwbedrijven neerkomt op €476,01. Hoewel de loonkosten per uur van middelgrote bouwbedrijven hoger zijn dan van de kleine of grote bedrijven, hebben ze met €410,37 toch de laagste gemiddelde inspectiekost. Dit is voornamelijk te wijten aan de korte tijdsduur die de EPB-keuringen hier in beslag nemen. Deze bedraagt, zoals eerder reeds aangehaald, 3 uur en 54 minuten. Daartegenover staan de grote bouwondernemingen, die de hoogste gemiddelde inspectiekost hebben, namelijk €730,24. Deze hoge gemiddelde inspectiekost is toe te rekenen aan één groot bouwbedrijf, dat 17 uur besteedde aan zijn enige EPB-keuring van 2012.

5.3.4 De Bijzondere Belastinginspectie (BBI)

Net zoals de meeste bedrijven in Vlaanderen, krijgen ook bouwbedrijven regelmatig de Bijzondere Belastinginspectie (BBI) over de vloer. De fiscale toestand van de bouwonderneming wordt door deze federale inspectiedienst, die een onderdeel is van de FOD Financiën, gecontroleerd om zo fiscale fraude te voorkomen. Uit figuur 20 blijkt dat er van de 67 respondenten die deelnamen aan het onderzoek, 28 bouwondernemingen minstens één keer per jaar een controle van de belastingen en btw kregen. Dit komt overeen met een percentage van 41,79%.

Figuur 20: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid Bijzondere Belastinginspectie

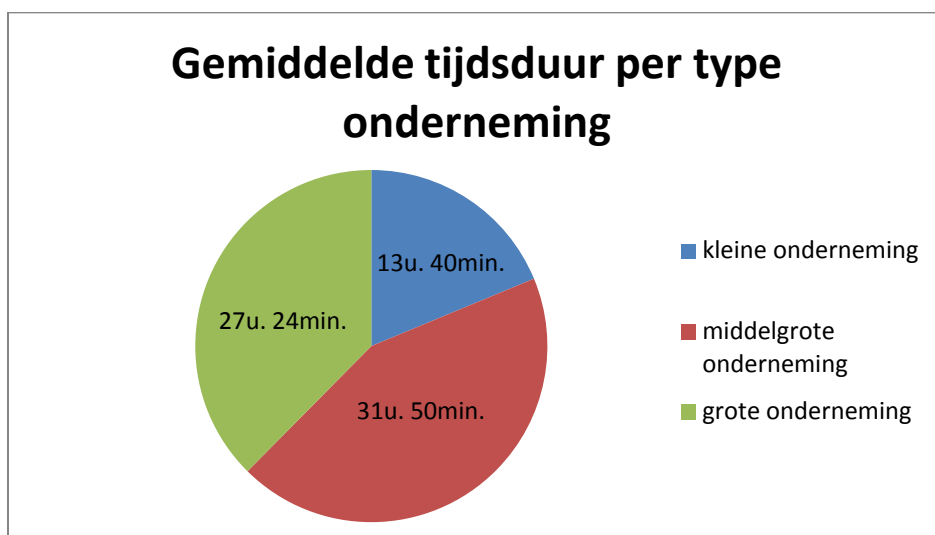
In tegenstelling tot bijvoorbeeld de sociale inspectie, blijft het aantal inspecties jaarlijks beperkt tot maximum twee controles. En zelfs die twee controles zijn zeldzaam, aangezien slechts 4,48% van de bouwondernemingen, ofwel 3 van de 67, twee Bijzondere Belastinginspecties kregen in 2012. Hieruit volgt dus dat de overige 37,31% van de ondernemingen slechts eenmaal per jaar controle hadden van de BBI. Als enkel de gecontroleerde bouwbedrijven in rekening worden gebracht, bedraagt het percentage van ondernemingen die in 2012 eenmaal een belasting- en btw- inspectie over de vloer kregen 89,29% (25/28). Slechts 10,71% van de respondenten had twee inspecties. Dit is logisch te verklaren, aangezien de meeste bouwondernemingen eenmaal per jaar een belastingaangifte doen en de inspectie hierop gebaseerd is.

Wanneer dieper wordt ingegaan op het type van ondernemingen die een Bijzondere Belastinginspectie ondergingen in 2012, kan worden opgemerkt dat negen kleine, elf middelgrote en vijf grote bouwondernemingen eenmaal geïnspecteerd werden. Wanneer deze cijfers als percentages worden uitgedrukt ten opzichte van het totale aantal bedrijven per type, blijkt dat grote bouwondernemingen relatief gezien het vaakst eenmaal per jaar gecontroleerd worden door de Bijzondere Belastinginspectie. 55,56% van de grote bouwbedrijven kregen immers een inspectie van de btw en belastingen in 2012, tegenover 42,31% van middelgrote en 28,13% van kleine bouwbedrijven. Vervolgens kwam de Bijzondere Belastinginspectie tweemaal op controle bij één kleine en twee middelgrote bouwondernemingen.

Wanneer gekeken wordt naar het aantal bouwondernemingen die geen btw- en belastinginspectie hadden in 2012, kan worden opgemerkt dat de kleine ondernemingen het vaakst gespaard worden. 68,75% van deze bedrijven kregen in 2012 immers geen controle van de BBI. Daarnaast werden 50% van de middelgrote en 44,44% van de grote bouwondernemingen niet geïnspecteerd dat jaar. Deze cijfers komen overeen met de verwachtingen, aangezien de doelstelling van de Bijzondere Belastinginspectie erin bestaat om fiscale fraude op grote schaal te ontdekken en bestrijden. Daarom zullen dus eerder de middelgrote en grote bouwbedrijven geïnspecteerd worden door de BBI.

Vervolgens wordt de tijd, die bouwbedrijven aan de Bijzondere Belastinginspectie besteden, in rekening gebracht. Ten opzichte van de sociale inspectie, en zeker ook ten opzichte van de EPB-keuring, neemt de btw- en belastinginspectie veel tijd in beslag. De gemiddelde tijdsduur die bouwondernemingen jaarlijks besteden aan deze inspectie bedraagt immers 24 uur en 42 minuten. Wanneer de opdeling gemaakt wordt voor kleine, middelgrote en grote bouwbedrijven, kan opgemerkt worden dat deze inspectie voornamelijk bij middelgrote en, in minder mate, bij grote ondernemingen veel tijd met zich meebrengt. De gemiddelde tijdsduur voor een middelgrote onderneming bedraagt 31 uur en 50 minuten, voor een grote onderneming is dat 27 uur en 24 minuten. Daartegenover staat een kortere, gemiddelde tijdsduur voor kleine bouwbedrijven, namelijk 13 uur en 40 minuten. Dit wordt nog eens grafisch weergegeven in onderstaande figuur 21.

Figuur 21: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de BBI per type onderneming

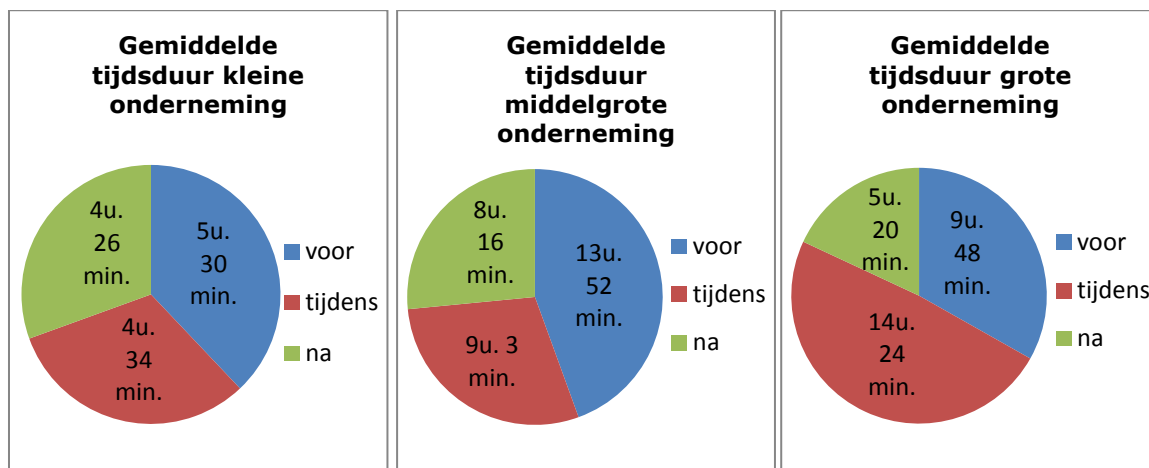

Naast de algemene gemiddelde tijdsduur per onderneming kan ook nog dieper worden ingegaan op de tijd die bouwbedrijven voor, tijdens en na de btw- en belastinginspectie hieraan besteden. Hier valt vooral op dat de bouwondernemingen voor de inspectie hier het meeste tijd aan besteden om alles conform de eisen van de inspecteurs te verwezenlijken. De gemiddelde tijdsduur die de verschillende bouwondernemingen voor de inspectie aan een Bijzondere Belastinginspectie besteden, bedraagt 10 uur en 14 minuten. De inspectie zelf neemt gemiddeld 8 uur en 50 minuten in beslag, terwijl de verwerking van de inspectie achteraf gemiddeld 6 uur en 34 minuten duurt.

Vervolgens is ook een opsplitsing per type onderneming mogelijk, waarbij duidelijk wordt dat een kleine bouwonderneming zowel voor (5 uur en half), tijdens (4 uur en 34 minuten) als na (4 uur en 26 minuten) de inspectie aanzienlijk onder de gemiddelde tijdsduur blijft. Daarnaast wordt duidelijk dat de middelgrote bouwbedrijven telkens boven het gemiddelde zitten met gemiddeld 13 uur en 52 minuten voor, 9 uur en 3 minuten tijdens en 8 uur en 16 minuten na de inspectie. Tot slot zijn er de grote bouwbedrijven die qua tijdsduur voor en na de inspectie met 9 uur en 48 minuten, respectievelijk 5 uur en 20 minuten wel onder de gemiddelde tijdsduur blijven, maar qua tijdsduur

tijdens de inspectie (14 uur en 24 minuten) dit gemiddelde aanzienlijk overschrijden. De verdeling van de gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de btw- en belastinginspectie wordt in onderstaande figuur 22 weergegeven.

Figuur 22: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming

Naast de tijd die ondernemingen aan de btw- en belastinginspectie besteden, moet ook de loonkost in rekening worden gebracht. De gemiddelde loonkost die bouwondernemingen ondervinden bij deze inspectie bedraagt €66,19. Opvallend is dat de gemiddelde loonkost voor grote bouwondernemingen met €55,23 zich ver onder het gemiddelde bevindt. De oorzaak hiervan bestaat erin dat deze grote ondernemingen een boekhouder in dienst hebben die zich met de btw en belastingen, en dus ook met deze inspectie, bezighoudt. Aangezien in deze grote bedrijven er geen zaakvoerder of externe boekhouder aan te pas komt aan de inspectie, zijn de loonkosten dus ook lager. Andersom werkt deze redenering ook voor kleine ondernemingen die de hoogste gemiddelde, jaarlijkse loonkost hebben, aangezien het hier vaak de zaakvoerder zelf is die zich met de Bijzondere Belastinginspectie bezighoudt. In enkele gevallen werd een beroep gedaan op een externe boekhouder, wat de gemiddelde loonkost doet stijgen. Ten slotte zijn er nog de middelgrote ondernemingen die een gemiddelde loonkost per uur hebben voor de inspectie van €66,23. Dit is op vier eurocent na gelijk aan het gemiddelde, wat is toe te schrijven aan twee redenen. Enerzijds hebben de meeste middelgrote ondernemingen een boekhouder die de inspecties afhandelt, waardoor de loonkosten beperkt blijven. Anderzijds treedt er een verhogend effect op van de gemiddelde loonkost, doordat naast de boekhouder ook de zaakvoerder zich mee bezighoudt met de btw- en belastinginspectie en er dus twee lonen moeten meegeteld worden in de berekening. Bij sommige middelgrote bouwondernemingen handelt enkel de zaakvoerder deze inspectie af.

Na een analyse over de tijdsduur en de loonkost van de Bijzondere Belastinginspectie, kunnen de totale inspectiekosten hiervan berekend worden. Deze resultaten zijn terug te vinden in bijlage 2: Berekening inspectiekosten: BBI. Wanneer het gemiddelde van deze resultaten berekend wordt, kan worden opgemerkt dat de gemiddelde inspectiekosten van deze inspectie, namelijk €1935,77,

hoger liggen dan bij de twee vorige inspecties. Ook is er een groot verschil tussen de inspectiekosten die kleine bouwondernemingen ondervinden en degene van grote of middelgrote bedrijven. Deze twee laatste types van ondernemingen hebben immers een gemiddelde inspectiekost van respectievelijk €2406,48 en €2416,25, terwijl een klein bouwbedrijf een gemiddelde inspectiekost heeft van €1123,85.

Zoals eerder reeds aangehaald zijn deze resultaten in de lijn van de verwachtingen, aangezien de Bijzondere Belastinginspectie als doelstelling heeft om grootschalige fiscale fraude aan te pakken. Hierdoor worden middelgrote en voornamelijk grote ondernemingen frequenter en grondiger gecontroleerd dan de kleine bouwbedrijven. Opmerkelijk is wel dat de gemiddelde inspectiekosten van middelgrote bouwondernemingen hoger ligt dan die van de grote bouwbedrijven. Dit is te verklaren door de hogere gemiddelde loonkost en de hogere gemiddelde tijdsduur die middelgrote ondernemingen ervaren voor, tijdens en na de btw- en belastinginspectie.

5.3.5 De elektriciteitskeuring

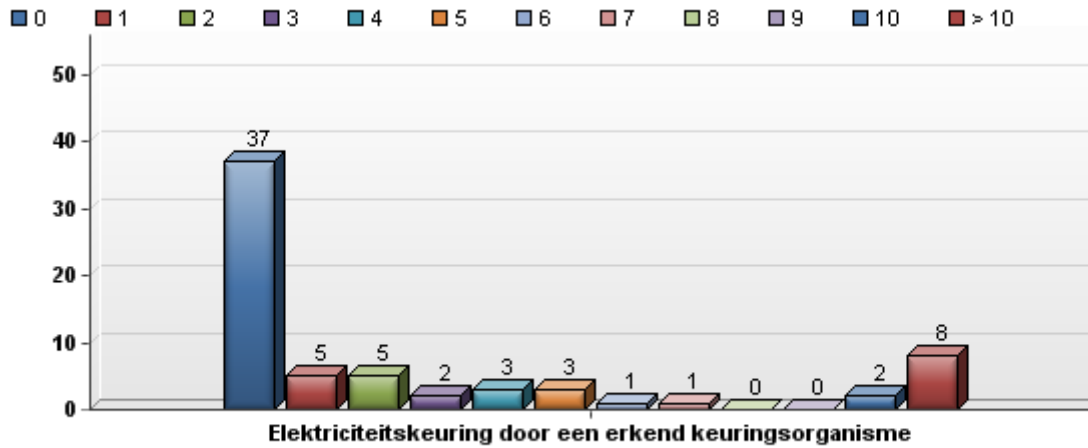
Een vierde inspectie die wordt opgenomen in de analyse om inspectiekosten te berekenen, is de elektriciteitskeuring. Tijdens deze controle worden elektrische installaties, of onderdelen van deze installaties zoals de voeding, verdeelborden, stopcontacten,... geïnspecteerd om zo de veiligheid van personen in de woningen te garanderen. Wanneer de elektrische toestellen en installaties immers voldoen aan de wettelijke eisen, is er een veel kleinere kans op een brand veroorzaakt door kortsluiting bij een slecht werkende installatie. In tegenstelling tot de vorige drie inspecties wordt de elektriciteitskeuring niet uitgevoerd door de overheid, maar door een keuringsorganisme dat erkend wordt door de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie. De bouwbedrijven moeten zelf dergelijke elektriciteitskeuring aanvragen, waarna een organisme de inspectie komt uitvoeren. Een elektriciteitskeuring is verplicht bij de indiensttreding van een nieuwe installatie of uitbreiding ervan, een verzwaring van de aansluiting en periodiek om de 25 jaar. Tijdens deze inspecties moet dit erkend keuringsmechanisme het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties in acht nemen en controleren.

Zoals in figuur 23 wordt weergegeven, blijkt dat 37 van de 67 onderzochte bouwbedrijven, oftewel 55,22%, geen elektriciteitskeuring hebben laten uitvoeren door een erkend keuringsorganisme. Als deze 37 bouwondernemingen opgedeeld worden per type onderneming, kan worden opgemerkt dat 23 van de 32 kleine, 10 van de 26 middelgrote en 4 van de 9 grote bouwondernemingen geen elektriciteitskeuring lieten uitvoeren in 2012. In percentages ten opzichte van het type onderneming is dat respectievelijk 71,88%, 38,46% en 44,44%.

Vervolgens kan worden opgemerkt dat het aantal bouwbedrijven per hoeveelheid elektriciteitskeuring zeer verspreid is, aangezien vijf ondernemingen één keer, vijf ondernemingen twee keer, twee ondernemingen drie keer, drie ondernemingen vier keer, drie ondernemingen vijf keer, één onderneming zes keer, één onderneming zeven keer, twee ondernemingen tien keer en zelfs acht ondernemingen meer dan tien keer deze inspectie lieten uitvoeren in 2012. De acht bouwbedrijven die meer dan tien inspecties over de vloer kregen, bestonden enkel uit middelgrote

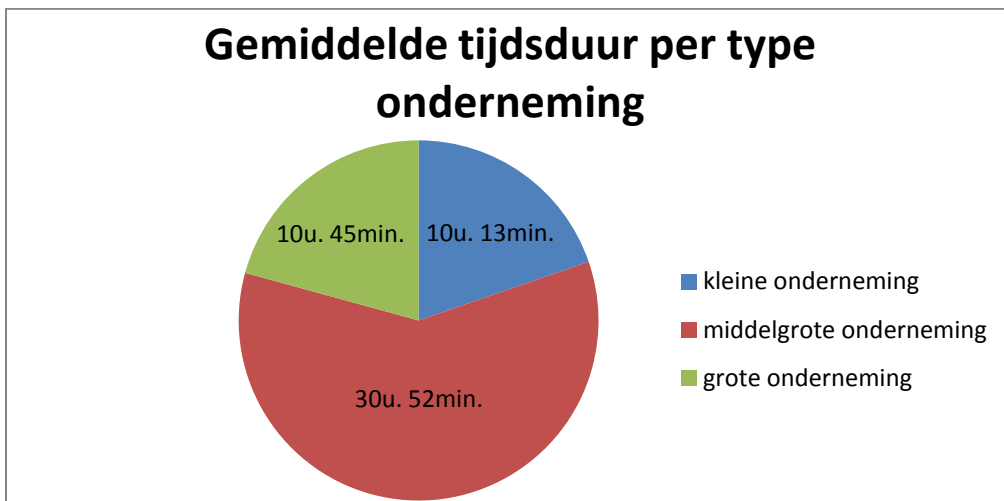
en grote bouwondernemingen. Hieruit blijkt dus dat het voornamelijk deze middelgrote en grote ondernemingen zijn die elektriciteitskeuringen laten uitvoeren.

Figuur 23: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid elektriciteitskeuringen

Wanneer er dieper wordt ingegaan op de tijd die bouwbedrijven jaarlijks zelf besteden aan elektriciteitskeuringen, kan worden opgemerkt dat de gemiddelde tijdsduur per jaar met 21 uur en 19 minuten toch aan de hoge kant ligt. Bij kleine en grote bouwbedrijven bedraagt deze jaarlijkse, gemiddelde tijdsduur respectievelijk 10 uur en 13 minuten, en 10 uur en 45 minuten. Voor deze bedrijven blijkt de gemiddelde tijdsduur van de inspecties dus ver onder het totale gemiddelde te liggen, zodat kan worden geconcludeerd dat elektriciteitskeuringen bij middelgrote bouwbedrijven veel tijd in beslag nemen. Hier is de gemiddelde tijdsduur per jaar namelijk 30 uur en 52 minuten, wat ongeveer drie keer zoveel is dan bij kleine en grote bouwondernemingen. Deze verdeling van de gemiddelde tijdsduur per jaar per type onderneming is grafisch terug te vinden in figuur 24.

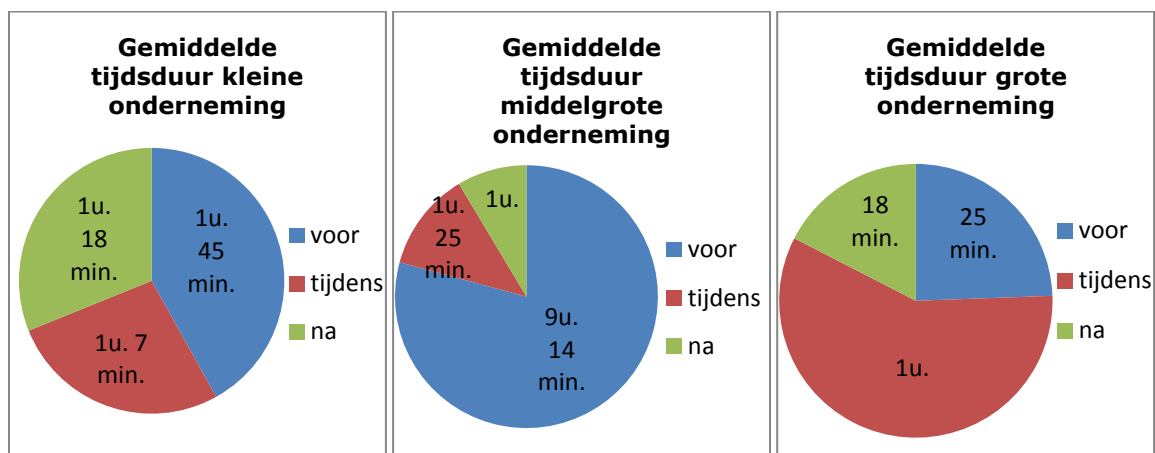
Figuur 24: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de elektriciteitskeuringen per type onderneming

Vervolgens kan deze gemiddelde, jaarlijkse tijdsduur per type onderneming ook nog eens worden onderverdeeld in de tijd die ondernemingen voor, tijdens en na de elektriciteitskeuring besteden aan deze inspectie. Wanneer hier telkens het gemiddelde van wordt berekend, kan duidelijk geconcludeerd worden dat een elektriciteitskeuring voornamelijk vooraf veel tijd vergt van een onderneming, aangezien de gemiddelde tijdsduur die een bouwbedrijf vooraf besteedt aan deze inspectie 5 uur en 38 minuten bedraagt. Er wordt gemiddeld nog eens 1 uur en een kwartier tijdens en 54 minuten na de elektriciteitskeuring door deze controle in beslag genomen.

Daarnaast is er ook een opsplitsing per type onderneming gemaakt voor de gemiddelde tijd die elk type onderneming besteedt vooraf, tijdens en na de elektriciteitskeuring. Hieruit blijkt dat de verdeling van de gemiddelde tijd bij kleine bouwbedrijven redelijk gelijk verdeeld is, hoewel de gemiddelde tijdsduur vooraf, net als bij het algemene gemiddelde, met 1 uur en 45 minuten het hoogst is. Tijdens de inspectie bedraagt de gemiddelde tijdsduur bij kleine bouwbedrijven 1 uur en 7 minuten, achteraf is dit 1 uur en 18 minuten. Bij middelgrote bouwbedrijven is er wel een duidelijke verdeling van de gemiddelde tijdsduur merkbaar. Zo bedragen de gemiddelde tijden tijdens de controle 1 uur en 25 minuten, erna 1 uur, terwijl een elektriciteitskeuring vooraf gemiddeld 9 uur en 14 minuten in beslag neemt bij middelgrote bouwbedrijven. Ten slotte zijn er de grote bouwondernemingen die gemiddeld eerder weinig tijd besteden aan een elektriciteitskeuring. Zo neemt deze inspectie vooraf slechts 25 minuten in beslag, wat in schril contrast staat met de bevindingen voor middelgrote bouwbedrijven. Tijdens een elektriciteitskeuring zijn grote ondernemingen hier gemiddeld 1 uur mee bezig en achteraf slechts 18 minuten. De verschillende verdelingen van de gemiddelde tijdsduur per type onderneming wordt grafisch verduidelijkt in figuur 25.

Figuur 25: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming

Naast de tijdsduur die bouwbedrijven besteden aan de inspectie, is er nog een andere determinant noodzakelijk om de inspectiekosten te kunnen berekenen, namelijk de loonkosten. Bij een elektriciteitskeuring bedraagt de gemiddelde loonkost €75,20. Net zoals bij de gemiddelde tijdsduur zitten ook nu de kleine en grote bouwondernemingen onder dit algemene gemiddelde. De

gemiddelde loonkost voor kleine bouwbedrijven bedraagt immers €68,29, terwijl die van grote bouwbedrijven slechts neerkomt op €55,23. Middelgrote bouwondernemingen spannen dus wederom de kroon met een gemiddelde loonkost van €85,32, dus meer dan €10 euro boven het algemene gemiddelde voor de elektriciteitskeuringen. De lagere kosten voor kleine bouwbedrijven zijn toe te schrijven aan het feit dat hier, met uitzondering van twee gevallen, telkens de zaakvoerder zich bezighoudt met de elektriciteitskeuring. Bij grote ondernemingen zijn de gemiddelde loonkosten nog lager, aangezien hier slechts eenmaal de zaakvoerder verantwoordelijk was en in de andere gevallen de inspectie werd ondergaan door een werfleider, ploegbaas of operationeel verantwoordelijke. De middelgrote bouwbedrijven die een elektriciteitskeuring laten uitvoeren, geven de verantwoordelijkheid meestal aan de zaakvoerder, die in enkele gevallen wordt bijgestaan door een bediende, ploegbaas of elektricien. Hierdoor zijn er twee uurlonen vereist en zullen de gemiddelde loonkosten dus hoger liggen.

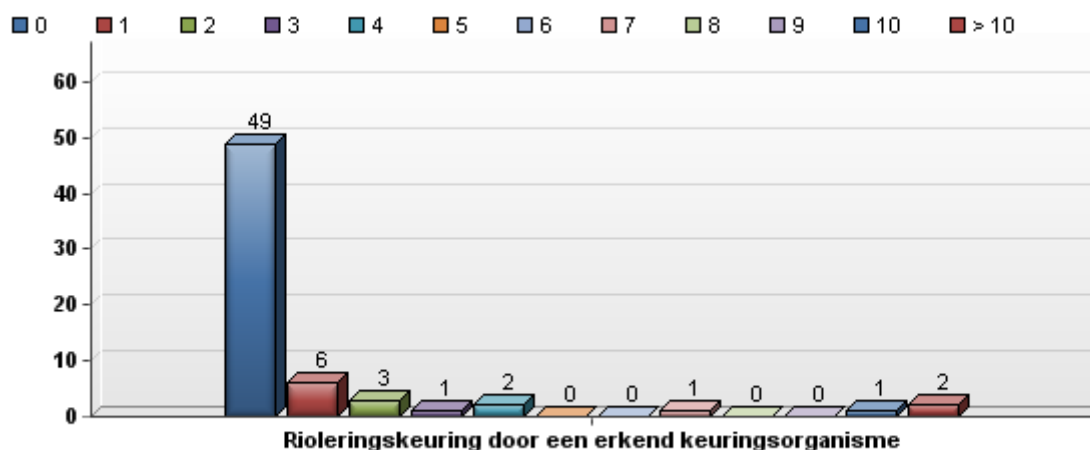
Tot slot kunnen dan de inspectiekosten per onderneming berekend worden voor de elektriciteitskeuring. De gemiddelde inspectiekost bedraagt €1.942,19. Wel moet opgemerkt worden dat dit hoge gemiddelde veroorzaakt wordt door de hoge gemiddelde inspectiekost van de middelgrote bouwonderneming, die neerkomt op €2.924,81. Dit hoge gemiddelde voornamelijk te wijten aan twee middelgroten bedrijven die een inspectiekost hebben van €20.024 en €8.209,84. Bij kleine en grote bouwondernemingen liggen de gemiddelde inspectiekosten met €855,57 en €753,70 aanzienlijk lager. Hoewel drie van de vijf grote ondernemingen meer dan tien keer een elektriciteitskeuring liet uitvoeren, namen deze inspecties niet zoveel tijd in beslag waardoor ook de kosten binnen de perken blijven. Het is voor de grote bedrijven immers meer een routine en dat is ook de reden waarom de gemiddelde inspectiekosten bij grote bouwbedrijven lager liggen dan bij kleine bouwbedrijven, ondanks dat ze vaker geïnspecteerd worden.

5.3.6 De rioleringskeuring

Vanaf 1 juli 2011 is het verplicht om een inspectie te laten uitvoeren van de privériolering bij elke nieuwbouw, grote verbouwing of afkoppeling. Net zoals bij de elektriciteitskeuring gebeurt deze inspectie niet door de overheid, maar door een erkend keuringsmechanisme met een attest van Vlario. De reden voor deze rioleringskeuring is omdat voordien veel private rioleringen verkeerd aangesloten waren, waardoor er een groter risico bestond op bodem- en watervervuiling. Aangezien deze inspectie pas werd ingevoerd in 2011 en hoewel deze wettelijk verplicht is, hebben de Vlaamse bouwbedrijven nog niet zo vaak een rioleringskeuring laten uitvoeren. Dit blijkt uit de gegevens van figuur 26 die aangeeft dat 49 respondenten geen rioleringskeuring hebben gehad in 2012. Dit komt overeen met 73,13% van het aantal onderzochte bouwbedrijven. Hieruit volgt dat slechts 16 bouwbedrijven wel één of meerdere rioleringskeuringen liet uitvoeren. Deze bestaan uit vier kleine, tien middelgrote en twee grote ondernemingen, zodat meteen duidelijk wordt dat voornamelijk middelgrote bouwbedrijven deze inspectie lieten uitvoeren in 2012. Deze gegevens zijn ook terug te vinden in bijlage 2: Berekening inspectiekosten: Rioleringskeuring.

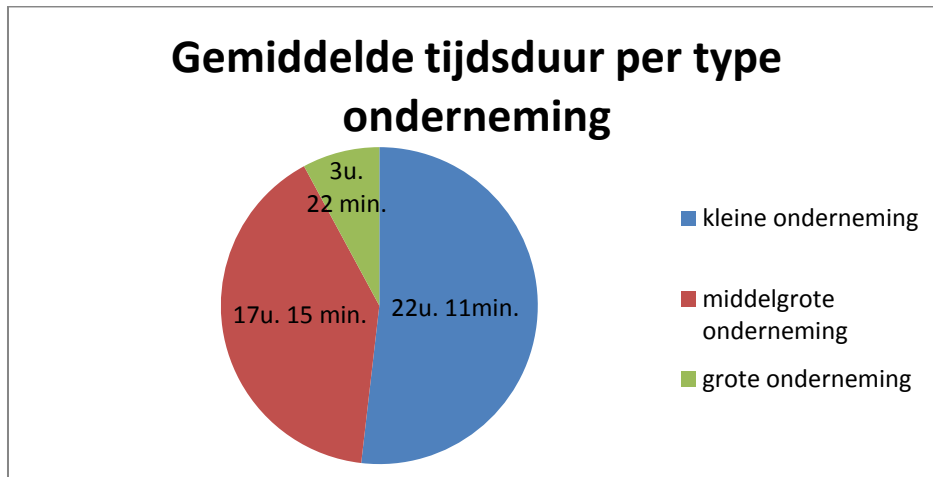
Wanneer de 16 bouwbedrijven opgedeeld worden naargelang het aantal inspecties, wordt opgemerkt dat drie van de vier kleine ondernemingen slechts één rioleringskeuring had, terwijl de vierde onderneming er tien liet uitvoeren. Ook bij middelgrote bouwbedrijven was er een grote diversiteit in het aantal inspecties, aangezien drie bedrijven één inspectie, twee bedrijven twee inspecties, één bedrijf drie inspecties, twee bedrijven vier inspecties, één bedrijf zeven inspecties en een laatste bedrijf zelfs meer dan tien inspecties liet uitvoeren. Bij de twee grote ondernemingen die een rioleringskeuring ondergingen, vonden er bij de ene twee inspecties en bij de andere meer dan tien inspecties plaats in 2012.

Figuur 26: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid rioleringskeuringen

Vervolgens is het niet enkel belangrijk om te kijken naar het aantal inspecties die bouwbedrijven ondergaan, maar ook naar de tijdsduur die deze controles met zich meebrengen. Uit de gegevens blijkt dat het gemiddeld aantal uren dat een onderneming jaarlijks bezig is met rioleringskeuringen 16 uur en 45 minuten bedraagt. Het gemiddelde bij kleine bouwbedrijven ligt op 22 uur en 11 minuten, hoewel dit gemiddelde eigenlijk een verkeerd beeld geeft van de werkelijkheid, omdat drie van de vier kleine bouwbedrijven respectievelijk 1 uur, 1 uur en een kwartier en zes uur jaarlijks besteden aan deze inspectie. Het vierde kleine bedrijf besteedt hier 80 uur aan, wat de gemiddelde tijdsduur enorm doet toenemen. Wanneer de cijfers van middelgrote bouwondernemingen onder de loep genomen worden zien we dat, hoewel de gemiddelde tijdsduur van 17 uur en 15 minuten onder het algemene gemiddelde ligt, deze bedrijven over het algemeen langer bezig zijn met een rioleringskeuring dan kleine en grote bedrijven. Bij grote bouwondernemingen bedraagt de gemiddelde, jaarlijkse tijdsduur immers slechts 3 uur en 22 minuten. Deze cijfers worden nog eens grafisch weergegeven in onderstaande figuur 27.

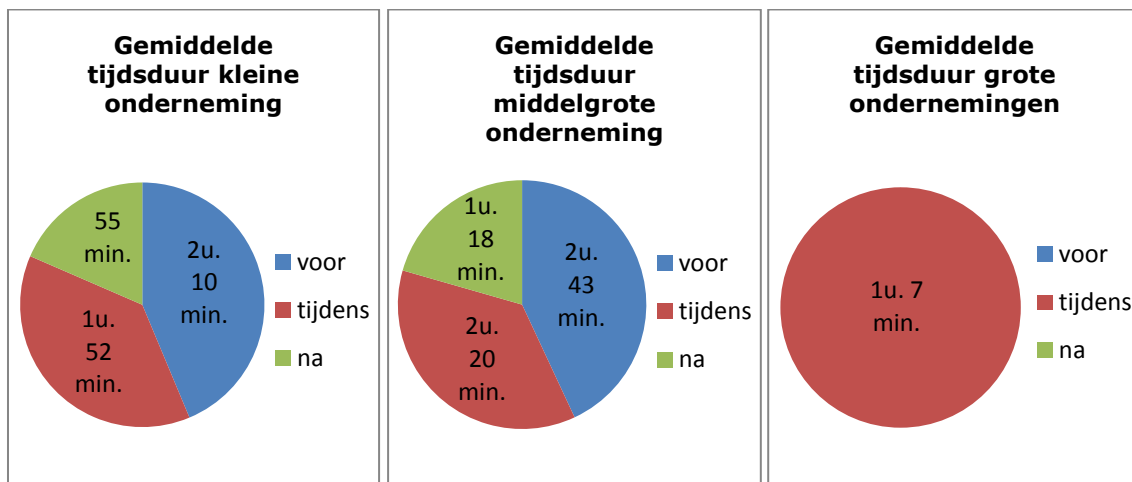
Figuur 27: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de rioleringskeuringen per type onderneming

Naast de algemene gemiddelde tijdsduur die iedere onderneming besteedt aan rioleringskeuringen, kan ook een onderverdeling gemaakt worden in de tijd die ze vooraf, tijdens en na de inspectie hierin steken. Uit deze gegevens, die worden weergegeven in figuur 28, blijkt dat de tijd per controle niet zo hoog ligt. Vooraf besteden bouwondernemingen gemiddeld 2 uur en 35 minuten aan een rioleringskeuring, hoewel het sterk afhankelijk is van het type onderneming. Zo besteden grote ondernemingen geen tijd vooraf aan deze inspectie, terwijl kleine bedrijven hier 2 uur 10 minuten mee bezig zijn op voorhand en middelgrote bedrijven gemiddeld zelfs 2 uur en 43 minuten.

Een rioleringskeuring zelf duurt gemiddeld 2 uur en 3 minuten. Zowel kleine als grote bouwondernemingen blijven onder dit gemiddelde met een gemiddelde tijdsduur van respectievelijk 1 uur en 52 minuten, en 1 uur en 7 minuten. Ook na de inspectie zijn het de middelgrote bouwbedrijven die nog het langst bezig zijn met de rioleringskeuring, namelijk 1 uur en 18 minuten, ten opzichte van kleine ondernemingen met 55 minuten en de grote ondernemingen die er geen tijd aan besteden. Het is dus vooral opvallend dat grote bedrijven enkel tijdens de inspectie hier tijd aan besteden en dat de verdeling tussen voor, tijdens en na van de kleine en middelgrote bouwbedrijven ongeveer gelijk is, zoals te zien is in figuur 28.

Figuur 28: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming

Het tweede criterium, naast de tijdsduur, waar rekening mee gehouden moet worden, is de loonkost van de onderneming die een rioleringskeuring logischerwijs met zich meebrengt. De gemiddelde loonkost voor de 16 bouwbedrijven die minstens één rioleringskeuring lieten uitvoeren in 2012 bedraagt €63,44. Wanneer de loonkosten worden opgesplitst per type onderneming, kan worden opgemerkt dat de kleine bouwbedrijven met €88,74 de hoogste loonkost per uur hebben wat de rioleringsinspectie betreft. Dit kan verklaard worden doordat in één klein bouwbedrijf beroep wordt gedaan op een externe persoon, terwijl in een ander klein bedrijf twee personen, met name de zaakvoerder en de projectleider, zich met de keuring bezighouden, wat de loonkosten flink doet oplopen. Bij de overige twee kleine bouwbedrijven was telkens de zaakvoerder verantwoordelijk. De gemiddelde loonkost per uur voor de middelgrote bouwbedrijven bedraagt €56,00. Dit bedrag ligt ongeveer €9 lager dan het standaardtarief voor de zaakvoerder, wat aangeeft dat het meestal de zaakvoerder was die de verantwoordelijkheid droeg voor de rioleringskeuring. In zeven gevallen bleek dit ook zo te zijn en in de andere drie gevallen was het telkens een ondergeschikte zoals een werfleider, grondwerker en bediende die zich hiermee bezighield. Deze laatste functies hebben een lagere loonkost per uur dan die van de zaakvoerder, waardoor de gemiddelde loonkost daalt. Vervolgens zijn er nog de grote bouwbedrijven die een gemiddelde loonkost ervaren van €50,06, aangezien eenmaal de zaakvoerder en andermaal een werfleider zich met de rioleringskeuring bezighield.

Uiteindelijk kunnen dan de inspectiekosten berekend worden die de bouwbedrijven hebben naar aanleiding van de rioleringskeuringen. Deze inspectiekosten bedragen voor grote ondernemingen gemiddeld €159,67, wat zeer laag is. De middelgrote bouwbedrijven kampen met gemiddelde inspectiekosten van €908,83. Deze keer zijn het echter de kleine bouwondernemingen die de kroon spannen wat betreft gemiddelde inspectiekosten, omdat deze €2.657,40 bedragen. Bij dit bedrag moet wel een kanttekening gemaakt worden, aangezien de inspectiekosten van één kleine onderneming €10.000 bedroeg en dit het resultaat enorm de hoogte injoeg. De andere kleine ondernemingen hadden inspectiekosten die de €400,00 niet overschreden. Door het hoge gemiddelde van de kleine bouwbedrijven, geeft ook de algemene inspectiekost van €1.252,32 voor

de rioleringskeuring een vertekend beeld. Indien die ene uitschieter niet wordt opgenomen in de berekening, bekomen we een algemene gemiddelde loonkost van €669,15. Dit is een enorm groot verschil. Dit kan ook berekend worden voor de gemiddelde loonkost van kleine bouwbedrijven, zodat het resultaat hier €209,86 bedraagt. Deze kost lijkt dus aannemelijker dan de eerder vermelde hogere inspectiekost van €2.657,40.

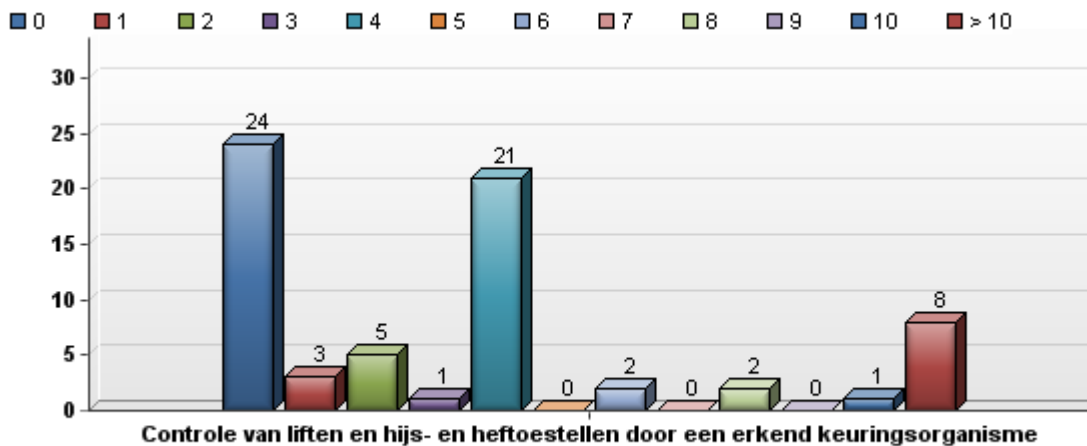
5.3.7 Controle van liften en hijstoestellen

Om de veiligheid op de werkplaatsen en werven te kunnen garanderen, dienen de verschillende liften en hijstoestellen die gebruikt worden te voldoen aan de veiligheidsvoorschriften. Iedere aannemer of bouwonderneming moet een aanvraag indienen voor de verschillende machines bij de certificerende instanties. Deze levert dan de documenten met instructies waaraan het bouwbedrijf moet voldoen, waarna het bouwbedrijf terug contact opneemt met de erkende instantie. Deze instantie zal dan een inspecteur naar het bedrijf sturen ter controle van de liften, hijstoestellen en andere verwante uitrusting. Wanneer deze keuring positief is, ontvangt de onderneming een certificaat dat in de meeste gevallen drie maanden geldig is, afhankelijk van het type toestel.

Zoals blijkt uit figuur 29, hebben 43 van de 67 ondervraagde bouwondernemingen minstens eenmaal een controle van liften en hijstoestellen gehad in 2012. Dit komt overeen met een percentage van 64,18%. Als gekeken wordt naar het aantal bouwondernemingen die geen controle van liften of hijstoestellen over de vloer kregen, kan duidelijk worden opgemerkt dat het hier grotendeels kleine bouwbedrijven betreft. Zo blijkt dat de 24 ondernemingen die geen inspectie kregen, bestonden uit 16 kleine, 6 middelgrote en 2 grote bouwbedrijven. Als dit wordt uitgedrukt in percentages ten opzichte van het aantal ondernemingen per type, kan worden gezien dat 50% van de kleine, 23,08% van de middelgrote en 22,22% van de grote bouwbedrijven geen inspectie van liften of hijstoestellen over de vloer kregen in 2012.

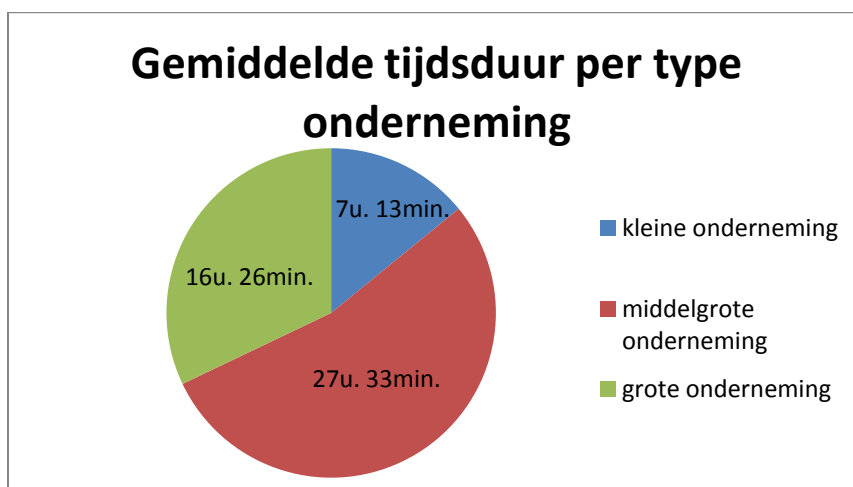
Wanneer gekeken wordt naar het jaarlijkse aantal inspecties per onderneming, kan duidelijk worden opgemerkt dat maar liefst 48,83%, ofwel 21 van de 43, gecontroleerde bouwbedrijven in 2012 vier keer een controle van liften en hijstoestellen ondergingen. Daarbij ging het tien maal om een klein, acht maal om een middelgroot en drie maal om een groot bouwbedrijf. Vervolgens waren er 3 bouwondernemingen die eenmaal een inspectie kregen, waarvan twee kleine bedrijven en één groot. Vijf ondernemingen, vier kleine en één middelgrote, hadden tweemaal een controle van liften en hijstoestellen, terwijl er slechts één bouwonderneming (een middelgrote) drie inspecties had in 2012. Ook zijn er nog telkens twee middelgrote bouwbedrijven met zes en acht controles en één met tien. Tot slot kregen nog vijf middelgrote en drie grote ondernemingen meer dan tien inspecties van liften en hijstoestellen over de vloer. Deze cijfers liggen in de lijn van de verwachtingen aangezien de kleine bouwbedrijven minder gebruik maken van grote toestellen zoals liften en heftuigen, zodat ook het aantal inspecties hiervan lager liggen dan bij middelgrote en grote ondernemingen.

Figuur 29: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid inspecties van liften en hijstoestellen

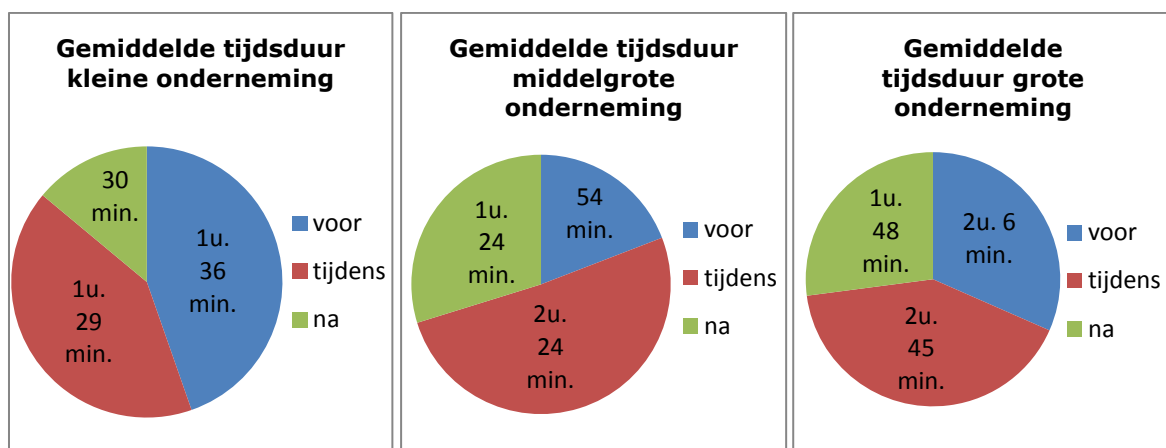
Niet alleen het aantal inspecties is van belang, maar er moet ook gekeken worden naar de tijdsduur die deze controles in beslag nemen bij de bouwbedrijven. Daarom werd de gemiddelde tijdsduur berekend die bouwbedrijven besteden aan controles van liften en hijstoestellen in 2012. Deze bedraagt 18 uur en 10 minuten. Wel moet worden opgemerkt dat er een groot verschil is tussen de gemiddelde tijdsduur die kleine, middelgrote en grote bouwbedrijven jaarlijks besteden aan deze inspectie. Zo zitten kleine bouwondernemingen, met een gemiddelde van 7 uur en 13 minuten, ver onder het algemene gemiddelde, terwijl middelgrote bouwondernemingen, met een gemiddelde van 27 uur en 33 minuten, dit algemeen gemiddelde aanzienlijk overschrijden. De grote bouwondernemingen hebben in 2012 gemiddeld 16 uur en 26 minuten besteed aan een controle van liften en hijstoestellen, wat iets minder dan het gemiddelde is. Deze verdeling per type onderneming wordt nog eens grafisch afgebeeld in figuur 30, zodat het meteen duidelijk wordt dat middelgrote ondernemingen jaarlijks het meeste tijd besteden aan deze inspectie.

Figuur 30: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van de controle van liften en hijstoestellen per type onderneming

Vervolgens is het interessant om niet alleen de gehele tijdsduur, maar ook de tijdsduur vooraf, tijdens en na de inspectie per onderneming te analyseren. Hieruit blijkt dat de gemiddelde tijdsduur tijdens de inspectie het hoogst is en 2 uur en 7 minuten bedraagt. Dit fenomeen kan ook worden opgemerkt bij middelgrote en grote bouwbedrijven, waar de gemiddelde tijdsduur tijdens de inspectie respectievelijk 2 uur en 24 minuten en 2 uur en 45 minuten bedroeg in 2012. Bij kleine bouwbedrijven wijkt de gemiddelde tijdsduur een beetje af van het algemeen gemiddelde, aangezien er tijdens de inspectie gemiddeld 1 uur en 29 minuten aan wordt besteed, terwijl dit gemiddelde voor de controle 1 uur en 36 minuten bedraagt. Na de inspectie is een kleine onderneming nog slechts een half uur kwijt, terwijl dit voor een middelgrote onderneming 1 uur en 24 minuten is en voor een groot bouwbedrijf 1 uur en 48 minuten. De middelgrote bouwbedrijven besteden vooraf het minste tijd aan een controle van liften en hijstoestellen, namelijk gemiddeld 54 minuten. Bij grote bouwondernemingen is dit 2 uur en 6 minuten. De verdeling per type onderneming is terug te vinden in onderstaande figuur 31.

Figuur 31: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming

Wanneer de tijdsduur, die de ondernemingen besteden aan de inspectie, gekend is, kan deze vermenigvuldigd worden met de loonkost. Deze gemiddelde loonkost voor de drie typen ondernemingen bedraagt €61,66, wat bijna overeenkomt met de gemiddelde loonkost voor kleine bouwbedrijven. Hier is het meestal de zaakvoerder die zich met de controle van liften en hijstoestellen bezighoudt, met uitzondering van twee bouwondernemingen die hiervoor een kraanmachinist en bediende inschakelen. Daardoor ligt de gemiddelde loonkost van kleine bouwbedrijven enkele euro's onder het standaardtarief voor zaakvoerders, dat €64,91 bedraagt. Middelgrote bouwondernemingen benaderen dit standaardtarief voor zaakvoerders het best, aangezien hun gemiddelde loonkost in 2012 €64,80 bedroeg. Grote bouwondernemingen blijven hier meer dan €10 onder, aangezien de verantwoordelijkheid van deze inspectie in deze bedrijven in vier gevallen aan een ondergeschikte, zoals de ploegbaas, preventieadviseur, veiligheidscoördinator of operationeel verantwoordelijke, wordt toegewezen. Dit zorgt ervoor dat de gemiddelde loonkost lager ligt dan bij middelgrote of kleine bouwondernemingen, waar de zaakvoerder meestal verantwoordelijk is.

Tot slot kunnen dan de inspectiekosten berekend worden voor de verschillende bouwondernemingen, alsook het algemene gemiddelde en het gemiddelde per type onderneming. Hieruit blijkt dat een controle van liften en hijstoestellen geen hoge inspectiekosten genereert voor kleine ondernemingen, aangezien de gemiddelde inspectiekosten €455,58 bedragen. Dit gemiddelde zou zelfs lager liggen, wanneer één kleine bouwonderneming met een inspectiekost van €2.856,04 buiten beschouwing gelaten zou worden. Ook bij grote bouwbedrijven blijven de gemiddelde inspectiekosten binnen de perken, gezien het aantal inspecties die zij ontvingen in 2012. Hier bedraagt de gemiddelde inspectiekost €888,87. De middelgrote bouwondernemingen blijken minder gespaard te worden, want hun gemiddelde inspectiekosten komen neer op €2441,84. Dit hoge bedrag wordt mede veroorzaakt door twee middelgrote bouwbedrijven die boven alle andere bedrijven uitschieten met inspectiekosten van respectievelijk €10.710,15 en zelfs €25.306,71. Dit jaagt ook de algemene inspectiekosten serieus de hoogte in, want deze bedragen €1449,96.

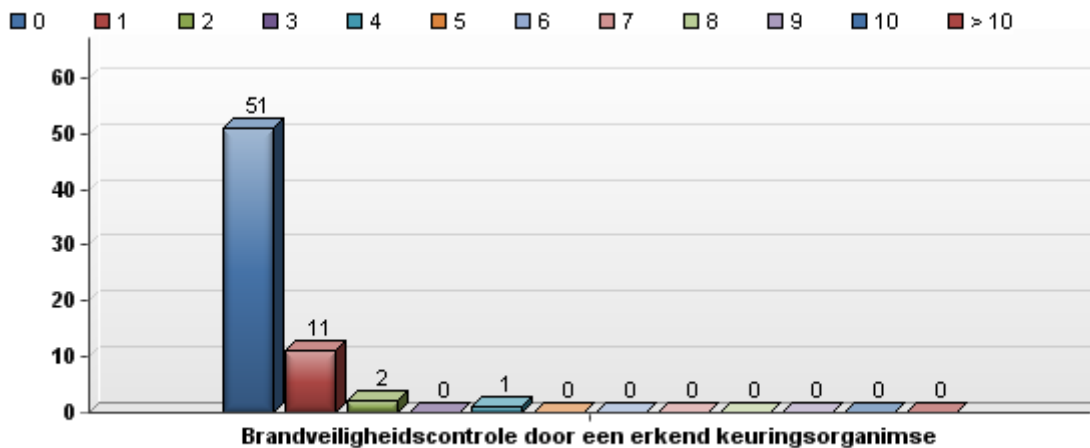
5.3.8 Brandveiligheidscontrole

Een laatste inspectie die werd bevestigd bij Vlaamse bouwondernemingen, is er één die in veel sectoren en dus ook in de bouwsector van essentieel belang is ter vrijwaring van het welzijn op de werf, namelijk de brandveiligheidscontrole. De wettelijk verplichte artikels 52.1 en 52.11 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB) geven immers aan dat een werkgever de nodige maatregelen moet nemen om een brand te voorkomen, het begin van een brand snel te bestrijden of in geval van brand de veiligheid van de personen te verzekeren. Ook is het verplicht om het materiaal voor brandbestrijding, zoals blusapparaten en dergelijke, geregeld te controleren. Dit kan door de werkgever zelf, maar in de meeste gevallen zal een bouwonderneming zich hiervoor wenden tot een gespecialiseerde firma.

Wanneer er gekeken wordt naar het aantal inspecties betreffende de brandveiligheid, blijkt dat slechts 14 bouwondernemingen, of anders gezegd 20,9%, dergelijke controle over de vloer kreeg in 2012. Dit wordt weergegeven in figuur 32. Hiermee is de brandveiligheidscontrole, na de EPB-keuring, de minst voorkomende inspectie bij Vlaamse bouwbedrijven uit dit onderzoek, aangezien iets minder dan 80% van de ondernemingen geen inspectie onderging in 2012. Van de bouwbedrijven die wel een brandveiligheidscontrole hadden, waren er elf die deze inspectie eenmaal over de vloer kregen, waarvan één kleine, zeven middelgrote en drie grote ondernemingen.

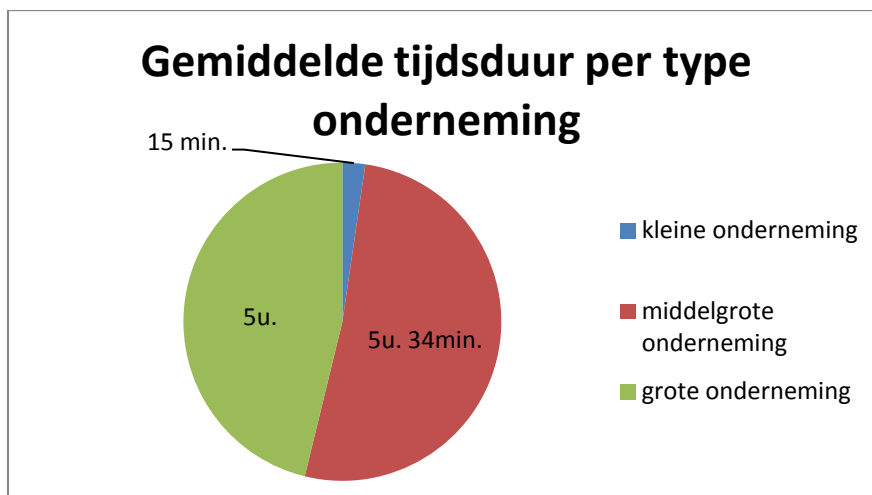
Slechts 3 ondernemingen hadden meer dan één brandveiligheidscontrole. Het gaat hier over 2 middelgrote bouwbedrijven, waarvan de ene twee inspecties had en de andere vier. Deze laatste bouwonderneming kreeg dus duidelijk het meeste brandveiligheidscontroles in 2012. Tot slot was er ook nog een groot bouwbedrijf dat twee inspecties betreffende brandveiligheid kreeg. Er kan dus worden opgemerkt dat de brandveiligheidscontrole voornamelijk plaatsvindt bij middelgrote en grote bouwbedrijven, aangezien er slechts één inspectie werd gehouden bij een kleine onderneming, 12 bij middelgrote ondernemingen en vijf bij grote ondernemingen.

Figuur 32: Aantal bouwbedrijven per hoeveelheid brandveiligheidscontroles

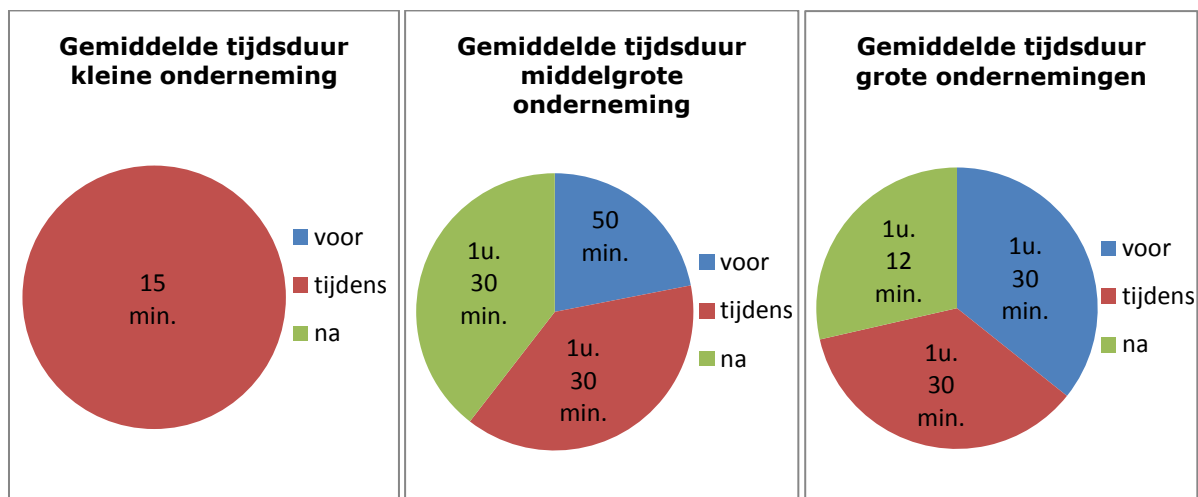
Vervolgens wordt een blik geworpen op de tijdsduur die de brandveiligheidscontroles in beslag nemen. Hieruit blijkt dat niet enkel het aantal inspecties, maar ook de tijdsduur, die bouwondernemingen jaarlijks besteden aan deze controles, laag is. Zo bedraagt de gemiddelde tijdsduur die een bouwbedrijf in 2012 besteedde aan de brandveiligheidscontroles iets minder dan vijf uur, namelijk 4 uur en 59 minuten. Aangezien het aantal inspecties in verband met brandveiligheid voornamelijk voorkomen bij middelgrote en grote bouwbedrijven, wordt de gemiddelde tijdsduur grotendeels hierdoor bepaald. De gemiddelde tijdsduur is het grootst bij de middelgrote ondernemingen, namelijk 5 uur en 34 minuten. Grote bouwbedrijven doen iets beter met een gemiddelde tijdsduur van vijf uur, terwijl er niet echt van een gemiddelde gesproken kan worden bij kleine ondernemingen, aangezien er maar één klein bouwbedrijf een brandveiligheidscontrole kreeg en hier slechts een kwartier aan besteedde. De verdeling van de gemiddelde tijdsduur per type onderneming wordt hieronder grafisch weergegeven in figuur 33.

Figuur 33: Gemiddelde jaarlijkse tijdsduur van brandveiligheidscontroles per type onderneming

Hierboven namen we telkens de gehele, gemiddelde tijdsduur in beschouwing, maar net zoals bij de vorige inspecties kan ook bij de brandveiligheidscontrole een onderscheid gemaakt worden tussen de tijd die ondernemingen vooraf, tijdens en na de inspectie hieraan besteden. Opmerkelijk is dat de verdeling van deze tijd gemiddeld ongeveer gelijk blijkt te zijn. De gemiddelden bedragen immers vooraf 1 uur en 7 minuten, tijdens 1 uur en 22 minuten, en achteraf 1 uur en 18 minuten. Wanneer er gekeken wordt naar de verschillende types van ondernemingen, blijkt dat de verhoudingen bij middelgrote en grote ondernemingen omgekeerd zijn. Zo besteden middelgrote ondernemingen meer tijd na de inspectie, namelijk anderhalf uur, ten opzichte van de 50 minuten van voor de inspectie. Daartegenover staan de grote bouwbedrijven, die vooraf anderhalf uur en nadien 1 uur en 12 minuten aan de brandveiligheidscontrole besteden. De gemiddelde tijdsduur tijdens de inspectie is ongeveer gelijk bij middelgrote en grote ondernemingen, respectievelijk 1 uur en 28 minuten en anderhalf uur. Tot slot kan nog een kleine bouwonderneming vermeld worden, die amper een kwartier nodig had voor zijn brandveiligheidscontrole. Deze cijfers zijn grafisch terug te vinden in onderstaande figuur 34. Voor de volledigheid werd ook de pie chart van de kleine bouwbedrijven weergegeven.

Figuur 34: Gemiddelde tijdsduur voor, tijdens en na de inspectie per type onderneming

Vervolgens wordt dieper ingegaan op de loonkost voor de ondernemingen, die deze inspectie met zich meebrengt. Deze blijkt met een gemiddelde kost per uur van €46,63 ook aan de lage kant te liggen. Dit is voornamelijk te verklaren door de lagere gemiddelde loonkosten bij middelgrote en grote bouwbedrijven. Hier is het immers vaak een bediende, preventie- adviseur of werfleider die verantwoordelijk is voor de brandveiligheidscontroles, wat een lager standaardtarief inhoudt dan bijvoorbeeld een zaakvoerder. Bij de middelgrote ondernemingen is in twee bouwbedrijven de zaakvoerder en in één bouwbedrijf een kaderlid verantwoordelijk voor deze inspectie, waardoor de gemiddelde loonkost van €46,35 hoger ligt dan het standaardtarief van €35,21 voor bedienden. Ook bij grote ondernemingen is dit het geval, aangezien hier eenmaal een bestuurder zich met de brandveiligheidscontroles bezighoudt. De gemiddelde loonkost per uur bedraagt hier €42,64. Bij

het kleine bouwbedrijf is de zaakvoerder verantwoordelijk, wat een loonkost per uur met zich meebrengt van €64,91.

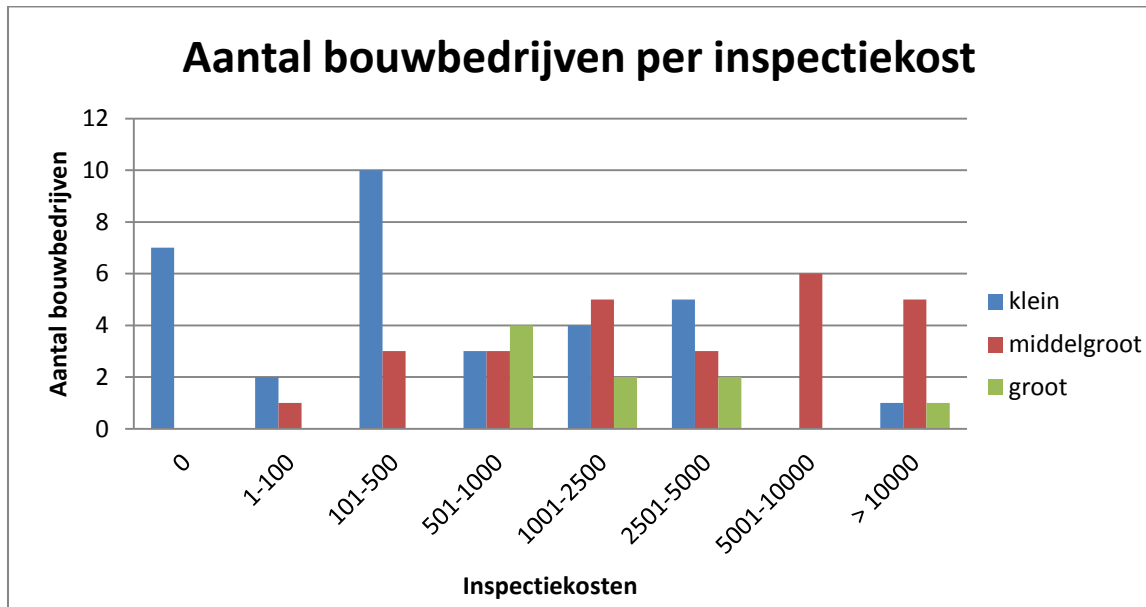
Nu al de determinanten gekend zijn, is het mogelijk om de inspectiekosten voor de brandveiligheidscontroles te berekenen voor de verschillende bouwondernemingen. Van alle ondervraagde inspecties blijken degene betreffende de brandveiligheid het laagst te liggen. De gemiddelde inspectiekost bedraagt immers €194,06. Voor middelgrote en grote bouwbedrijven liggen deze kosten boven het gemiddelde, aangezien bij de berekening van het gemiddelde ook rekening werd gehouden met de inspectiekosten van €16,23 van het kleine bouwbedrijf uit het onderzoek. Hierdoor bedragen de gemiddelde inspectiekosten voor middelgrote bedrijven €203,03 en voor grote bedrijven €220,60.

5.3.9 Totale inspectiekosten

Nadat de inspectiekosten per inspectie berekend zijn, kunnen ook de totale inspectiekosten voor elke individuele bouwonderneming opgeteld worden. Een overzicht is terug te vinden in bijlage 2: Berekeningen totale inspectiekosten. Eerst en vooral kan worden opgemerkt dat er zeven bouwondernemingen in 2012 geen inspecties, en dus ook geen inspectiekosten, hadden. Opmerkelijk is dat het hier telkens gaat om kleine bedrijven, dus met een omzet van kleiner dan één miljoen euro. Vervolgens zijn er drie bouwondernemingen die een inspectiekost tussen de 1 en 100 euro hebben, wat als zeer laag kan worden beschouwd. Hierbij bevinden zich twee kleine bouwbedrijven die telkens een totale inspectiekost hebben van €64,91, ofwel het standaardtarief voor een zaakvoerder. Het derde bedrijf dat tot deze categorie behoort, is een middelgrote bouwonderneming met 6 tot 20 werknemers, die een inspectiekost van €81,14 ervoer in 2012.

Vervolgens kan worden opgemerkt dat de meeste bouwondernemingen, 13, een inspectiekost hadden tussen 101 en 500 euro. Hiervan hadden 10 bedrijven een omzet kleiner dan één miljoen euro en drie een omzet tussen het miljoen en tien miljoen euro. De volgende categorie van inspectiekosten, namelijk die tussen 501 en 1.000 euro, is evenwichtiger verdeeld dan de vorige categorieën. Er bevinden zich hier immers drie kleine, drie middelgrote en vier grote bouwondernemingen. Daarnaast zijn er vier kleine, vijf middelgrote en twee grote bouwbedrijven die een inspectiekost hadden tussen 1.001 en 2.500 euro, terwijl de volgende categorie van inspectiekosten, tussen 2.501 en 5.000 euro, vijf kleine, drie middelgrote en twee grote bouwbedrijven bevat. In de voorlaatste categorie, met inspectiekosten tussen 5.001 en 10.000 euro, zitten enkel zes middelgrote bouwondernemingen. De laatste categorie, ten slotte, bevat telkens een klein en een groot bouwbedrijf, alsook vijf middelgrote ondernemingen. Zij hadden in 2012 een inspectiekost die de 10.000 euro oversteeg. Deze cijfers worden grafisch ondersteund met behulp van onderstaande figuur 35.

Figuur 35: Aantal bouwbedrijven per categorie van inspectiekosten

Naast een indeling in categorieën van inspectiekosten is het ook belangrijk om de gemiddelde inspectiekosten te berekenen. De gemiddelde inspectiekosten voor de 67 onderzochte bouwondernemingen bedroeg €4.052,95 in 2012, wat toch een enorme meerkost is voor de bedrijven werkzaam in de bouwsector. Wanneer de gemiddelde inspectiekost opgesplitst wordt per type onderneming, kan worden opgemerkt dat deze kosten het hoogst zijn voor middelgrote bouwbedrijven. Deze ondernemingen hebben immers een gemiddelde inspectiekost van €7.632,44. In vergelijking met de kleine en grote bouwondernemingen is dit een zeer grote kost, waaruit blijkt dat bedrijven met een omzet van één tot tien miljoen sterk geïnspecteerd worden. De gemiddelde inspectiekost van kleine bouwondernemingen is met €1.408,99 het laagst, terwijl grote bouwondernemingen in 2012 een gemiddelde inspectiekost van €3.112,97 hadden.

Vervolgens kan ook gekeken worden naar de minima en maxima van inspectiekosten die de verschillende types van bouwbedrijven ondervonden in 2012. Aangezien er zeven kleine bouwbedrijven waren die geen enkele inspectie over de vloer kregen in 2012, is het minimum bedrag aan inspectiekosten voor kleine ondernemingen dus gelijk aan nul euro. Opvallend is echter het hoge maximumbedrag van €13.750,00 dat een klein bouwbedrijf met nul tot vijf werknemers ervoer in 2012. Dit bedrag is niet afkomstig van vele sociale –of belastinginspecties, maar door zowel tien rioleringskeuringen, als tien elektriciteitskeuringen te laten doorvoeren door een erkend keuringsmechanisme.

De middelgrote bouwondernemingen ontvingen allemaal één of andere inspectie in 2012, zodat het minimumbedrag hier hoger ligt dan bij kleine bedrijven. De minimale inspectiekosten bedragen hier immers €81,14 en worden veroorzaakt door één brandveiligheidscontrole en één elektriciteitskeuring bij een bouwonderneming met 6 tot 20 werknemers. Dit bedrijf bleef dus ook gespaard van een sociale- of belastinginspectie. Een ander middelgroot bedrijf, in het bijzonder de onderneming met de hoogste inspectiekost, bleef niet gespaard van deze inspecties. Deze

Antwerpse bvba met 21 tot 50 werknemers kreeg immers acht keer de sociale inspectie over de vloer, wat een kost met zich meebracht van €13.202,40. Toch bleken de sociale inspecties nog niet de hoogste kosten te bedragen, aangezien het bedrijf ook tien elektriciteitskeuringen liet uitvoeren met een totaal kostenplaatje van €20.024. De kroon wordt echter gespannen door de grote hoeveelheid inspecties van liften en hijstoestellen. Meer dan tien van deze inspecties zorgen voor een inspectiekost van €25.306,71. Wanneer hierbij nog eens de, in verhouding kleinere, inspectiekosten van de BBI en EPB-keuring worden opgeteld, kan een totaal bedrag aan inspectiekosten van €58.750,96 worden bekomen.

Tot slot wordt ook het minimum- en maximumbedrag aan inspectiekosten voor grote bouwbedrijven besproken. Opmerkelijk is hierbij dat het minimumbedrag, dat €580,97 bedraagt, behaald wordt in een bouwonderneming met meer dan 100 werknemers. Hier vonden in 2012 slechts één belastinginspectie, één brandveiligheidscontrole en vier inspecties van liften en hijstoestellen plaats, zodat de inspectiekosten laag waren. Het maximumbedrag bedraagt €15.333,28, wat veroorzaakt wordt door twee brandveiligheidscontroles, meer dan tien inspecties van liften en hijstoestellen, meer dan tien elektriciteitskeuringen, twee sociale inspecties en één belastinginspectie. Die laatste bracht de grootste kost met zich mee, aangezien hier 72 uren aan besteed werden tegen een loonkost van €135,33 per uur, wat de totale kosten voor de BBI tot €9.743,76 lieten oplopen. In vergelijking met de maximale inspectiekosten bij middelgrote ondernemingen is het maximumbedrag voor grote ondernemingen nog niet zo enorm hoog is. Er zijn immers drie middelgrote bouwondernemingen die dit bedrag aan inspectiekosten vlot overschrijden.

Naast de gemiddelde inspectiekosten en de minima en maxima, is het ook belangrijk om de kosten uit te drukken als een percentage van de omzet. Aangezien in dit onderzoek gewerkt werd met categorieën voor de omzet, zullen de percentages een benadering zijn. Allereerst worden de percentages voor kleine bouwondernemingen onder de loep genomen. Omdat deze bedrijven in 2012 een omzet bewerkstelligden van minder dan één miljoen euro, werden de inspectiekosten per onderneming gedeeld door één miljoen, om ze dan te vermenigvuldigen met 100 om tot een percentage te komen. Dit werd voor alle kleine bouwondernemingen berekend, zodat hiervan een gemiddelde genomen kon worden. Het gemiddelde percentage dat de inspectiekosten innemen van de omzet van kleine bouwbedrijven bedraagt minstens 0,1409%. Aangezien dit percentage berekend werd op basis van een omzet van één miljoen euro, zal dit percentage voor de meeste kleine bouwondernemingen hoger liggen, afhankelijk van hun omzet en het aantal inspecties die ze over de vloer kregen in 2012.

Bij middelgrote ondernemingen ligt de omzet tussen één en tien miljoen euro, waardoor de percentages van deze grenzen berekend zullen worden. Enerzijds zal dus voor elke middelgrote bouwonderneming zijn inspectiekost gedeeld worden door één miljoen en anderzijds zal diezelfde inspectiekost dan gedeeld worden door tien miljoen. Telkens wordt die uitkomst dan vermenigvuldigd met 100 om het percentage weer te geven. Wanneer de berekeningen voor alle individuele middelgrote bouwbedrijven gemaakt zijn, is het mogelijk om een gemiddelde te nemen voor zowel de ondergrens als de bovengrens. Zo blijkt dat middelgrote bouwondernemingen gemiddeld tussen 0,7632% en 0,0739% van hun omzet spenderen aan inspecties. Opmerkelijk is

dat de inspectiekosten bij vijf middelgrote bedrijven kunnen oplopen tot meer dan 1% van hun totale omzet. Eén van deze bedrijven heeft een ondergrens van 3,86%, terwijl een Antwerpse middelgrote bouwonderneming zelfs inspectiekosten heeft die tot 5,88% van de omzet kunnen omvatten.

De berekening van het percentage dat de inspectiekosten innemen ten opzichte van de omzet kan bij grote bouwondernemingen worden opgedeeld in vier delen, naargelang de grootte van de omzet. Ten eerste zijn er vijf ondernemingen met een omzet tussen 11 en 20 miljoen euro, zodat bij de berekening van de onder- en bovengrenzen de inspectiekost gedeeld moet worden door respectievelijk 11 en 20 miljoen, om vervolgens te vermenigvuldigen met 100, zodat het percentage wordt bekomen. Vervolgens zijn er twee grote bouwbedrijven met een omzet tussen de 21 en 50 miljoen euro, zodat deze cijfers gebruikt moeten worden als berekeningsbasis voor het percentage dat de inspectiekosten uitmaken de omzet. Ook voor het ene bouwbedrijf dat een omzet tussen 51 en 100 miljoen euro heeft, wordt dezelfde methode van berekening gebruikt, dus met ondergrens 51 en bovengrens 100 miljoen. Tot slot is er nog één bouwonderneming met een omzet van meer dan 100 miljoen euro, zodat voor dit bedrijf enkel een ondergrens kan berekend worden. Wanneer van al deze percentages een gemiddelde wordt genomen, blijkt dat de inspectiekosten bij grote bouwondernemingen tussen de 0,02744% en 0,01491% van de omzet innemen, wat een zeer lage kost inhoudt. Daarbij moet opgemerkt worden dat de bouwonderneming met een omzet van meer dan 100 miljoen euro niet bij deze berekening werd betrokken, aangezien hier enkel een ondergrens van berekend kon worden. Indien deze meegenomen zou worden in het gemiddelde percentage van de ondergrens, bestaat de mogelijkheid dat er een verkeerd beeld wordt gegeven ten opzichte van de bovengrens. Bovendien bedraagt het percentage van inspectiekosten ten opzichte van de omzet maximaal 0,000722%, wat een verwaarloosbare kost is.

Om tot slot het gemiddeld percentage van de inspectiekosten voor de totale steekproef te berekenen, wordt het gemiddelde genomen van de drie verschillende types van ondernemingen. Voor de kleine bouwbedrijven bedraagt dit gemiddelde, zoals hierboven reeds aangehaald, 0,1409. Bij zowel de middelgrote als de grote bouwondernemingen werd telkens met een boven- en ondergrens gewerkt. Om tot één getal te komen waarvan het gemiddelde berekend kan worden voor de drie types ondernemingen, wordt het gemiddelde genomen van de boven- en ondergrenzen. Voor de middelgrote bedrijven geldt dus dat 0,7632% wordt opgeteld met 0,0739% en vervolgens gedeeld door twee, zodat het gemiddelde percentage voor middelgrote ondernemingen 0,41855% bedraagt. Wanneer dezelfde berekening wordt uitgevoerd voor grote bouwbedrijven, kan een gemiddelde worden gevonden van 0,021175%. Vervolgens worden de drie gemiddelden van de verschillende types van ondernemingen opgeteld en gedeeld door drie, zodat een gemiddeld percentage voor de totale steekproef gegenereerd wordt van 0,1935%. In onderstaande tabel 4 wordt nog eens een overzicht gegeven van de gemiddelde inspectiekosten, de minima, maxima en percentages ten opzichte van de omzet.

Tabel 4: Overzicht gemiddelde, minima, maxima en % inspectiekosten ten opzichte van omzet

	Gemiddelde inspectiekost	Minimumbedrag inspectiekost	Maximumbedrag inspectiekost	Gemiddeld percentage inspectiekosten ten opzichte van de omzet
Kleine bouwbedrijven	€1.408,99	€0,00	€13.750,00	> 0,1409%
Middelgrote bouwbedrijven	€7.632,44	€81,14	€58.750,96	Tussen 0,0739% en 0,7632%
Grote bouwbedrijven	€3.112,97	€580,97	€15.333,28	Tussen 0,01491% en 0,02744%
Totaal steekproef	€4.052,95	€0,00	€58.750,96	0,1935%

Bron: Eigen berekeningen

Tot nu toe werd de indeling voor de types van ondernemingen, aldus de kleine, middelgrote en grote bouwbedrijven, gebaseerd op de omzet die deze bouwbedrijven genereerden in 2012. Toch is het ook interessant om deze types van ondernemingen niet in te delen volgens omzet maar volgens het aantal werknemers. Vervolgens kan dan gekeken worden of dit een groot effect heeft op de gemiddelde inspectiekosten voor de verschillende types van ondernemingen ten opzichte van de gemiddelde inspectiekosten op basis van de omzet.

Wanneer gekeken wordt naar het aantal werknemers, valt op dat 34 bouwbedrijven 0 tot 5 personeelsleden tewerkstellen. Hiervan heeft het overgrote deel, namelijk 29 van de 34 of 85,29%, een omzet van minder dan één miljoen euro. De overige vijf bouwbedrijven hadden in 2012 een omzet van 1 tot 10 miljoen euro. Wanneer deze 34 bouwondernemingen als klein worden gecatalogeerd op basis van het aantal werknemers, kan een gemiddelde inspectiekost gevonden worden van €1.572,45. Dit cijfer ligt iets hoger dan de gemiddelde inspectiekost van kleine bouwondernemingen op basis van de omzet, die daar €1.408,99 bedroeg.

Vervolgens kan de categorie middelgrote bouwondernemingen geanalyseerd worden. Hiervoor kan gekozen worden voor twee opties. Enerzijds kunnen enkel de bouwbedrijven met 6 tot 20 werknemers ingedeeld worden bij de middelgrote ondernemingen. Anderzijds kunnen de bouwbedrijven met 6 tot 20 werknemers en de bouwbedrijven met 21 tot 50 werknemers, en bovendien slechts een omzet van 1 tot 10 miljoen euro genereren, worden ingedeeld als middelgrote ondernemingen. Dit onderscheid wordt gemaakt omdat anders slechts 19 bouwbedrijven gecatalogeerd kunnen worden als middelgroot bouwbedrijf, ten opzichte van 26 met de omzet als vergelijkingsbasis. Wanneer de zes bouwondernemingen, die 21 tot 50 personeelsleden tewerkstellen en een omzet hebben van 1 tot 10 miljoen, mee worden genomen, zijn er in de categorie van middelgrote ondernemingen 25 bedrijven, zodat het aantal vergelijkbaar

is met de omzet als vergelijkingsbasis. Als het gemiddelde wordt berekend voor de eerste optie met 19 middelgrote bouwondernemingen, kan worden opgemerkt dat het gemiddelde, namelijk €3.595,29, meer dan €4.000 onder de gemiddelde inspectiekost met omzet als indelingsbasis ligt. De oorzaak hiervoor ligt voornamelijk bij twee bouwondernemingen die zeer hoge inspectiekosten hadden in 2012, namelijk € 38.636,51 en € 58.750,96, en behoren tot de groep van ondernemingen met 21 tot 50 werknemers en een omzet van 1 tot 10 miljoen euro. Indien deze twee ondernemingen, en de anderen met 6 tot 20 werknemers en een omzet van 1 tot 10 miljoen, bij de middelgrote bouwbedrijven worden ingedeeld, bedraagt de gemiddelde inspectiekost in deze categorie €7.646,85. Dit cijfer geeft een goede benadering weer van de eerder gevonden gemiddelde inspectiekost van €7.632,44 met omzet als verdelingsbasis.

Nadat twee opties werden onderzocht voor de middelgrote bouwondernemingen, is het logische gevolg dat ook bij grote bouwbedrijven twee opties beschikbaar zijn. Enerzijds kunnen alle bouwondernemingen die meer dan 20 werknemers bevatten, ingedeeld worden als grote ondernemingen. Anderzijds kan geopteerd worden om de bouwbedrijven met 20 werknemers, die als bijkomende voorwaarde ook nog eens een jaarlijkse omzet genereren van meer dan 10 miljoen euro, in te delen bij de grote bouwondernemingen. Wanneer we de twee gemiddelde inspectiekosten, namelijk €10.698,14 voor de eerste optie en €3.364,15 voor de tweede, vergelijken merken we logischerwijs op dat ook hier het verschil zeer groot is. De verklaring hiervoor is gelijk aan degene die eerder beschreven werd bij de middelgrote bouwondernemingen.

Na deze analyses uitgevoerd te hebben, lijken de cijfers van de tweede optie een getrouwer beeld te geven van de werkelijkheid. Een onderneming met een omzet van tussen de 1 en 10 miljoen euro en een personeelsaantal dat net de 20 werknemers overschrijdt, kan immers moeilijk als een grote bouwonderneming gezien worden. Dit is zeker het geval wanneer vergelijkingen gemaakt moeten worden met bouwbedrijven die een omzet van 11 tot 20, 21 tot 50, 51 tot 100 of zelfs meer dan 100 miljoen euro genereerden in 2012. Daarom werd er in de vorige analyses van het onderzoek telkens voor gekozen om alle bouwbedrijven met een omzet van 1 tot 10 miljoen in te delen in de categorie van middelgrote bouwondernemingen en om niet te werken via de indeling volgens het aantal werknemers. Hierdoor zouden de resultaten een vertekend beeld weergeven, zoals hierboven reeds kort werd uitgewerkt.

Vervolgens wordt in tabel 5 een overzicht gegeven van de gemiddelde inspectiekosten per inspectie uit het onderzoek, alsook per type onderneming. Zo kan er bekeken worden welke inspecties gemiddeld de meeste kosten met zich meebrengen en voor welk type onderneming. Allereerst kan opgemerkt worden dat de gemiddelde inspectiekosten van de elektriciteitskeuringen met €1.935,77 het hoogst waren in 2012, op de voet gevolgd door de gemiddelde inspectiekosten van de btw- en belastingsinspectie, die €1.935,77 bedroegen. De inspectie die het minste kosten met zich meebracht was de brandveiligheidscontrole, met een gemiddelde kost van €194,06.

Ook kan uit tabel 5 een duidelijke trend worden ontdekt wat betreft de gemiddelde inspectiekosten per type onderneming. In vier van de zeven inspecties, namelijk de sociale inspectie, BBI, elektriciteitskeuring en controles van liften en hijstoestellen, zijn immers de gemiddelde inspectiekosten voor middelgrote bouwbedrijven duidelijk groter dan die van kleine en grote

bouwondernemingen. Ook de totale gemiddelde inspectiekosten liggen voor middelgrote ondernemingen enkele duizenden euro's hoger dan bij de andere bouwbedrijven.

Tabel 5: Overzicht inspectiekosten per inspectie en per type onderneming

	Gemiddelde inspectiekosten	Gemiddelde inspectiekosten kleine bouwbedrijven	Gemiddelde inspectiekosten middelgrote bouwbedrijven	Gemiddelde inspectiekosten grote bouwbedrijven
Sociale inspectie	€1.074,83	€521,99	€3.052,51	€666,30
EPB-keuring	€494,04	€476,01	€410,37	€730,24
BBI	€1.935,77	€1.123,85	€2.416,25	€2.406,48
Elektriciteitskeuring	€1.942,19	€855,57	€2.924,81	€753,70
Rioleringskeuring	€1.252,32	€2.657,40	€908,83	€159,67
Liften+hijstoestellen	€1.449,96	€455,58	€2.441,84	€888,87
Brandveiligheid	€194,06	€16,23	€203,03	€220,60
Totale inspectiekosten	€ 4.052,95	€ 1.408,99	€ 7.632,44	€ 3.112,97

Bron: Eigen berekeningen

De oorzaak voor de hoge inspectiekosten bij middelgrote bouwondernemingen is tweeledig. Enerzijds ligt de loonkost per uur, of het tarief, bij deze bedrijven in vijf van de zeven inspecties hoger dan het gemiddelde tarief. Enkel bij de rioleringskeuring en de inspectie van de brandveiligheid blijven middelgrote ondernemingen onder het gemiddelde wat betreft de tarieven. Anderzijds is ook de tijdsbesteding aan de verschillende inspecties van middelgrote bouwbedrijven in vijf van de zeven gevallen hoger dan de gemiddelde tijdsduur die bouwbedrijven hieraan besteden. De twee uitzonderingen zijn hier de EPB-keuring en de rioleringskeuring. Op basis van deze gegevens lijken beide factoren evenveel bij te dragen aan de hoge inspectiekosten bij middelgrote bouwondernemingen, maar wanneer hier dieper op wordt ingegaan, blijkt dat het voornamelijk de hoge gemiddelde tijdsduur is die de inspectiekosten doen oplopen. Nu is de verhouding van de kosten van middelgrote bouwbedrijven ten opzichte van grote bouwbedrijven immers 245%. Wanneer echter de inspectiekosten voor grote bouwondernemingen berekend zouden worden op basis van de gemiddelde tijdsduur die middelgrote bouwbedrijven ondervinden, bedraagt dit percentage slechts 97,63%, aangezien de inspectiekosten voor grote bouwbedrijven dan uitkomen op €7.817,48. De berekeningen worden weergegeven in tabel 6. Indien dezelfde berekeningen worden gemaakt met het tarief van middelgrote bouwbedrijven, gecombineerd met de gemiddelde jaarlijkse tijdsbesteding van grote ondernemingen, wordt een verhouding gevonden van 126,94% van inspectiekosten van middelgrote ten opzichte van grote bouwbedrijven, aangezien de totale inspectiekosten €6.012,72 bedragen. Deze berekeningen worden weergegeven in tabel 7.

Tabel 6: Berekening inspectiekosten grote bouwondernemingen op basis van gemiddelde tijdsbesteding middelgrote bouwondernemingen.

	Gemiddeld tarief groot bouwbedrijf	Gemiddelde jaarlijkse tijdsbesteding middelgroot bouwbedrijf	Inspectiekosten
Sociale inspectie	€54,13	28u. 4min.	€1.519,70
EPB-keuring	€64,91	3u. 54min.	€253,15
BBI	€55,23	31u. 50min.	€1.758,14
Elektriciteitskeuring	€55,23	30u. 52min.	€1.705,23
Rioleringskeuring	€50,06	17u. 15min.	€863,54
Liften en hijstoestellen	€53,76	27u. 33min.	€1.481,09
Brandveiligheid	€42,46	5u. 34min.	€236,63
Totaal steekproef			€7.817,48

Bron: Eigen berekeningen

Tabel 7: Berekening inspectiekosten grote bouwondernemingen op basis van tarieven middelgrote bouwondernemingen.

	Gemiddeld tarief middelgroot bouwbedrijf	Gemiddelde jaarlijkse tijdsbesteding groot bouwbedrijf	Inspectiekosten
Sociale inspectie	€79,55	11u. 24min.	€906,87
EPB-keuring	€78,99	11u. 15min.	€888,64
BBI	€66,23	27u. 24min.	€1.814,70
Elektriciteitskeuring	€85,32	10u. 45min.	€917,19
Rioleringskeuring	€56	3u. 22min.	€189
Liften en hijstoestellen	€64,80	16u. 26min.	€1.064,57
Brandveiligheid	€46,35	5u.	€231,75
Totaal steekproef			€6.012,72

Bron: Eigen berekeningen

Hieruit blijkt dus enerzijds dat de loonkosten bij middelgrote bouwbedrijven veel hoger liggen dan bij kleine of grote bouwbedrijven. De oorzaak hiervan kan teruggevonden worden in het aantal personen dat zich met een inspectie bezighoudt. Bij middelgrote ondernemingen zijn dit vaak zowel de zaakvoerder als een medewerker, waardoor er twee lonen moeten meegeteld worden en dit de kosten verhoogt ten opzichte van kleine ondernemingen, waar enkel de zaakvoerder zich met inspecties bezighoudt, of de grote ondernemingen, waar het vaak bedienden zijn die de inspecties begeleiden. Anderzijds besteden middelgrote bouwondernemingen gemiddeld meer tijd aan de

inspecties, zodat de inspecties efficiënter georganiseerd moeten worden om de inspectiekosten te doen dalen.

Uit dit onderzoek kan dus geconcludeerd worden dat de inspectiekosten voor kleine en grote ondernemingen in zekere mate beperkt zijn, terwijl deze kosten voor middelgrote ondernemingen uit de bouwsector veel hoger liggen. Aangezien de laatste jaren meer en meer grote bedrijven, zoals Ford en Opel, Vlaanderen verlaten voor lagere loonlanden, evolueert de economie in Vlaanderen hoe langer hoe meer naar een KMO- economie. Het is daarom van essentieel belang om enerzijds de eerlijke concurrentie op de markt te vrijwaren door inspecties en controles uit te voeren, maar om anderzijds dit te voltooien tegen zo laag mogelijke kosten voor de bedrijven die in Vlaanderen gevestigd zijn. De resultaten van dit onderzoek geven aan dat in het tweede gedeelte, namelijk inspecties uitvoeren tegen een zo laag mogelijke kost voor de bedrijven, nog zeer veel vooruitgang mogelijk is, zeker op vlak van middelgrote ondernemingen of KMO's.

HOOFDSTUK VI: BELEIDSVOORSTELLEN OM INSPECTIEKOSTEN TE DRUKKEN

Nadat de inspectiekosten bij de Vlaamse bedrijven gemeten zijn, kunnen er beleidsvoorstellen of methoden gezocht worden om de inspecties efficiënter te laten verlopen, zodat de inspectiekosten voor ondernemingen dalen. Hierbij kan rekening gehouden worden met de belangrijke parameters die aangehaald werden tijdens de interviews en in de enquête. Natuurlijk is het ook belangrijk om vanuit de literatuur enkele voorstellen te bespreken die ervoor kunnen zorgen dat inspectiekosten worden gedrukt. Specifiek gaat het dan om inspecteren op basis van gedrag uit het verleden, zelfrapportering en data mining. Tot slot zal dan een eigen beleidsvoorstel gedaan worden om zo meer ademruimte te geven aan de KMO's, die vaak te kampen hebben met zeer hoge inspectiekosten.

6.1 Inspecteren op basis van gedrag uit verleden

Een eerste voorstel is kosteneffectief inspecteren op basis van het gedrag dat het bedrijf vertoonde in het verleden. Bedrijven willekeurig selecteren voor inspecties negeert immers waardevolle informatie over het gedrag van die bedrijven dat tijdens vorige inspecties werd verworven. Als een onderneming bekend is als een notoire overtreder, kunnen inspectiediensten deze onderneming onder korter toezicht houden dan algemeen noodzakelijk is. Het is voor de inspectiediensten dus mogelijk om ondernemingen te sorteren in twee groepen, namelijk een goede groep en een slechte groep, op basis van hun reputatie en voorgaande gedrag.¹²¹

Wanneer een bedrijf dat zich in de goede groep bevindt, wordt geïnspecteerd en wordt betrapt op een overtreding, verschuift ze naar de slechte groep waar de verwachte straf hoger ligt. Het bedrijf blijft dan ook in deze slechte groep totdat ze goede resultaten hebben behaald bij enkele opvolgende inspecties. Onder deze regelgeving heerst er bij ondernemingen een grote afschrikking voor zowel de verwachte sanctie voor de volgende gedetecteerde overtreding, als voor de toekomstige stroming van hogere sancties, aangezien de onderneming in de slechte groep blijft.¹²² Ondernemingen zullen dus meer hun best doen om de regerende wetten en regels te volgen, zodat ze zich in de goede groep bevinden en minder inspecties krijgen. Hierdoor zullen ook hun inspectiekosten dalen. Uiteindelijk ervaren de bedrijven die de regels niet volgen hoge inspectiekosten, terwijl de goede bedrijven hun kosten van inspecties zien dalen.

¹²¹ Hentschel, E., Randall, A., (1998). An integrated strategy to reduce monitoring and enforcement costs. *Environmental and Resource Economics* 15. p. 59. Opgevraagd op 17 september 2012, via

<http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

¹²² Hentschel, E., Randall, A., (1998). An integrated strategy to reduce monitoring and enforcement costs. *Environmental and Resource Economics* 15. p. 59. Opgevraagd op 17 september 2012, via

<http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

6.2 Zelfrapportering

Een andere oplossing om efficiënter en effectiever inspecties uit te voeren, is zelfrapportering, of anders gezegd het rapporteren van partijen van hun eigen gedrag aan de bevoegde autoriteiten.¹²³ Deze methode heeft twee grote voordelen die ervoor zullen zorgen dat kosten worden bespaard door zowel de overheid als de geïnspecteerde ondernemingen. Ten eerste worden de kosten van inspecties voor de overheid gereduceerd, aangezien bedrijven die schade veroorzaken zelf hierover gaan rapporteren en dus niet meer geïdentificeerd moeten worden.

Het tweede voordeel komt de ondernemingen ten goede, aangezien er risicovolle kosten worden geëlimineerd. Deze risicovolle kosten bestaan uit de onzekere sanctie die bedrijven krijgen wanneer ze niet voldoen aan de wettelijke regels. Wanneer de overtredende bedrijven aan zelfrapportering doen, krijgen ze wel een sanctie, maar deze is op voorhand bepaald en ligt lager dan de sanctie die ze ontvangen indien de overtredingen worden vastgesteld tijdens een inspectie.¹²⁴

Toch zijn er ook enkele nadelen verbonden aan het systeem van zelfrapportering. Rapporten verwerken en betalingen innen van de gesanctioneerde ondernemingen brengen immers administratieve kosten met zich mee. Wanneer een onderneming zijn gedrag rapporteert en een boete betaalt, draagt de maatschappij de administratieve kosten met zekerheid. Daartegenover staat dat zonder zelfrapportering de maatschappij de administratieve kosten slechts draagt met een bepaalde waarschijnlijkheid, namelijk wanneer overtredende onderneming daadwerkelijk geïnspecteerd wordt ter plaatse.¹²⁵

Een groot deel van de ondernemingen zal zonder zelfrapportering dus niet gesanctioneerd worden voor de inbreuken die ze plegen op de regelgeving. Toch is het niet verbazend dat in sommige situaties en omstandigheden niet wordt gekozen voor zelfrapportering. Een voorbeeld hiervan is een verkeersovertreding die niet wordt gerapporteerd door degene die ze begaat. Hierbij zijn twee belangrijke beperkingen aan zelfrapportering relevant. Zo zouden de administratieve kosten om de rapporten van de verschillende types van verkeersovertredingen te verwerken relatief veel groter zijn dan de schade die ze berokkenen. Vervolgens zou het aantal politieagenten, die een gegeven niveau van handhaving verzekeren, niet verminderen als sommige overtredingen gerapporteerd zouden worden.¹²⁶

¹²³ Kaplow, L., Shavell, S. (1991). Optimal law enforcement with self-reporting of behavior. *National Bureau of Economic Research*. p. 1-2. Opgevraagd op 18 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

¹²⁴ Hentschel, E., Randall, A., (1998). An integrated strategy to reduce monitoring and enforcement costs. *Environmental and Resource Economics* 15. p. 60. Opgevraagd op 17 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

¹²⁵ Kaplow, L., Shavell, S. (1991). Optimal law enforcement with self-reporting of behavior. *National Bureau of Economic Research*. p. 23. Opgevraagd op 18 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

¹²⁶ Ibidem

6.3 Data mining

Steeds meer wordt er gebruik gemaakt van computertoepassingen door de verschillende inspectiediensten. Het doel hiervan is om gericht te gaan controleren en zo een grotere pakkans te creëren voor de bedrijven die de regelgeving niet naleven. Eén van de computertoepassingen die gebruikt wordt, is data mining. Dit is een proces waarbij data wordt geanalyseerd vanuit verschillende perspectieven om dan vervolgens omgezet te worden in gebruiksvriendelijke informatie. Bij data mining gaat het vooral over het vinden van patronen en correlaties in een groot aantal gegevens.¹²⁷ In België worden enkele data mining- toepassingen gebruikt door de inspectiediensten, namelijk de federale projecten OASIS en GENESIS.

OASIS is een databank die enorm veel informatie op vlak van sociale zekerheid en fiscaliteit bevat over de gecontroleerde ondernemingen. Dankzij een nieuwe applicatie kunnen statistische verbanden worden gezocht in de database en kunnen de kenmerken, die wijzen op een geval van fraude, worden geanalyseerd. Deze kenmerken kunnen bestaan uit een sterke stijging of daling van de omzet of een plotselinge stijging of daling van het aantal werknemers. Door toepassing van deze techniek van datamining kunnen de inspectiediensten dus gericht controles uitvoeren en de prioriteit geven aan ondernemingen met een hoger risico. Na de testperiode van het OASIS-project, die enkel plaatsvond in de bouwsector, werd al meer dan een verdubbeling van het aantal vastgestelde inbreuken waargenomen. Toch wordt deze databank enkel gebruikt door de federale sociale inspectiediensten en zouden ook de Vlaamse inspectiediensten er veel baat bij hebben als ze met dergelijke tools kunnen werken.¹²⁸

Vervolgens is er ook GENESIS, een applicatie met betrekking tot de e-government toepassingen in de sociale zekerheid. Deze tool geeft de mogelijkheid aan de betrokken inspectiediensten om te functioneren in een netwerk en om op elk moment een zicht te hebben op de geopende en afgehandelde controles van elke dienst. Door middel van deze applicatie kunnen de inspecteurs ook toegang krijgen tot verschillende databases. Deze tool levert dus een enorme bijdrage aan de interne communicatie van de verschillende inspectiediensten.¹²⁹

6.4 Eén grote, jaarlijkse inspectie

Een andere manier om de inspectiekosten voor Vlaamse ondernemingen te drukken, is het invoeren van één grote, jaarlijkse inspectie per bedrijf. Deze inspectie omvat al de verschillende inspecties die een bedrijf het hele jaar door kan krijgen maar dan op één of enkele dagen, afhankelijk van de grootte van het bedrijf. Uit commentaren die bouwbedrijven op het einde van de enquête uit het onderzoek achterlieten, bleek ook dat enkele bedrijven hier voorstander van zijn.

¹²⁷ Data mining: What is data mining? (2013). Opgevraagd op 10 februari 2013, via <http://www.anderson.ucla.edu/faculty/jason.frand/teacher/technologies/palace/datamining.htm>

¹²⁸ Portaal Belgium.be. (2011). Nieuwe tool helpt sociale fraude beter opsporen. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.belgium.be/nl/nieuws/2011/news_sociale-zekerheid-datamining.jsp

¹²⁹ Cabooter, K., UNIZO-studiedienst (2011). De sociale inspectie in perspectief. Naar een nieuw partnership tussen inspectiediensten en KMO's. p. 49. Opgevraagd op 29 augustus 2012, via <http://www.unizo.be/uwzaakleden/viewobj.jsp?id=4776674>

Eén van de respondenten vond immers dat alle inspecties gebundeld zouden moeten worden om dan vervolgens enkel door een erkend keuringsmechanisme, in één keer, alle inspecties te laten uitvoeren.

Dit houdt in dat de verschillende inspectiediensten zowel op Vlaams als op federaal niveau nauwer moeten gaan samenwerken om de controles uit te voeren. Momenteel heerst er immers een enorme willekeur aan inspecties en controles. Ook worden dezelfde inspecties vaak anders uitgevoerd door verschillende inspecteurs. Dit bleek niet enkel uit de studie van Unizo¹³⁰, maar ook de commentaren uit de enquêtes van het onderzoek geven soortgelijke informatie. Zo bleek dat bij één bouwbedrijf in Oost-Vlaanderen een stelling werd afgekeurd, terwijl diezelfde stelling een maand later in West-Vlaanderen wel werd goedgekeurd. Vervolgens gaven meerdere bouwondernemingen aan dat er momenteel een enorme willekeur en onduidelijkheid heerst betreffende de inspecties, wat dan weer tot een ongelooflijke prijsvork leidt. Een middelgroot bouwbedrijf gaf aan dat er jaren zijn met veel controles, terwijl er ook jaren tussen zitten waar deze inspecties zeer beperkt zijn, wat de rechtszekerheid niet ten goede komt.

In Nederland zijn dergelijke samenwerkingsverbanden tussen de verschillende inspectiediensten al ingevoerd, via het inspectieloket, zoals eerder al verduidelijkt in titel 4.3 inspecties in Nederland. Hier werd een programma opgesteld met twee doelstellingen, namelijk om de toezichtlasten voor ondernemingen met 25% te verlagen en om een effectievere en efficiëntere werkwijze toe te passen bij de inspecties. Daarom zullen de controleurs eerder selectief te werk moeten gaan, zodat de slecht nalevende bedrijven strenger geïnspecteerd worden en de goed nalevende bedrijven minder last hebben van inspecties, en dus ook van inspectiekosten. Dit is ook wat één van de bouwbedrijven uit het onderzoek voorstelde om in te voeren, namelijk dat in één grove inspectie het hele bedrijf wordt doorgelicht. Indien dan alles voor 99% in orde blijkt te zijn, stellen ze voor om niet verder te zoeken naar dat ene procentje dat beter kan, maar om de bedrijven te inspecteren en aan te pakken die helemaal niet in orde zijn.

In dit beleidsvoorstel is het de bedoeling om te berekenen wat de Vlaamse bouwbedrijven, en voornamelijk de KMO's, besparen bij de invoering van dergelijk systeem met één grote jaarlijkse inspectie ten opzichte van het huidige systeem. Allereerst zal er bij de uitwerking van een systeem met één grote inspectie per jaar per onderneming bepaald moeten worden welke verschillende inspecties van de huidige situatie dit systeem omvat. Er zou immers te kort door de bocht gegaan worden als er verklaard wordt dat alle inspecties die bouwbedrijven vandaag de dag over de vloer krijgen, zonder problemen samengebracht kunnen worden in één grote inspectie. De reden hiervoor ligt bij de verschillende controles die verband houden met de jaarlijkse prestaties van de bouwonderneming, zoals een elektriciteitskeuring, rioleringskeuring of EPB-keuring. Een elektriciteitskeuring is verplicht wanneer een nieuwe installatie wordt geplaatst of wanneer de bestaande installatie wordt uitgebreid, bij een verzwaring van de installatie en ook periodiek om de 25 jaar. Een rioleringskeuring, daarentegen, moet uitgevoerd worden bij elke nieuwbouw, grote renovatie of afkoppeling van de riolering. Wanneer een bouwwerk is afgerond, moet ook een EPB-

¹³⁰ Cabooter, K., UNIZO-studiedienst (2011). De sociale inspectie in perspectief. Naar een nieuw partnership tussen inspectiediensten en KMO's. Opgevraagd op 29 augustus 2012, via <http://www.unizo.be/uwzaakleden/viewobj.jsp?id=4776674>

aangifte worden gedaan zodat hierna een inspectie kan volgen om te controleren of de woning voldoet aan de gestelde energie- en isolatievereisten. Samenvattend kan dus gesteld worden dat deze drie inspecties voornamelijk plaatsvinden na het afleveren van een nieuwbouw of grote verbouwingswerken. Daaruit volgt dat hoe meer afgeleverde bouwwerken de bedrijven leveren, hoe groter het aantal van deze inspecties zal zijn.

Toch is het ook mogelijk om deze prestatiegerichte inspecties te laten doorgaan tijdens één grote inspectie. Zo kan tijdens de grote jaarlijkse inspectie een EPB-keuring, elektriciteits- en rioleringskeuring voor elke nieuwbouw of grote renovatie, die dat jaar werd voltooid, worden uitgevoerd. Dit vereist wel wat transport voor zowel de inspecteurs als voor de verantwoordelijken van de bouwonderneming, maar ze moeten dit slechts één keer per jaar volbrengen. Na een gesprek met een ondernemer van een middelgroot bouwbedrijf werd duidelijk dat de voorgestelde oplossing om deze inspecties slechts eenmaal per jaar uit te voeren niet haalbaar is, aangezien een gebouw pas in gebruik genomen kan worden na de verschillende keuringen. Dit zou in veel gevallen leiden tot een uitstel van de ingebruikname van een gebouw met enkele maanden tot zelfs een jaar, wat een lange tijdsperiode is wanneer het gaat over bedrijfsvestigingen of particuliere woningen. Volgens deze ondernemer zou het beter zijn om de verschillende keuringen, elektriciteits-, EPB- en rioleringskeuring, per gebouw door eenzelfde instantie te laten inspecteren op hetzelfde moment. Dit zou ook al veel tijd besparen voor de bouwbedrijven, aangezien er zo geen drie verschillende instanties ter plaatse moeten komen, maar slechts één.

De overige inspecties vormen niet zo een groot probleem. Het is immers perfect mogelijk om een brandveiligheidscontrole op hetzelfde ogenblik uit te voeren met de inspectie van liften en hijstoestellen. Ook de sociale inspectie kan hiermee samenvallen, omdat deze ook ter plaatse op de werven wordt uitgevoerd. De btw- en belastingscontrole vindt plaats op de hoofdzetel van de bouwbedrijven, waardoor deze niet kan samenvallen met de vorige inspecties. Wat wel als een mogelijkheid beschouwd kan worden, is om de btw- en belastingsinspectie op dezelfde dag te laten plaatsvinden dan de vorige drie controles, zodat de hinder voor bouwbedrijven beperkt blijft tot één of enkele dagen, afhankelijk van de grootte van de onderneming. Dit vereist wel een betere samenwerking tussen de verschillende inspectiediensten, zowel op Vlaams als op federaal niveau.

Vervolgens kan gekeken worden naar de gemiddelde tijdsduur die de types van ondernemingen (kleine, middelgrote en grote) aan de verschillende inspecties besteden. Wanneer per inspectie het gemiddelde genomen wordt per type onderneming en dit vervolgens wordt opgeteld, is de tijdsduur van de ene jaarlijkse, grote inspectie gekend. Deze verschillende gemiddelde tijden worden weergegeven in onderstaande tabel 8. Er moet opgemerkt worden dat hier enkel de tijd tijdens de inspecties wordt weergegeven, niet vooraf of nadien.

Tabel 8: Gemiddelde tijden tijdens de inspectie, per type onderneming

	Gemiddelde tijd kleine bouwonderneming	Gemiddelde tijd middelgrote bouwonderneming	Gemiddelde tijd grote bouwonderneming
Sociale inspectie	1 uur en 32 minuten	2 uur en 24 minuten	2 uur en 30 minuten
EPB-keuring	40 minuten	36 minuten	2 uur en 37 minuten
BBI	4 uur en 34 minuten	9 uur en 3 minuten	14 uur en 24 minuten
Elektriciteitskeuring	1 uur en 7 minuten	1 uur en 25 minuten	1 uur
Rioleringskeuring	1 uur en 52 minuten	2 uur en 18 minuten	1 uur en 7 minuten
Liften en hijstoestellen	1 uur en 29 minuten	2 uur en 24 minuten	2 uur en 45 minuten
Brandveiligheid	15 minuten	1 uur en 28 minuten	1 uur en 30 minuten
Totaal	11 uur en 29 minuten	19 uur en 38 minuten	25 uur en 53 minuten

Bron: Eigen berekeningen

Wanneer deze tijden verwerkt worden, moet een onderscheid gemaakt worden tussen degene van de vaste, jaarlijkse controle (de sociale inspectie, BBI, controle van brandveiligheid, liften en hijstoestellen) en de prestatiegerichte inspecties (de elektriciteits-, riolerings- en EPB-keuring). Allereerst worden de inspecties die deel uitmaken van de vaste, jaarlijkse inspectie bekeken. Om de tijd hiervoor te kennen, moet de tijdsduur van de btw- en belastingscontrole opgeteld worden met de hoogste tijdsduur van de overige drie inspecties. Voor kleine ondernemingen is dat dus 4 uur en 34 minuten van de BBI opgeteld met 1 uur en 32 minuten van de sociale inspectie. De tijdsduur voor de jaarlijkse, vaste inspectie bedraagt dus voor kleine bouwbedrijven gemiddeld 6 uur en 6 minuten. Wanneer dezelfde berekening wordt toegepast bij de middelgrote en grote bouwondernemingen, bekomen we een gemiddelde tijdsduur voor de jaarlijkse inspectie van 11 uur en 27 minuten voor middelgrote en 17 uur en 9 minuten voor grote bouwbedrijven.

Aangezien de drie prestatiegerichte keuringen gelijktijdig plaatsvinden in eenzelfde gebouw, moet hier slechts eenmaal tijd voor vrijgemaakt worden. Er wordt voor gekozen om telkens de keuring die het langst duurt van de drie te nemen als referentiepunt voor de gezamenlijke tijdsduur. Zo zal voor kleine bouwbedrijven een tijdsduur aangerekend worden van 1 uur en 52 minuten voor de gezamenlijke inspectie van de riolering, elektriciteit en EPB-aangifte. Dezelfde redenering voor middelgrote en grote bouwbedrijven levert de volgende tijden, namelijk 2 uur en 18 minuten, en 2 uur en 37 minuten. Dit zijn tijden die een onderneming per inspectie ondervindt, waardoor de inspectiekosten hoger zullen oplopen naargelang er meer gebouwen worden afgeleverd.

Naast de tijd die de jaarlijkse en de prestatiegerichte inspecties innemen, is het noodzakelijk om de gemiddelde loonkosten per uur te kennen voor de verschillende types van ondernemingen, zodat de totale inspectiekosten berekend kunnen worden. Deze gemiddelde loonkosten werden reeds in de vorige deelvraag berekend, zodat deze gewoon overgenomen kunnen worden in onderstaande tabel 9.

Tabel 9: Gemiddelde loonkost per uur, per type onderneming en per inspectie

	Kleine bouwbedrijven	Middelgrote bouwbedrijven	Grote bouwbedrijven
Sociale inspectie	€ 67,62	€ 79,55	€ 54,13
EPB-keuring	€ 64,91	€ 78,99	€ 64,91
BBI	€ 72,20	€ 66,23	€ 55,23
Elektriciteitskeuring	€ 68,29	€ 85,32	€ 55,23
Rioleringskeuring	€ 88,74	€ 56	€ 50,06
Liften en hijstoestellen	€ 61,20	€ 64,80	€ 53,76
Brandveiligheid	€ 64,91	€ 46,35	€ 42,64

Bron: Eigen berekeningen

Om de loonkosten te berekenen van de jaarlijkse vaste inspecties en de prestatiegerichte inspecties, wordt het gemiddelde genomen van de loonkosten van de verschillende inspecties. Voor de jaarlijkse inspectie houdt dit in dat de gemiddelde loonkosten voor kleine ondernemingen €66,48 bedraagt. Bij middelgrote ondernemingen is dit €64,23 en bij grote bouwbedrijven €51,44. Op dezelfde wijze kunnen de loonkosten per uur voor de variabele inspecties berekend worden, zodat kleine bedrijven een loonkost hebben van €73,98. De loonkost per uur voor middelgrote ondernemingen ligt hier met €73,44 dicht bij in de buurt, terwijl die van grote bouwbedrijven beduidend lager is, namelijk €56,73. De hogere uurlonen bij kleine ondernemingen zijn te verklaren door het feit dat hier de zaakvoerder meestal instaat voor de inspecties, terwijl dit bij grotere bedrijven vaak bedienden zijn, wat de kosten doet dalen.

Wanneer de tijdsduur van de verschillende inspecties, alsook de loonkosten die daarmee verbonden zijn, gekend zijn, is het mogelijk om de totale inspectiekosten per type onderneming te berekenen. Deze berekeningen zijn terug te vinden in tabel 10, voor de vaste jaarlijkse inspecties, en in tabel 11, voor de variabele inspecties.

Tabel 10: Berekening vaste jaarlijkse inspectiekosten per type onderneming

	Tijdsduur * Loonkost	Inspectiekost
Kleine bouwbedrijven	6 uur en 6 minuten * €66,48	€406,16
Middelgrote bouwbedrijven	11 uur en 27 minuten * €64,23	€705,43
Grote bouwbedrijven	17 uur en 9 minuten * €51,44	€882,20

Bron: Eigen berekeningen

Tabel 11: Berekening variabele inspectiekosten per type onderneming

	Tijdsduur * Loonkost	Inspectiekost
Kleine bouwbedrijven	1 uur en 52 minuten * €73,98	€138,71
Middelgrote bouwbedrijven	2 uur en 18 minuten * €73,44	€168,91
Grote bouwbedrijven	2 uur en 37 minuten * €56,73	€148,92

Bron: Eigen berekeningen

Aangezien er een schatting gemaakt zal worden van de totale inspectiekosten die de verschillende types ondernemingen zullen ervaren met het nieuwe systeem, is het noodzakelijk om ook een schatting te maken van het aantal prestatiegerichte, variabele inspecties die per type onderneming uitgevoerd zullen worden. Hiervoor wordt het gemiddeld aantal inspecties voor de drie verschillende keuringen berekend per type onderneming. Van de drie getallen die hieruit voortkomen, wordt per type onderneming een gemiddelde genomen om zo het aantal inspecties per type onderneming te kennen. Zo lieten kleine bouwbedrijven in 2012 gemiddeld 4,667 EPB-keuringen, 3,33 Elektriciteitskeuringen en 3,25 rioleringskeuringen uitvoeren. Het gemiddelde hiervan bedraagt 3,75. Dit is dus het gemiddeld aantal variabele inspecties voor kleine bouwbedrijven. Dezelfde berekeningen werden gemaakt voor middelgrote en grote bouwbedrijven, waaruit blijkt dat hun gemiddeld aantal inspecties 3,75 en 6,77 bedragen. Dit wordt nog eens weergegeven in tabel 12. Ook de berekening van de totale, variabele inspectiekosten worden hierin berekend.

Tabel 12: Aantal gemiddelde inspecties per keuring, het gemiddelde aantal variabele inspecties en bijbehorende inspectiekosten

	EPB	Elektriciteit	Riolering	Gemiddelde	Inspectiekost	Totale, variabele inspectiekost
Kleine bouwbedrijven	4,667	3,33	3,25	3,75	€138,71	€520,16
Middelgrote bouwbedrijven	1,4	6,25	3,6	3,75	€168,91	€633,41
Grote Bouwbedrijven	6	7,8	6,5	6,77	€148,92	€1.008,19

Bron: Eigen berekeningen

Nu zowel de totale vaste, als de totale variabele inspectiekosten per type onderneming bekend zijn, kunnen deze opgeteld worden om de totale inspectiekosten te kennen die ondernemingen ondervinden tijdens de inspecties. Voor kleine bouwbedrijven bedragen deze inspectiekosten dus

€926,32. Middelgrote en grote ondernemingen ervaren een inspectiekost van respectievelijk €1.338,84 en €1.890,39. Wel moet opgemerkt worden dat deze kosten enkel gelden voor de tijd die bouwbedrijven besteden tijdens de inspecties zelf, niet vooraf of nadien. Om deze inspectiekosten, die bouwondernemingen ervaren voor en na de inspecties, mee te nemen in de analyse, zijn er twee opties. Enerzijds kan geredeneerd worden dat de tijdsduur voor en na de verschillende inspecties gelijk is aan de tijdsduur van het huidige systeem, aangezien elke inspectie nog steeds wordt uitgevoerd en dus ook vooraf en nadien enige tijd in beslag neemt. Anderzijds kan worden opgemerkt dat wanneer verschillende inspecties op hetzelfde moment plaatsvinden, ook de tijdsduur voor en na deze inspecties gereduceerd zal worden. Deze twee opties worden hieronder verder uitgewerkt, zodat berekend kan worden of ze effectief een lastenverlaging met zich meebrengen voor de bouwbedrijven. Er zal begonnen worden met de eerste optie, namelijk diegene waarbij de tijdsduur vooraf en nadien gelijk is aan de tijdsduur hiervan in de huidige situatie. Voor kleine bouwondernemingen worden deze berekeningen weergegeven in onderstaande tabel 13.

Tabel 13: Weergave van de gemiddelde tijd voor en na een inspectie, vermenigvuldigd met de loonkost voor kleine bouwondernemingen

	Tijd voor	Tijd na	Totaal	Loonkost	Totale inspectiekost
Sociale inspectie	8u. 42min.	4u. 48min.	13u. 30min.	€67,62	€912,87
EPB-keuring	/	1u.	1u.	€64,91	€64,91
BBI	5u. 30min.	4u. 26min.	9u. 56min.	€72,20	€716,84
Elektriciteitskeuring	1u. 45min.	1u. 20min.	3u. 5min.	€68,29	€208,28
Rioleringskeuring	2u. 10min.	55min.	3u. 50min.	€88,74	€273,56
Liften+hijstoestellen	1u. 36min.	30 min.	2u. 6min.	€61,20	€128,52
Brandveiligheid	/	/	/	€64,91	/
Totaal					€2.304,98

Bron: Eigen berekeningen

Opmerkelijk is dat door de tijdsduur die ondernemingen voor en na de inspecties hieraan besteden, de inspectiekosten voor kleine ondernemingen veel hoger liggen dan bij het huidige systeem. Het bedrag van €2.304,98 moet immers opgeteld worden met €406,16 (de jaarlijkse vaste inspectiekosten) en €520,16 (de jaarlijkse variabele inspectiekosten). Zo wordt een bedrag gegenereerd van €3.231,30 voor de gemiddelde inspectiekosten van kleine bouwbedrijven. In vergelijking met het huidige systeem, waarbij de gemiddelde inspectiekosten € 1.408,99 bedragen, is het systeem van één grote jaarlijkse inspectie gecombineerd met prestatiegerichte inspecties dus niet efficiënt, aangezien de bedrijven een gemiddelde meerkost ervaren van €1.822,31.

De verklaring voor deze meerkost kan gevonden worden in het feit dat in het huidige systeem veel kleine ondernemingen weinig of geen inspecties over de vloer krijgen. Ook krijgen kleine bouwbedrijven zelden alle controles op één jaar, terwijl ze in het nieuwe systeem van één grote

jaarlijkse controle gecombineerd met prestatiegerichte controles jaarlijks elke inspectie moeten ondergaan. Voor kleine ondernemingen leidt dit tot een enorme meerkost, zodat dergelijk systeem hier niet geïmplementeerd zou moeten worden.

Wanneer de tweede optie geïmplementeerd wordt, betekent dit dat enkel de hoogste tijdsduur van de inspecties die samengenomen zijn, moet meegenomen worden in de berekening. Voor kleine bouwondernemingen bedraagt de tijdsduur van de jaarlijkse, vaste inspectie dus 13 uur en 30 minuten, wat de tijdsduur is van de sociale inspectie. Wanneer dit wordt opgeteld met de tijdsduur van de BBI, namelijk 9 uur en 56 minuten, bekomen we een tijdsduur voor en na de inspectie van 23 uur en 26 minuten. Indien ook enkel de hoogste tijdsduur van de variabele, prestatiegerichte inspectie wordt genomen, die 3 uur en 50 minuten bedraagt, wordt een totale tijdsduur van de inspecties vooraf en nadien bekomen van 27 uur en 15 minuten, wat overeenkomt met een inspectiekost van €1.903,27. Dit bedrag moet dan vervolgens opgeteld worden met €406,16 (de jaarlijkse vaste inspectiekosten) en €520,16 (de jaarlijkse variabele inspectiekosten), om de totale inspectiekosten voor kleine bouwondernemingen van €2.829,59 te vinden. Net zoals in de eerste optie liggen deze inspectiekosten ver boven die van de huidige situatie, zodat de implementatie van het nieuwe systeem hier niet efficiënt zou zijn.

De belangrijkste categorie van ondernemingen, waar met het huidige systeem de inspectiekosten gemiddeld zeer hoog liggen, is de categorie van de middelgrote bouwbedrijven. Ook voor hen moet onderzocht worden of een systeem met één grote, jaarlijkse inspectie, gecombineerd met prestatiegerichte controles, hun inspectiekosten zal verminderen. Eerder werd al berekend dat de inspectiekosten voor middelgrote ondernemingen €1.338,84 bedragen, wanneer enkel de tijdsduur tijdens de inspecties werd aangerekend. Indien ook de tijden voor en na de controles in de berekening wordt opgenomen volgens de eerste optie, namelijk alle tijden optellen, kan een gemiddelde totale inspectiekost bekomen worden €5.242,30. Dit bedrag wordt gevonden door €1.338,84 op te tellen met het totale bedrag van de inspectiekosten voor en na de inspecties van €3.903,46 waarvan de berekening wordt weergegeven in tabel 14. Het totale bedrag van de inspectiekosten ligt per middelgroot bouwbedrijf in het nieuwe systeem dus gemiddeld €2.390,14 lager dan in het huidige systeem. Voor middelgrote bouwondernemingen zou de invoering van één grote, jaarlijkse inspectie gecombineerd met prestatiegerichte inspecties, dus een besparing opbrengen van ongeveer 1/3 van de totale inspectiekosten.

Wanneer de tweede optie wordt toegepast voor middelgrote bouwbedrijven, namelijk om enkel de hoogste tijdsduur van variabele inspecties op te nemen in de berekeningen, zijn de inspectiekosten van de inspecties voorafgaand en nadien gelijk aan €3.213,89. Opgeteld met de inspectiekosten tijdens de inspecties (€705,43 voor de vaste en €633,41 voor de variabele inspectie) wordt een totale inspectiekost bekomen van €4.552,73. Dit is een besparing van iets minder dan €689,57 ten opzichte van de eerste optie om de inspectiekosten voor en na de controles te berekenen. In vergelijking met de huidige situatie is dit een enorme verbetering voor middelgrote bouwbedrijven, wat betreft hun inspectiekosten.

Tabel 14: Weergave van de tijd voor en na een inspectie, vermenigvuldigd met de loonkost voor middelgrote bouwondernemingen

	Tijd voor	Tijd na	Totaal	Loonkost	Totale inspectiekost
Sociale inspectie	7u. 30min.	3u. 30min.	11u.	€79,55	€875,05
EPB-keuring	1u. 24min.	1u. 5min.	2u. 29min.	€78,99	€193,53
BBI	13u. 52min.	8u. 16 min.	22u. 8min.	€66,23	€1.466,02
Elektriciteitskeuring	9u. 14min.	1u.	10u. 14min.	€85,32	€872,82
Rioleringskeuring	2u. 43min.	1u. 18min.	4u. 1min.	€56,00	€225,23
Liften+hijstoestellen	54min.	1u. 24min.	2u. 18min.	€64,80	€162,00
Brandveiligheid	50min.	1u. 30min.	2u. 20min.	€46,64	€108,81
Totaal					€3.903,46

Bron: Eigen berekeningen

Tot slot kan ook dezelfde berekening gemaakt worden voor grote bouwbedrijven. De tijd voor en na de inspecties, alsook de loonkost en de totale inspectiekost per controle worden weergegeven in tabel 15. Wanneer deze kost van €1.727,90 voor de eerste optie, opgeteld wordt met de totale inspectiekosten tijdens de controles van zowel de vaste, jaarlijkse (€882,20) als de prestatiegerichte inspecties (€1.008,19), zouden grote bouwbedrijven een gemiddelde inspectiekost van €3.618,29 hebben. De inspectiekosten zijn hier dus €505,32 hoger dan bij de huidige stand van zaken in het inspectielandschap, waardoor het nieuwe systeem de lasten niet verlaagt en dus niet efficiënt is voor grote bouwondernemingen.

Ook de tweede optie om de inspectiekosten voor en na de inspecties te berekenen, blijkt geen efficiënte uitkomst te bieden voor grote bouwbedrijven. De inspectiekosten tijdens de inspecties bedragen immers €1.890,39. Opgeteld met een kost van €1.363,34 die de inspectiekosten voor en na de controles weerspiegelt, kan een totale inspectiekost worden gevonden van €3.253,73. Dit bedrag ligt nog €140,76 boven de inspectiekosten voor grote bouwbedrijven in de huidige situatie, zodat de invoering van het nieuwe systeem hier geen gunstig effect teweeg zou brengen.

Tabel 15: Weergave van de tijd voor en na een inspectie, vermenigvuldigd met de loonkost voor grote bouwondernemingen

	Tijd voor	Tijd na	Totaal	Loonkost	Totale inspectiekost
Sociale inspectie	2u. 6min.	2u. 18 min.	4u. 24min.	€54,13	€238,17
EPB-keuring	3u. 20min.	1u. 7min.	4u. 27min.	€64,91	€289,37
BBI	9u. 48min.	5u. 20min.	15u. 8min.	€55,23	€835,80
Elektriciteitskeuring	25min.	18 min.	43min.	€55,23	€39,77
Rioleringskeuring	/	/	/	€50,06	€0,00
Liften+hijstoestellen	2u. 6min.	1u. 48min.	3u. 54min.	€53,76	€209,66
Brandveiligheid	1u. 30min.	1u. 12 min.	2u. 42min.	€42,64	€115,13
Totaal					€1727,90

Bron: Eigen berekeningen

Er kan dus geconcludeerd worden dat het beleidsvoorstel van één jaarlijkse inspectie, gecombineerd met prestatiegerichte, variabele inspecties, een verlaging van ongeveer één derde van de inspectiekosten met zich meebrengt bij middelgrote bouwbedrijven. Uit het onderzoek bleek immers dat dit het type van ondernemingen is die kampen met zeer hoge inspectiekosten, zodat dit beleidsvoorstel leidt tot een significante lastenverlaging. Voor kleine en grote bouwondernemingen blijkt de invoering van het nieuwe systeem echter niet te leiden tot een verlaging van de inspectiekosten, omdat deze inspectiekosten bij kleine en grote bedrijven al bij al beperkt zijn. Het beleidsvoorstel zou dus enkel moeten ingevoerd worden bij middelgrote bouwondernemingen, zodat zij meer ademruimte krijgen om verder te ontwikkelen en niet afgeremd zullen worden door de hoge kosten van inspecties.

HOOFDSTUK VII: CONCLUSIE

Veel grote ondernemingen en multinationals, zoals Ford en Opel, zijn de laatste jaren hun heil gaan zoeken in lage loonlanden, zodat Vlaanderen meer en meer evolueert naar een KMO- economie. Het is daarom van essentieel belang om enerzijds de eerlijke concurrentie op de markt te vrijwaren door inspecties en controles uit te voeren, maar om anderzijds dit te voltooien tegen zo laag mogelijke kosten voor de Vlaamse bedrijven, zodat ze zich kunnen blijven ontwikkelen om welvaart te creëren voor onze regio. Belangrijk is dus om een beter inzicht te krijgen in de kosten waar Vlaamse ondernemers mee kampen bij het uitvoeren van hun taken. In deze masterproef wordt ingegaan op een onderdeel van de totale kosten, namelijk de inspectiekosten.

Allereerst werd er in de eerste deelvraag van deze masterproef onderzocht wat inspecties juist zijn en waarom ze nodig zijn. In algemene zin wordt verstaan onder de term inspectie "een hulpmiddel om toezicht uit te oefenen op de naleving van gestelde voorschriften, bepalingen en/of voorwaarden". Vervolgens is het ook belangrijk de nodige aandacht te besteden aan de verschillende soorten van inspecties. Deze inspecties kunnen immers preventief, reactief, toevallig of gericht zijn, afhankelijk van het werkdomein van de bevoegde instantie. Ook wordt er een onderscheid gemaakt tussen de controles ter plaatse, waarbij de inspectiedienst op de locatie van het bedrijf de naleving van de wetgeving gaat controleren, en de controles op stukken, waarbij de inspectiedienst de relevante informatie of formulieren opvraagt aan de gecontroleerde entiteit. Inspecties uitvoeren kan ook op basis van verschillende initiatieven. Ten eerste zijn er maatregelen die wettelijk verplicht zijn om te controleren. Vervolgens zijn er controles die gebeuren op eigen initiatief van de toezichthoudende inspectiedienst of ambtenaar. En tot slot moeten de inspectiediensten ook rekening houden met bepalingen die opgelegd worden door Europa.

De maatschappij heeft de verwachting dat regelgeving een bescherming biedt voor bedrijven en burgers. Om deze bescherming te kunnen waarborgen, moet vertrouwd worden op een essentieel element van regulering, namelijk handhaving. Het louter opstellen van regels en wetten voldoet niet als effectieve regelgeving, aangezien de regels ook afgedwongen moeten worden. Handhaving wordt daarbij gedefinieerd als "het afdwingen van regelconform gedrag door het uitoefenen van toezicht en desgevallend het sanctioneren van inbreuken op de regels." Het is ook belangrijk om deze handhaving te kaderen in het ruimere proces van regulering, dat uit vier grote onderdelen bestaat. Ten eerste is er het politieke proces, waarin de beleidsmakers wetten en regels ontwerpen die worden vastgelegd in regulerende programma's, wat meteen het tweede onderdeel is. Ten derde is er het uitvoerings- en handhavingsproces met als doel de verwezenlijking van het gewenste gedrag, zoals vooropgesteld in de programma's. Tot slot kan worden gesteld dat al deze handelingen gericht zijn op de beïnvloeding van het gedrag van burgers, oftewel het maatschappelijk veld. Dit is het vierde onderdeel van het reguleringsproces.

Om het gewenste gedrag te verkrijgen en correct te handhaven, kunnen er drie soorten van factoren onderscheiden worden die een verklaring geven waarom bedrijven de wetgeving naleven. Ten eerste zijn er de cognitieve factoren die te maken hebben met de mate van kennis die een doelgroep heeft over bepaalde regelgeving. Ten tweede is er de economische factor, die aangeeft dat hoewel bedrijven vaak extra kosten moeten maken om te voldoen aan de geldende

regelgeving, ze dit toch zullen doen omdat de kans op een boete bij de niet-naleving doorslaggevend is. Een derde en laatste factor die aangeeft waarom bedrijven de regelgeving naleven, is de normatieve factor. Hier wordt vooral gekeken naar het draagvlak van de regels, oftewel vinden burgers en bedrijven de regels legitiem?

Om de naleving van regelgeving na te gaan kan gebruik gemaakt worden van de Tafel van Elf. Dit is een middel dat ontstaan is om een inzicht te verwerven in elementen die bepalend zijn voor de gehoorzaamheid van burgers aan wetten en regels en de invloed die handhaving daarop kan hebben. De Tafel van Elf is op zich een checklist, die een beoordeling van het nalevinggedrag ten opzichte van bepaalde, niet noodzakelijk wettelijke, normen weergeeft.

Nadat inspecties werden verduidelijkt, alsook de noodzaak ervoor werd aangehaald, werd in de tweede deelvraag onderzocht wat inspectiekosten zijn en hoe ze worden gemeten. Zo blijkt dat er in de praktijk rekening gehouden moet worden met verschillende soorten reguleringskosten, die een impact hebben op zowel de overheid en burgers, als op bedrijven en instituties. Deze reguleringskosten kunnen onder andere bestaan uit informatiekosten, planningskosten, operationele kosten en handhavingkosten. In deze masterproef wordt gefocust op een belangrijk deel van de handhavingkosten, namelijk de inspectiekosten. Hoewel inspecties een kost zijn voor zowel de overheid als de ondernemingen die geïnspecteerd worden, worden deze kosten hier onderzocht vanuit het standpunt van de bedrijven. De kosten bestaan voornamelijk uit opportuïteitskosten, namelijk de tijd die de ondernemers verliezen wanneer ze zich bezighouden met de wettelijk verplichte inspecties en zich niet kunnen richten op de dagdagelijkse taken van hun onderneming.

Om de inspectiekosten te meten, werd in deze masterproef gebruik gemaakt van het standaardkostenmodel. Dit is een methode die inzicht verschaft en een aanpak biedt voor de administratieve lasten die veroorzaakt worden door wet- en regelgeving. Het standaardkostenmodel geeft een analyse van de informatieverplichtingen die ontstaan door regelgeving, de handelingen die een onderneming moet uitvoeren om te voldoen aan deze informatieverplichtingen en de tijd en kosten die de handelingen met zich meebrengen.

Vervolgens werd in de derde deelvraag werd dieper ingegaan op de soorten van inspectiediensten en de organisatie ervan. Het brede gamma aan inspectiediensten is organisatorisch zeer verschillend per inspectiedienst, waarbij elke dienst eigen bevoegdheden, opdrachten en procedures toegekend krijgt. Dit wijst er dus op dat Vlaanderen een versplinterd handhavingsbeleid bezit. Op basis van de beschikbare gegevens werd in deze masterproef een tabel opgesteld van 29 Vlaamse inspectiediensten met telkens hun juridische vorm, bevoegdheden, sanctiemogelijkheden en omvang. Net zoals de Vlaamse inspectiediensten, zijn ook de federale inspectiediensten zeer verschillend qua organisatie, waardoor een opsomming buiten het bestek van deze masterproef werd gelaten.

De situatie van de inspectiediensten in Vlaanderen staat in schil contrast met de organisatie van de inspectiediensten in Nederland waar men een inspectieraad heeft opgericht om tot een efficiëntere werking te komen. Deze inspectieraad is het verband voor samenwerking tussen 12 verschillende

rijksinspectiediensten. Ondernemers kunnen over elk van deze inspectiediensten informatie vinden op één geïntegreerde website, namelijk ondernemingsloket.nl, zodat ze niet rond moeten zoeken op verschillende websites om de gewenste informatie te bekomen, zoals in België wel het geval is. Dit bespaart de ondernemers veel tijd en dus ook transactiekosten. Vervolgens wordt er in Nederland ook gebruik gemaakt van het programma Vernieuwing Toezicht, wat een leidraad is voor de rijksinspectiediensten tijdens inspecties. Dit programma bezorgt de rijksinspecties, die deel uitmaken van de Inspectieraad, een tweezijdige opdracht. Ten eerste is de doelstelling om de toezichtlasten te verlagen met 25% voor ondernemers en bedrijven door minder inspecties door te voeren. De tweede doelstelling die het programma Vernieuwing Toezicht beoogt, is de bevordering van een effectievere en efficiëntere werkwijze.

Na een bespreking van de inspecties, inspectiekosten en inspectiediensten, werd in de vierde deelvraag onderzocht hoe hoog de inspectiekosten zijn bij Vlaamse bedrijven in één welbepaalde sector, namelijk de bouwsector. Een eerste reden om voor deze sector te kiezen is de extra aandacht die de bouwsector de laatste jaren gekregen heeft. Hierbij sluit aan dat er in de bouwsector een groot aantal inspecties plaatsvinden. Maar liefst 4203 van de 13.178 controles die uitgeoefend werden door de sociale inspectiediensten, oftewel 31,89% van deze inspecties, vonden plaats in de bouwsector. Vervolgens blijkt dat niet enkel het aantal controles het grootst is in de bouwsector, maar dat er ook een heel aantal gevallen van zwartwerk worden vastgesteld. In 2011 werden bij gerichte inspecties van de sociale inspectiediensten bij 32% van de controles zwartwerk ontdekt. In totaal werden er 36.000 gerichte controles uitgevoerd, zodat 12.000 gevallen van zwartwerk zijn vastgesteld.

Om te weten te komen welke inspecties er plaatsvonden bij bouwbedrijven, zijn er aan de hand van drie interviews gegevens verzameld over verschillende inspecties en controles. Er werd voor gekozen om een klein, een middelmatig en een groot bouwbedrijf te bevragen over hun inspecties. Op basis van de gegevens uit deze interviews, aangevuld met wat zoekwerk op het internet, werd een lijst opgesteld met inspecties en controles die bouwbedrijven over de vloer krijgen. Hierbij werden voornamelijk de inspecties weerhouden die aan bod kwamen tijdens de interviews. Omdat deze bij drie bedrijven van verschillende grootte plaatsvonden, zijn ze representatief voor alle bouwbedrijven in Vlaanderen. Wel moet opgemerkt worden dat deze inspecties zowel door Vlaamse als federale inspectiediensten kunnen worden uitgevoerd. Voor de bouwbedrijven die deze inspectiediensten over de vloer krijgen, maakt dit echter geen verschil.

De inspecties die in het onderzoek werden opgenomen, bestaan uit de sociale inspectie of de arbeidsinspectie, die bestaat uit vijf verschillende diensten van de federale administratie die controleren op het toezicht op het werk. Naast de sociale inspectie krijgen Vlaamse bouwbedrijven nog verschillende andere inspecties. Een daarvan is de inspectie van het Vlaams Energieagentschap (VEA). Het VEA controleert op de overeenstemming van de EPB- aangifte met de werkelijke toestand van een gebouw, de geplaatste installaties en de gebruikte materialen. Een derde belangrijke controle heeft betrekking op de belastingen en btw die een bouwbedrijf verschuldigd is aan de staat. Deze inspectie wordt uitgevoerd door de Bijzondere Belastinginspectie (BBI), een onderdeel van de FOD Financiën. Vanaf 1 juli 2011 is het ook verplicht om bij elke nieuwbouw, grote verbouwing of afkoppeling een keuring te laten doen van de privérolering. Naast

de keuring van de privériolering bij elke nieuwbouw, grote verbouwing of afkoppeling, is het ook belangrijk om een elektriciteitskeuring van de installaties bij woongebouwen te laten doorvoeren. Een laatste inspectie die aan het onderzoek werd toegevoegd, is de brandveiligheidscontrole.

Van al deze inspecties werd de inspectiekost berekend en geanalyseerd. Zo bedroeg de gemiddelde kost die de sociale inspectie met zich meebracht in 2012 €1.074,83 per bouwonderneming. Wanneer de gemiddelde kost van de sociale inspectie opgesplitst wordt voor de drie types ondernemingen, kunnen er grote verschillen waargenomen worden. Kleine en grote bouwbedrijven hebben immers relatief lage gemiddelde inspectiekosten, namelijk €521,99 respectievelijk €666,30. Daartegenover staan de hoge gemiddelde inspectiekosten voor middelgrote bouwondernemingen die €3.052,51 bedragen. Deze hoge inspectiekosten zijn voornamelijk toe te rekenen aan de lange duur die middelgrote ondernemingen jaarlijks besteden aan de inspecties, alsook aan het hoge gemiddelde tarief.

De gemiddelde inspectiekosten van de EPB-keuringen liggen lager dan die van de sociale inspectie, namelijk €494,04. In tegenstelling tot de meeste overige inspecties, zijn bij de EPB-keuring de inspectiekosten van €410,37 het laagst voor middelgrote bouwondernemingen. Dit is voornamelijk te wijten aan de lage tijdsduur die middelgrote bedrijven aan de EPB-keuring besteden, want de loonkosten per uur zijn wel het hoogst. Daartegenover staan de hoge inspectiekosten voor grote bouwondernemingen, namelijk €730,24, en die voor kleine ondernemingen, die €476,01 bedragen. De inspectiekosten van de Bijzondere Belastinginspectie liggen hoger dan bij de vorige inspecties, aangezien ze gemiddeld €1.935,77 bedragen. Kleine bouwbedrijven blijven met een gemiddelde inspectiekost van €1.123,85 onder dit gemiddelde, terwijl grote en middelgrote bouwondernemingen dit gemiddelde aanzienlijk overschrijden met een inspectiekost van respectievelijk €2406,48 en €2416,25. Middelgrote en grote ondernemingen worden immers frequenter en grondiger gecontroleerd dan de kleine bouwbedrijven. Opmerkelijk is wel dat de gemiddelde inspectiekosten van middelgrote bouwondernemingen hoger ligt dan die van de grote bouwbedrijven. Dit is te verklaren door de hogere gemiddelde loonkost en de hogere gemiddelde tijdsduur die middelgrote ondernemingen ervaren voor en na de btw- en belastinginspectie.

Ook bij de elektriciteitskeuring liggen de inspectiekosten aan de hoge kant, ze bedragen gemiddeld immers €1.942,19. Wel moet opgemerkt worden dat dit hoge gemiddelde veroorzaakt wordt door de hoge gemiddelde inspectiekost van de middelgrote bouwonderneming, die neerkomt op €2.924,81. Bij kleine en grote bouwondernemingen liggen de gemiddelde inspectiekosten met €855,57 en €753,70 aanzienlijk lager. Deze inspectiekosten die de rioleringskeuringen met zich meebrengen, bedragen voor grote bouwondernemingen gemiddeld €159,67, wat zeer laag is. De middelgrote bouwbedrijven kampen met gemiddelde inspectiekosten van €908,83. Deze keer zijn het echter de kleine bouwondernemingen die de kroon spannen wat betreft gemiddelde inspectiekosten, omdat deze €2.657,40 bedragen. Bij dit bedrag moet wel een kanttekening gemaakt worden, aangezien de inspectiekosten van één kleine onderneming €10.000 bedroeg en dit het resultaat enorm de hoogte injoeg. Door het hoge gemiddelde van de kleine bouwbedrijven, geeft ook de algemene inspectiekost van €1.252,32 voor de rioleringskeuring een vertekend beeld. Indien die ene uitschieter niet wordt opgenomen in de berekening, bekomen we een gemiddelde inspectiekost van €209,86 voor kleine bouwbedrijven en een algemeen gemiddelde van €669,15.

Wat de inspectiekosten van de inspecties voor liften en hijstoestellen betreft, kan dezelfde algemene trend worden gevonden, namelijk relatief lage inspectiekosten voor de kleine (€455,58) en grote (€888,87) bouwondernemingen en relatief hoge inspectiekosten voor middelgrote bouwonderneming (€2441,84). Dit laatste bedrag wordt mede veroorzaakt door twee middelgrote bouwbedrijven die boven alle andere bedrijven uitschieten met inspectiekosten van respectievelijk €10.710,15 en zelfs €25.306,71. Dit jaagt ook de algemene inspectiekosten serieus de hoogte in, want deze bedragen €1449,96. Tot slot blijken van alle ondervraagde inspecties degene betreffende de brandveiligheid het laagst te liggen, aangezien de gemiddelde inspectiekost €194,06 bedraagt. Voor middelgrote en grote bouwbedrijven liggen deze kosten boven het gemiddelde, aangezien bij de berekening van het gemiddelde ook rekening werd gehouden met de inspectiekosten van €16,23 van het kleine bouwbedrijf uit het onderzoek. Hierdoor bedragen de gemiddelde inspectiekosten voor middelgrote bedrijven €203,03 en voor grote bedrijven €220,60.

Naast een opdeling van de inspectiekosten per inspectie, werden vervolgens de totale inspectiekosten per onderneming berekend. De gemiddelde inspectiekosten voor de 67 onderzochte bouwondernemingen bedroeg €4.052,95 in 2012, wat toch een enorme meerkost is voor de bedrijven werkzaam in de bouwsector. Wanneer de gemiddelde inspectiekost opgesplitst wordt per type onderneming kan worden opgemerkt dat deze kosten het hoogst zijn voor middelgrote bouwbedrijven. Deze ondernemingen hebben immers een gemiddelde inspectiekost van €7.632,44. In vergelijking met de kleine en grote bouwondernemingen is dit een zeer grote kost, waaruit blijkt dat bedrijven met een omzet van één tot tien miljoen euro sterk gevisieerd worden. De gemiddelde inspectiekost van kleine bouwondernemingen is met €1.408,99 het laagst, terwijl grote bouwondernemingen in 2012 een gemiddelde inspectiekost van €3.112,97 hadden. Het minimale bedrag van €0,00 aan inspectiekosten komt voor bij enkele kleine bouwondernemingen. Zij kregen dus geen enkele inspectie over de vloer in 2012. Het maximumbedrag dat door een bouwbedrijf werd besteed aan inspecties bedraagt €58.750,96 en werd bereikt door een middelgrote onderneming.

Ook werd er een analyse gemaakt van het gemiddelde percentage dat de inspectiekosten innemen in de omzet van bouwbedrijven. Voor de berekening hiervan werd het gemiddelde genomen van de drie verschillende types van ondernemingen. Voor de kleine bouwbedrijven bedraagt dit gemiddelde 0,1409%. Bij zowel de middelgrote als de grote bouwondernemingen werd telkens met een boven- en ondergrens gewerkt. Om tot één getal te komen waarvan het gemiddelde berekend kan worden voor de drie types ondernemingen, wordt het gemiddelde genomen van de boven- en ondergrenzen. Het gemiddelde percentage voor middelgrote ondernemingen bedraagt 0,41855%, dat van grote bouwbedrijven 0,021175%, zodat er een gemiddeld percentage van de omzet voor de totale steekproef wordt gegenereerd van 0,1935%.

Uit dit onderzoek kan dus geconcludeerd worden dat de inspectiekosten voor kleine en grote ondernemingen in zekere mate beperkt zijn, terwijl deze kosten voor middelgrote ondernemingen uit de bouwsector veel hoger liggen. De reden hiervoor is tweeledig. Enerzijds is de gemiddelde loonkost hoger bij middelgrote bouwbedrijven, aangezien hier vaak zowel de zaakvoerder als een bediende verantwoordelijk zijn voor een inspectie, terwijl dat algemeen genomen bij kleine bedrijven enkel de zaakvoerder is en bij grote bouwondernemingen enkel een bediende. Anderzijds

ligt de gemiddelde tijdsduur bij middelgrote bouwondernemingen hoger dan bij kleine en grote bouwbedrijven, zodat een efficiëntere aanpak noodzakelijk is.

Aangezien de laatste jaren meer en meer grote bedrijven Vlaanderen verlaten voor lagere loonlanden, evolueert de economie in Vlaanderen hoe langer hoe meer naar een KMO- economie. Het is daarom van essentieel belang om enerzijds de eerlijke concurrentie op de markt te vrijwaren door inspecties en controles uit te voeren, maar om anderzijds dit te voltooien tegen zo laag mogelijke kosten voor de bedrijven die in Vlaanderen gevestigd zijn. De resultaten van dit onderzoek geven aan dat in dat tweede gedeelte, meer bepaald inspecties uitvoeren tegen een zo laag mogelijke kost voor de bedrijven, nog zeer veel progressie mogelijk is, zeker op vlak van middelgrote ondernemingen of KMO's. Daarom werden er in de vijfde deelvraag enkele beleidsvoorstellen gezocht om de inspecties efficiënter te laten verlopen, zodat de inspectiekosten voor ondernemingen dalen. Enerzijds werden er drie opties bekeken vanuit de literatuur die ervoor kunnen zorgen dat inspectiekosten worden gedrukt. Specifiek gaat het dan om inspecteren op basis van gedrag uit het verleden, zelfrapportering en data mining.

Tot slot werd ook een eigen beleidsvoorstel gedaan om zo meer ademruimte te geven aan de KMO's in de bouwsector, die vaak kampen met zeer hoge inspectiekosten. Dit voorstel bestaat uit het invoeren van één grote, jaarlijkse inspectie per bouwbedrijf. Deze inspectie omvat al de verschillende inspecties die een bedrijf het hele jaar door kan krijgen maar dan op één of enkele dagen, afhankelijk van de grootte van het bedrijf. Wel moet worden opgemerkt dat enkele inspecties, zoals de EPB-, elektriciteits- en rioleringskeuring, per afgewerkte nieuwbouw of grote renovatie moeten plaatsvinden, waardoor één jaarlijkse inspectie onmogelijk is. Deze prestatiegerichte inspecties worden in het voorstel ook gebundeld tot één inspectie per afgeleverd werk. Dit beleidsvoorstel van één jaarlijkse inspectie, gecombineerd met prestatiegerichte, variabele inspecties, leveren een verlaging op van ongeveer één derde van de inspectiekosten bij middelgrote bouwbedrijven. In plaats van de €7.632,44 inspectiekosten die middelgrote bouwondernemingen in het huidige systeem ondervinden, zouden deze kosten gereduceerd worden tot een bedrag van €5.242,30. Uit het onderzoek bleek immers dat dit het type van ondernemingen is die kampt met zeer hoge inspectiekosten, zodat het beleidsvoorstel leidt tot een significante lastenverlaging. Voor kleine en grote bouwondernemingen blijkt de invoering van het nieuwe systeem echter niet te leiden tot een verlaging van de inspectiekosten, omdat deze inspectiekosten bij kleine en grote bedrijven al bij al beperkt zijn. Het beleidsvoorstel zou dus enkel moeten ingevoerd worden bij middelgrote bouwondernemingen, zodat zij meer ademruimte krijgen om verder te ontwikkelen en niet afgeremd zullen worden door de hoge kosten van inspecties.

LIJST VAN GERAADPLEEGDE BRONNEN

Rapporten

Actieplan 2012 SIOD. Opgevraagd op 10 februari 2013, via
<http://www.siod.belgie.be/siodsirs/publicationDefault.aspx?id=34706>

Agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed. Jaarrapport 2011. p. 18. Opgevraagd op 17 oktober 2012, via
<http://www.rwo.be/NL/RWOnieuwsbrief/Hoofdmenu/BeleidsdomeinRWO/InspectieRWO/Publicaties/tabid/13634/Default.aspx>

Agentschap Kunsten en Erfgoed. Jaarverslag 2011. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via
<http://2011.kunstenenerfgoedjaarverslag.be/>

Agentschap Sociaal- Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen. Jaarverslag 2010. p.18. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via
http://www.sociaalcultureel.be/doc/Doc_AGENTSCHAP/2011/SCW_jaarverslag2010.pdf

Agentschap voor Natuur en Bos. Handavingsrapport 2011. p. 8. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via
http://www.natuurenbos.be/nl-BE/Over-ons/Publicaties/2012/Handavingsrapport_2011.aspx

Agentschap Wegen en Verkeer. Jaarverslag 2011. p. 73. Opgevraagd op 17 oktober 2012, via
<http://www.wegenenverkeer.be/over-awv/jaarverslag.html>

Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk. Jaarverslag 2010. Opgevraagd op 10 februari 2013, via
<http://www.werk.belgie.be/publicationDefault.aspx?id=36271>

Baert, R. Milieuhandavingsrapport. (2010). Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Afdeling Milieu-inspectie. p. 35, 45, 47. Opgevraagd op 8 oktober 2012, via
<http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieu-inspectie/milieuhandavingsrapport/de-rapporten/milieuhandavingsrapport-2010-pdf/MHHR%202010.pdf>

Cabooter, K., UNIZO-studiedienst (2011). De sociale inspectie in perspectief. Naar een nieuw partnership tussen inspectiediensten en KMO's. p. 49. Opgevraagd op 29 augustus 2012, via
<http://www.unizo.be/uwzaakleiden/viewobj.jsp?id=4776674>

Capgemini Consulting. Eindrapportage nulmeting toezichtlasten Primaire sector en Vleesketen. p. 26. Opgevraagd op 3 september 2012, via
http://www.inspectieloket.nl/Images/Eindrapportage_cap_gemin_iNulmeting_Primaire_Sector_en_Vleesketen%5B1%5D_tcm296-268991.pdf

De Lijn. Jaarverslag 2011. p.107. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via
http://www.delijn.be/images/jaarverslag_2011_lowres_tcm7-30826.pdf

De Vlaamse Landmaatschappij. Activiteitenverslag 2011. p. 24. Opgevraagd op 15 oktober 2012, via <http://www.vlm.be/SiteCollectionDocuments/Publicaties/Activiteitenverslag%202011.pdf>

De Vlaamse Milieumaatschappij. Activiteitenverslag 2011. p. 31. Opgevraagd op 15 oktober 2012, via http://www.vmm.be/pub/overzicht-publicaties/folder_listed_view

De Vlaamse Wooninspectie. Jaarverslag 2011. p. 26. Opgevraagd op 17 oktober 2012, via <http://www.rwo.be/Portals/100/Jaarverslag%202011%20-%20Wooninspectie.pdf>

Deben, L., Van Aeken, K., Billiet, C., Popelier, P. (2009). Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving. Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid. p. 11, 16, 22-52, 55, 71-72, 84, 126-128, 136. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handhaving_EindrapportICW.pdf

Directie-Generaal Sociale Inspectie. Jaarverslag 2010. p. 47, 69. Opgevraagd op 10 februari 2013, via http://www.socialsecurity.fgov.be/docs/nl/publicaties/jaarrapport_si/jaarverslag-sociale-inspectie-2011-nl.pdf

Het Vlaamse Standaard Kosten Model toegepast. Dienst wetsmatiging van de Vlaamse Overheid. (2010). p.16. Opgevraagd op 22 oktober 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handleiding_MetenOmTeWeten_2010_1.pdf

Inspectie Onderwijs. Jaarlijks rapport Onderwijsspiegel 2012. p. 10. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via <http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/onderwijsspiegel-2012-jaarlijks-rapport-van-de-onderwijsinspectie>

Inspectie van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. Actieplan 2012 SIOD. Opgevraagd op 10 februari 2013, via <http://www.siod.belgie.be/siodsirs/publicationDefault.aspx?id=34706>

Inspectie Werk en Sociale Economie. Jaarverslag 2011. p.9-12. Opgevraagd op 16 oktober 2012, via http://www.werk.be/sites/default/files/Jaarrapport_Inspectie%20Werk%20en%20Sociale%20Economie_2011.pdf

Inspectiedienst Agentschap Ondernemen. Jaarverslag 2011. p. 97-103. Opgevraagd op 17 oktober 2012, via http://www.agentschapondernemen.be/sites/default/files/jaarverslag_2011.pdf

Milieu-inspectie. Federaal Milieurapport 2004-2008. p.201. Opgevraagd op 9 februari 2013, via http://www.health.belgium.be/eportal/Environment/19066049_NL#.UaBqwKJ90TY

NV De Scheepvaart. Jaarverslag 2011. p.44. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via http://www.descheepvaart.be/uploads/scheepvaart/FILE_489273d3-86c8-4624-a7a2-920cc340c2fc.pdf

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij. Jaarverslag 2011. P.56. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via <http://www.ovam.be/jahia/Jahia/cache/offonce/pid/176?actionReq=actionPubDetail&fileItem=2847>

Rapport Regiegroep Regeldruk. (2008). Meten is weten II: handleiding voor het definiëren en meten van administratieve lasten voor het bedrijfsleven. p. 6-7. Opgevraagd op 13 september 2012, via <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2008/06/16/meten-is-weten-ii.html>

SIRA Consulting (2007). Meting toezichtlasten in het domein Recreatie. p.3. Opgevraagd op 3 september 2012, via http://www.inspectieloket.nl/Images/Eindrapportage%20Meting%20toezichtlasten%20in%20het%20domein%20Recreatie_tcm296-259629.pdf

SIRA Consulting. (2007). Meting toezichtlasten in het domein Chemie. p. 15. Opgevraagd op 3 september 2012, via http://www.inspectieloket.nl/Images/Nulmeting%20Toezichtlasten%20domein%20Chemie_tcm296-260043.pdf

Statistiek van de arrondissementscellen SIOD 2011. Opgevraagd op 13 maart 2013, via <http://www.siod.belgie.be/siodsirs/moduleHome.aspx?id=24108>

Toerisme Vlaanderen. Jaarverslag 2011. Opgevraagd op 18 oktober 2012, via <http://www.toerismevlaanderen.be/over-ons/jaarverslag-2011/personeel-en-organisatie/hrm>

Toezicht op de Sociale Wetten. Actieplan 2012 SIOD. Opgevraagd op 10 februari 2013, via <http://www.siod.belgie.be/siodsirs/publicationDefault.aspx?id=34706>

Vandeweyer, S. Leidraad bij het meten van administratieve lasten en het uitwerken van verbetervoorstellen. Deloitte. p.9-10. Opgevraagd op 20 oktober 2012, via <http://www.deloitte.com/assets/DcomBelgium/Local%20Assets/Documents/EN/Industries/Public%20sector/dcom-be-en-leidraad-meten-administratieve-lasten.pdf>

Vlaams energieagentschap. Jaarverslag 2011. p. 60. Opgevraagd op 16 oktober 2012, via http://www.energiesparen.be/over_vea

Vlaamse Regulator voor de Media. Jaarverslag 2011. p. 19. Opgevraagd op 16 oktober 2012, via <http://www.vrmrapporten.be/rapporten/jaarverslag-2011>

Wetenschappelijke artikels

Coolsma, C., Wiering, M. (2001). Handhaving in stukken. Beschouwingen over theorie en praktijk van de handhaving van recht. p.9, 14, 15. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://www.siswo.uva.nl/pdf1/handhaving.pdf>

Gray, W. (1993). Does Regulatory Enforcement Work? A Panel Analysis of OSHA Enforcement. *Law & Society Review*, 27(1). p.177-213. Opgevraagd op 14 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

Hampton, P. (2005). Reducing administrative burdens: effective inspection and enforcement. *HM Treasury*. p. 2. Opgevraagd op 10 september, via <http://www.berr.gov.uk/files/file22988.pdf>

Hentschel, E., Randall, A., (1998). An integrated strategy to reduce monitoring and enforcement costs. *Environmental and Resource Economics* 15. p. 59-60. Opgevraagd op 17 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

Huls, N., Van Erp, J. (2009). Actie en reactie. Een inleiding in de rechtssociologie. p.176-181. Opgevraagd op 12 oktober 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

Ijzerman, L. (2008). Kennisdeling tussen inspecteurs. *Doctoraalscriptie Bestuurs- en Organisationswetenschap Universiteit Utrecht*. p.10-12. Opgevraagd op 8 oktober 2012, via <http://www.united-academics.org/library/publication/583631/>

Kaplow, L., Shavell, S. (1991). Optimal law enforcement with self-reporting of behavior. *National Bureau of Economic Research*. p. 1-2, 23. Opgevraagd op 18 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

Korsten, A. (2001). De handhavende organisatie. p.20-22, 24-25. Opgevraagd op 12 oktober 2012, via <http://www.arnokorsten.nl/PDF/Organisaties/De%20handhavende%20organisatie.pdf>

Marneffe, W., Vereeck, L., (2011). The meaning of regulatory costs. p. 341. *European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3). p. 341-342, 346-351. Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

Polinsky, M., Shavell, S. (1999). The Economic Theory of Public Enforcement of Law. p.3-4. Opgevraagd op 21 augustus 2012, via <http://web.ebscohost.com.bib-proxy.uhasselt.be/ehost/detail>

Ruimschotel, D., Klaasen, H., Van Reenen, P. (1996). De Tafel van Elf. *Beleidsanalyse, 1996a, nr. 3*. Opgevraagd op 12 oktober 2012, via <http://www.arnokorsten.nl/PDF/Organisaties/De%20handhavende%20organisatie.pdf>

Internetbronnen

Aangiften, bijdragen en verplichten van werkgevers. Rijksdienst Sociale Zekerheid. (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via <http://www.rsz.fgov.be/nl/werkgevers-en-de-rsz/aangiften-bijdragen-en-verplichtingen>

Administratie van de Bijzondere Belastinginspectie. Taken. (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via <http://fiscus.fgov.be/interfbbinl/nl/index.htm>

Belangrijkste specifieke bevoegdheden. Sociale Inspectie (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via <http://www.werk.belgie.be/siodsirs/default.aspx?id=19878>

BTV voor professionelen. (2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via <http://professional.btvcontrol.be/nl>

Bureau Inspectieraad (2009). Programma Vernieuwing Toezicht. Opgevraagd op 21 augustus 2012, via http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht

Bureau Inspectieraad (2009). Programma Vernieuwing Toezicht. Opgevraagd op 3 september 2012, via http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht

Bureau Inspectieraad (2009). Programma Vernieuwing Toezicht. Opgevraagd op 3 september 2012, via http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht

Data mining: What is data mining? (2013). Opgevraagd op 10 februari 2013, via <http://www.anderson.ucla.edu/faculty/jason.frand/teacher/technologies/palace/datamining.htm>

De bouw in cijfers. Cijfers per gewest. (2011). Opgevraagd op 13 mei 2013, via http://www.constructiv.be/nl/De_bouw_in_cijfers/Algemeen/Gewest.aspx

De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt. Personeelsplan 2012. Opgevraagd op 16 oktober 2012, via <http://www.vreg.be/organisatiestructuur-en-personeelsplan>

Elektriciteitskeuring. EPC-platform. (2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via <http://www.epc-platform.be/extra-diensten/elektriciteitskeuring/>

Elektrische laagspanningsinstallaties (elektriciteitskeuring). Opgevraagd op 14 maart 2013, via <http://www.btvcontrol.be/nl/bestel-een-controle/p/detail/elektrische-laagspanningsinstallaties-elektriciteitskeuring>

EPB energieprestatieregelgeving voor bouwers. (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via <http://www.energiesparen.be/epb/energieprestatieregelgeving>

Externe diensten voor technische controles op de werkplaats.(2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via http://www.werk.belgie.be/detaila_z.aspx?id=1266

Inhoud van een milieu-inspectieplan. Plannen en prioriteiten. Opgevraagd op 15 november 2012, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieu-inspectie/milieu-inspectieprogramma-mip>

Inhoud van een milieu-inspectieplan. Reactieve controles. Opgevraagd op 15 november 2012, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieu-inspectie/milieu-inspectieprogramma-mip>

Inhoud van een milieu-inspectieplan. Routinecontroles. Opgevraagd op 15 november 2012, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieu-inspectie/milieu-inspectieprogramma-mip>

Inspectieloket. Digitale toegang tot rijksinspecties. (2012). Opgevraagd op 12 september 2012, via <http://www.inspectieloket.nl>

Inspectieloket. Digitale toegang tot rijksinspecties. Domeinen. Opgevraagd op 3 september 2012, via <http://www.inspectieloket.nl/organisatie/domeinen>

Inspectieloket. Digitale toegang tot rijksinspecties. Inspectieraad. Opgevraagd op 3 september 2012, via <http://www.inspectieloket.nl/organisatie/inspectieraad>

Inspectieloket. Digitale toegang tot rijksinspecties. Vernieuwing Toezicht: Waarom toezicht. Opgevraagd op 3 september 2012, via <http://www.inspectieloket.nl>

Keuring van de privé-riolering. (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via <http://www.epc-platform.be/bouw-verbouw/keuring-riolering/>

Maus, M. (2012). Fraude et droit pénal des affaires. Opgevraagd op 13 maart 2013, via http://www.everest-law.eu/fr_BE/blog/fraude-et-droit-penal-des-affaires/Zwartwerkvastgesteldin32vandesocialecontroles

Meer controles in de bouw. (4 februari 2013). Opgevraagd op 13 maart 2013, via <http://www.s-p-a.be/artikel/meer-controles-in-de-bouw/>

Organisatie en belangrijkste specifieke bevoegdheden. Toezicht Sociale Wetten. (2013). Opgevraagd op 23 februari 2013, via <http://www.werk.belgie.be/siodsirs/default.aspx?id=19876>

Organisatie van de inspectieraad. (2012). Opgevraagd op 12 september, via <http://www.inspectieloket.nl/organisatie/inspectieraad>

Portaal Belgium.be. (2011). Nieuwe tool helpt sociale fraude beter opsporen. Opgevraagd op 31 augustus 2012, via http://www.belgium.be/nl/nieuws/2011/news_sociale-zekerheid-datamining.jsp

Postinterventiedossier. De site van Nederlandstalige notarissen. (2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via <http://www.notaris.be/verkopen-kopen-huren-lenen/kopen-en-verkopen/documenten-en-attesten-vereist-bij-een-verkoop/postinterventiedossier>

Sanctionering door de milieu-inspectie. (2013). Opgevraagd op 9 februari 2013, via <http://www.lne.be/themas/handhaving/afdeling-milieuhandhaving-milieuschade-en-crisisbeheer>

Veiligheids- en gezondheidsplan. EPC-platform. (2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via <http://www.epc-platform.be/bouw-verbouw/veiligheidscoördinatie/veiligheids-en-gezondheidsplan/>

Veiligheidscoördinator. EPC-platform. (2013). Opgevraagd op 14 maart 2013, via <http://www.epc-platform.be/bouw-verbouw/veiligheidscoördinatie/>

BIJLAGEN

Bijlage 1: Screenshots enquête

KNOWLEDGE IN ACTION

inspectiekosten bouwsector

Welkom bij het onderzoek omtrent de kosten van inspecties bij Vlaamse ondernemers. Deze enquête neemt slechts enkele minuten van uw tijd in beslag en is volledig anoniem. Ik dank u vooraf voor uw medewerking.

Thomas Poukens
Masterstudent TEW U Hasselt

Onder welke rechtsvorm valt uw bedrijf?

Eenmanszaak
 Commanditaire vennootschap
 Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BVBA)
 Naamloze vennootschap (NV)
 Coöperatieve vennootschap
 Vennootschap onder Firma (V.O.F.)
 Vereniging zonder winstoogmerk (VZW)
 Andere:

In welke provincie is de hoofdzetel van uw bedrijf gevestigd?

Limburg
 Antwerpen
 Vlaams-Brabant
 Oost-Vlaanderen
 West-Vlaanderen

Wat was de omzet van uw bedrijf in 2012 (in miljoen euro)?

< 1
 1-10
 11-20
 21-50
 51-100
 > 100

Hoeveel werknemers zijn er tewerkgesteld in uw bedrijf?

0-5
 6-20
 21-50
 51-100
 > 100

Wat is uw functie binnen het bedrijf?

Directie
 Middenkader
 Administratief personeel
 Andere:

Hoe vaak heeft uw bedrijf in 2012 een inspectie of controle gehad van onderstaande dienst?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	> 10
Sociale Inspectie (RSZ, RVA, Sociale Wetten, Welzijn op het Werk)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hoeveel tijd neemt deze inspectie of controle vooraf, tijdens en na de inspectie in beslag (in uren)?

Voor de inspectie

Tijdens de inspectie

Na de inspectie

Wie houdt zich binnen het bedrijf bezig met deze inspectie of controle (functie)?

Functie:

Functie:

Functie:

Hoe vaak heeft uw bedrijf in 2012 een inspectie of controle gehad van onderstaande dienst?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	> 10
Vlaams Energieagentschap (EPB- aangifte)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hoeveel tijd neemt deze inspectie of controle vooraf, tijdens en na de inspectie in beslag (in uren)?

Voor de inspectie

Tijdens de inspectie

Na de inspectie

Wie houdt zich binnen het bedrijf bezig met deze inspectie of controle (functie)?

Functie:

Functie:

Functie:

Hoe vaak heeft uw bedrijf in 2012 een inspectie of controle gehad van onderstaande dienst?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	> 10
Bijzondere Belastinginspectie (Btw- en belastingscontrole)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hoeveel tijd neemt deze inspectie of controle vooraf, tijdens en na de inspectie in beslag (in uren)?

Voor de inspectie

Tijdens de inspectie

Na de inspectie

Wie houdt zich binnen het bedrijf bezig met deze inspectie of controle (functie)?

Functie:

Functie:

Functie:

Hoe vaak heeft uw bedrijf in 2012 een inspectie of controle gehad van onderstaande dienst?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	> 10
Elektriciteitskeuring door een erkend keuringsorganisme	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hoeveel tijd neemt deze inspectie of controle vooraf, tijdens en na de inspectie in beslag (in uren)?

Voor de inspectie

Tijdens de inspectie

Na de inspectie

Wie houdt zich binnen het bedrijf bezig met deze inspectie of controle (functie)?

Functie:

Functie:

Functie:

Hoe vaak heeft uw bedrijf in 2012 een inspectie of controle gehad van onderstaande dienst?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	> 10
Rioleringskeuring door een erkend keuringsorganisme	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hoeveel tijd neemt deze inspectie of controle vooraf, tijdens en na de inspectie in beslag (in uren)?

Voor de inspectie

Tijdens de inspectie

Na de inspectie

Wie houdt zich binnen het bedrijf bezig met deze inspectie of controle (functie)?

Functie:

Functie:

Functie:

Hoe vaak heeft uw bedrijf in 2012 een inspectie of controle gehad van onderstaande dienst?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	> 10
Controle van liften en hijs- en hefvoerstellen door een erkend keuringsorganisme	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hoeveel tijd neemt deze inspectie of controle vooraf, tijdens en na de inspectie in beslag (in uren)?

Voor de inspectie

Tijdens de inspectie

Na de inspectie

Wie houdt zich binnen het bedrijf bezig met deze inspectie of controle (functie)?

Functie:

Functie:

Functie:

Hoe vaak heeft uw bedrijf in 2012 een inspectie of controle gehad van onderstaande dienst?

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	> 10
Brandveiligheidscontrole door een erkend keuringsorganisme	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hoeveel tijd neemt deze inspectie of controle vooraf, tijdens en na de inspectie in beslag (in uren)?

Voor de inspectie

Tijdens de inspectie

Na de inspectie

Wie houdt zich binnen het bedrijf bezig met deze inspectie of controle (functie)?

Functie:

Functie:

Functie:

Heeft u nog verdere opmerkingen of suggesties in verband met inspecties of controles?

Gelieve rechtsonder op de twee >> te klikken om in te dienen.
Hartelijk bedankt om deel te nemen aan dit onderzoek!

Bijlage 2: Berekening inspectiekosten

Inspectiekosten sociale inspectie

Nr.	Provincie	Rechtsvorm	Werknemers	Omzet	# Sociale voor tijdsna	functie	# uren in 2012	Loonkost per uur	Totale inspectiekost
1	Antwerpen	bvba	0-5	1-10	1	1 1 zaakvoerder	2	€ 64,91	€ 129,82
2	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10	1	2 zaakvoerder	2	€ 64,91	€ 129,82
3	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	2	20 8 5 boekhouder, werfleider, zaakvoerder	66	€ 135,33	€ 8.931,78
4	West-Vlaanderen	nv	21-50	1-10	1	1 1 à 2 1 boekhouder	3,5	€ 35,21	€ 123,24
5	West-Vlaanderen	bvba	1-10	6-20	4	2 2 bediende	16	€ 35,21	€ 563,36
6	Vlaams-Brabant	nv	21-50	11-20	5	0,3 0,5 0,3 werknemer	5	€ 35,21	€ 176,05
7	Limburg	eenmans	0-5	<1					€ 0,00
8	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	7	6 3 3 kaderlid	84	€ 64,91	€ 5.452,44
9	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10	4	1 1 werfleider	8	€ 35,21	€ 281,68
10	Antwerpen	bvba	6-20	21-50					€ 0,00
11	Limburg	bvba	0-5	<1	2	2 2 2 zaakvoerder	8	€ 64,91	€ 519,28
12	Limburg	bvba	0-5	<1					€ 0,00
13	Antwerpen	nv	>100	11-20					€ 0,00
14	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1	1	1 16 zaakvoerder	17	€ 64,91	€ 1.103,47
15	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1					€ 0,00
16	Limburg	bvba	6-20	1-10	2	24 3 1 zaakvoerder, boekhouder	56	€ 100,12	€ 5.606,72
17	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	1	0,5 0,5 zaakvoerder	0,5	€ 64,91	€ 32,46
18	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	1	2,5 1,5 1 1 zaakvoerder	5	€ 64,91	€ 324,55
19	Limburg	nv	0-5	<1	1	2 3 2 zaakvoerder	5	€ 64,91	€ 324,55
20	Antwerpen	bvba	6-20	1-10					€ 0,00
21	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1	1	5 2 10 zaakvoerder	17	€ 64,91	€ 1.103,47
22	Oost-Vlaanderen	nv	0-5	<1					€ 0,00
23	Antwerpen	bvba	0-5	1-10					€ 0,00
24	Oost-Vlaanderen	eenmans	6-20	<1	1	2 2 directie	4	€ 64,91	€ 259,64
25	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	3	2 5 5 zaakvoerders (3)	21	€ 194,73	€ 4.089,33
26	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	3	4 1 6 zaakvoerder	33	€ 64,91	€ 2.142,03
27	Vlaams-Brabant	bvba	0-5	<1	1	1 1 1 zaakvoerder	1	€ 64,91	€ 64,91
28	Antwerpen	bvba	0-5	<1	1	20 4 10 zaakvoerder	34	€ 64,91	€ 2.206,94
29	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1	1	1 1 1 zaakvoerder, dienst admin/personeel	1	€ 100,12	€ 100,12
30	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	1-10	1	8 4 2 boekhouder	14	€ 35,21	€ 492,94
31	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10					€ 0,00
32	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10	2	1 1 1 1 zaakvoerder	6	€ 64,91	€ 389,46
33	Limburg	bvba	0-5	<1					€ 0,00
34	Limburg	bvba	0-5	<1					€ 0,00

Inspectiekosten EPB-keuring

Nr.	Provincie	Rechtsvorm	Werknemers	Omzet	# EPB	voor	tijdens	na	functie	# uren in 2012	Loonkost per uur	Totale inspectiekost
1	Antwerpen	bvba	0-5	1-10								€ 0,00
2	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10								€ 0,00
3	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10								€ 0,00
4	West-Vlaanderen	nv	21-50	1-10								€ 0,00
5	West-Vlaanderen	bvba	1-10	6-20	2			0,25 bediende		0,5	€ 35,21	€ 17,61
6	Vlaams-Brabant	nv	21-50	11-20	>10			0,25 zaakvoerder		5,5	€ 64,91	€ 357,01
7	Limburg	eenmans	0-5	<1								€ 0,00
8	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10								€ 0,00
9	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10								€ 0,00
10	Antwerpen	bvba	6-20	21-50	1	10	5	2 directie		17	€ 64,91	€ 1.103,47
11	Limburg	bvba	0-5	<1								€ 0,00
12	Limburg	bvba	0-5	<1								€ 0,00
13	Antwerpen	nv	>100	11-20								€ 0,00
14	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1								€ 0,00
15	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1								€ 0,00
16	Limburg	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
17	Antwerpen	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
18	Antwerpen	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
19	Limburg	nv	0-5	<1								€ 0,00
20	Antwerpen	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
21	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1								€ 0,00
22	Oost-Vlaanderen	nv	0-5	<1								€ 0,00
23	Antwerpen	bvba	0-5	1-10								€ 0,00
24	Oost-Vlaanderen	eenmans	6-20	<1	6		1	directie		6	€ 64,91	€ 389,46
25	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	1	5	1	2 zaakvoerders (3)		8	€ 194,73	€ 1.557,84
26	Antwerpen	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
27	Vlaams-Brabant	bvba	0-5	<1								€ 0,00
28	Antwerpen	bvba	0-5	<1								€ 0,00
29	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1								€ 0,00
30	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	1-10								€ 0,00
31	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
32	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
33	Limburg	bvba	0-5	<1								€ 0,00
34	Limburg	bvba	0-5	<1								€ 0,00

Inspectiekosten BBI

Nr.	Provincie	Rechtsvorm	Werknemers	Omzet	# BBI	voor	tijdens	na	functie	# uren in 2012	loonkost per uur	Totale inspectiekost
1	Antwerpen	bvba	0-5	1-10								
2	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10	1	3	2	1	boekhouder	6	€ 35,21	€ 211,26
3	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	1	20	16	10	boekhouder	46	€ 35,21	€ 1.619,66
4	West-Vlaanderen	nv	21-50	1-10	1	1 à 2	4 tot 7	1	boekhouder	8	€ 35,21	€ 281,68
5	West-Vlaanderen	bvba	1-10	6-20	1	1	16	2	zaakvoerder	18	€ 64,91	€ 1.168,38
6	Vlaams-Brabant	nv	21-50	11-20	1	1 dag (8)	1 dag (8)		boekhouder	16	€ 35,21	€ 563,36
7	Limburg	eenmans	0-5	<1								€ 0,00
8	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10								€ 0,00
9	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10	1	60	8	12	boekhouder, bedrijfsleider	80	€ 100,12	€ 8.009,60
10	Antwerpen	bvba	6-20	21-50								€ 0,00
11	Limburg	bvba	0-5	<1	1	1	8	16	zaakvoerder	25	€ 64,91	€ 1.622,75
12	Limburg	bvba	0-5	<1								€ 0,00
13	Antwerpen	nv	>100	11-20	1	1	4		boekhoudster	5	€ 35,21	€ 176,05
14	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1	1	8	4	1	zaakvoerder	13	€ 64,91	€ 843,83
15	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1								€ 0,00
16	Limburg	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
17	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	1				boekhouder (extern)		€ 125,00	€ 0,00
18	Antwerpen	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
19	Limburg	nv	0-5	<1	2	6	5	5	accountant (extern)	32	€ 125,00	€ 4.000,00
20	Antwerpen	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
21	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1								€ 0,00
22	Oost-Vlaanderen	nv	0-5	<1								€ 0,00
23	Antwerpen	bvba	0-5	1-10								€ 0,00
24	Oost-Vlaanderen	eenmans	6-20	<1	1	10	3	1	directie	14	€ 64,91	€ 908,74
25	Antwerpen	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
26	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	1	2		1	zaakvoerder	3	€ 64,91	€ 194,73
27	Vlaams-Brabant	bvba	0-5	<1								€ 0,00
28	Antwerpen	bvba	0-5	<1								€ 0,00
29	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1								€ 0,00
30	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	1-10	1	8	4	2	boekhouder	14	€ 35,21	€ 492,94
31	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10								€ 0,00
32	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10	1	5	3	3	zaakvoerder	11	€ 64,91	€ 714,01
33	Limburg	bvba	0-5	<1								€ 0,00
34	Limburg	bvba	0-5	<1	1				boekhouder extern (kost 798€)			€ 798,00

Inspectiekosten Elektriciteitskeuring

Nr.	Provincie	Rechtsvorm	Werknemers	Omzet	# Elektriciteit voor tijdens na	functie	# uren in 2012	loonkost per uur	Totale inspectiekost
1	Antwerpen	bvba	0-5	1-10					
2	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10					
3	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	4	2	4	€ 35,21	€ 845,04
4	West-Vlaanderen	nv	21-50	1-10					€ 0,00
5	West-Vlaanderen	bvba	1-10	6-20	>10	0,5	1	€ 160,21	€ 2.643,47
6	Vlaams-Brabant	nv	21-50	11-20	>10	0,25	0,5	€ 64,91	€ 714,01
7	Limburg	eenmans	0-5	<1					€ 0,00
8	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	>10	1	1	€ 64,91	€ 1.428,02
9	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10	3	8	1	€ 35,21	€ 950,67
10	Antwerpen	bvba	6-20	21-50					€ 0,00
11	Limburg	bvba	0-5	<1					€ 0,00
12	Limburg	bvba	0-5	<1					€ 0,00
13	Antwerpen	nv	>100	11-20					€ 0,00
14	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1	1	0,5	0,5	€ 64,91	€ 32,46
15	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1					€ 0,00
16	Limburg	bvba	6-20	1-10					€ 0,00
17	Antwerpen	bvba	6-20	1-10					€ 0,00
18	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	7	1	1	€ 64,91	€ 908,74
19	Limburg	nv	0-5	<1					€ 0,00
20	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	4	0,5		€ 64,91	€ 129,82
21	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1					€ 0,00
22	Oost-Vlaanderen	nv	0-5	<1	10	1	1	€ 125,00	€ 3.750,00
23	Antwerpen	bvba	0-5	1-10					€ 0,00
24	Oost-Vlaanderen	eenmans	6-20	<1	5	1	2	€ 64,91	€ 973,65
25	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	3	2	1	€ 194,73	€ 1.752,57
26	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	6	1	2	€ 64,91	€ 1.168,38
27	Vlaams-Brabant	bvba	0-5	<1					€ 0,00
28	Antwerpen	bvba	0-5	<1	4	0,5		€ 64,91	€ 649,10
29	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1	2	0,5	0,5	€ 35,21	€ 88,03
30	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	1-10	>10	2	1	€ 125,00	€ 5.500,00
31	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10	1	1	1	€ 64,91	€ 64,91
32	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10					€ 0,00
33	Limburg	bvba	0-5	<1					€ 0,00
34	Limburg	bvba	0-5	<1					€ 0,00

Inspectiekosten Rioleringskeuring

Nr.	Provincie	Rechtsvorm	Werknemers	Omzet	# riolering	voor tijdens na	functie	# uren in 2012	loonkost per uur	Totale inspectiekost
1	Antwerpen	bvba	0-5	1-10						€ 0,00
2	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10						€ 0,00
3	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10						€ 0,00
4	West-Vlaanderen	nv	21-50	1-10						€ 0,00
5	West-Vlaanderen	bvba	1-10	6-20	>10	1	1	grondwerker	€ 35,21	€ 774,62
6	Vlaams-Brabant	nv	21-50	11-20	>10		0,25	zaakvoerder	€ 64,91	€ 178,50
7	Limburg	eenmans	0-5	<1						€ 0,00
8	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	2	1	1	kaderlid	€ 64,91	€ 129,82
9	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10	1	1	4	2 werfleider	€ 35,21	€ 246,47
10	Antwerpen	bvba	6-20	21-50						€ 0,00
11	Limburg	bvba	0-5	<1						€ 0,00
12	Limburg	bvba	0-5	<1						€ 0,00
13	Antwerpen	nv	>100	11-20						€ 0,00
14	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1						€ 0,00
15	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1						€ 0,00
16	Limburg	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
17	Antwerpen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
18	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	7	1,5	2	zaakvoerder	€ 64,91	€ 1.590,30
19	Limburg	nv	0-5	<1						€ 0,00
20	Antwerpen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
21	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1						€ 0,00
22	Oost-Vlaanderen	nv	0-5	<1	10	4	2	2 extern	€ 125,00	€ 10.000,00
23	Antwerpen	bvba	0-5	1-10	4	1	1	1 zaakvoerder	€ 64,91	€ 778,92
24	Oost-Vlaanderen	eenmans	6-20	<1						€ 0,00
25	Antwerpen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
26	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	3	6	9	2 zaakvoerder	€ 64,91	€ 3.310,41
27	Vlaams-Brabant	bvba	0-5	<1						€ 0,00
28	Antwerpen	bvba	0-5	<1						€ 0,00
29	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1	1	0,5	1	0,3 projectleider, zaakvoerder	€ 100,12	€ 175,21
30	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	1-10						€ 0,00
31	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
32	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
33	Limburg	bvba	0-5	<1						€ 0,00
34	Limburg	bvba	0-5	<1						€ 0,00

Inspectiekosten Materiaal (liften en hystoestellen)

Nr.	Provincie	Rechtsvorm	Werknemers	Omzet	# materiaal	voor tijdens na	functie	# uren in 2012	loonkost per uur	Totale inspectiekost
1	Antwerpen	bvba	0-5	1-10	3	1	zaakvoerder	3	€ 64,91	€ 194,73
2	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10						€ 0,00
3	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	2	1	werfleider	2	€ 35,21	€ 70,42
4	West-Vlaanderen	nv	21-50	1-10	4	1	werfleider	4	€ 35,21	€ 140,84
5	West-Vlaanderen	bvba	1-10	6-20	4	1	bediende	4	€ 35,21	€ 140,84
6	Vlaams-Brabant	nv	21-50	11-20	4	0,25	zaakvoerder	1	€ 64,91	€ 64,91
7	Limburg	eenmans	0-5	<1	4	1	kraanmachinist	4	€ 35,21	€ 140,84
8	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	>10	1	kaderlid	11	€ 64,91	€ 714,01
9	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10						€ 0,00
10	Antwerpen	bvba	6-20	21-50						€ 0,00
11	Limburg	bvba	0-5	<1	1	1	1 zaakvoerder	3	€ 64,91	€ 194,73
12	Limburg	bvba	0-5	<1						€ 0,00
13	Antwerpen	nv	>100	11-20	4	0,5	1,5 preventieadviseur	10	€ 35,21	€ 352,10
14	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1	4	8	3 zaakvoerder	44	€ 64,91	€ 2.856,04
15	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1						€ 0,00
16	Limburg	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
17	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	4	0,5	werknemer	2	€ 35,21	€ 70,42
18	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	8	0,3	1,5 zaakvoerder	14	€ 64,91	€ 908,74
19	Limburg	nv	0-5	<1	2	3	3 zaakvoerder	6	€ 64,91	€ 389,46
20	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	4	1,5	zaakvoerder	6	€ 64,91	€ 389,46
21	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1	4	0,25	zaakvoerder	2	64,91	€ 129,82
22	Oost-Vlaanderen	nv	0-5	<1						€ 0,00
23	Antwerpen	bvba	0-5	1-10	4	1	ploegbaas	4	€ 35,21	€ 140,84
24	Oost-Vlaanderen	eenmans	6-20	<1	4	2	directie	8	€ 64,91	€ 519,28
25	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	>10	0,3	1 zaakvoerders (3)	14,3	€ 194,73	€ 2.784,64
26	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	>10	12	3 zaakvoerder	165	€ 64,91	€ 10.710,15
27	Vlaams-Brabant	bvba	0-5	<1						€ 0,00
28	Antwerpen	bvba	0-5	<1	4	2	zaakvoerder	8	€ 64,91	€ 519,28
29	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1	4	0,3	0,3 bediende	3	€ 35,21	€ 105,63
30	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	1-10	4	1	1 werfverantwoordelijke	12	€ 35,21	€ 422,52
31	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
32	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10	>10	0,5	0,5 zaakvoerder	16,5	€ 64,91	€ 1.071,02
33	Limburg	bvba	0-5	<1						€ 0,00
34	Limburg	bvba	0-5	<1	2	1	meewerkend zaakvoerder	2	€ 64,91	€ 129,82

Inspectiekosten Brandveiligheid

Nr.	Provincie	Rechtsvorm	Werknemers	Omzet	# brandveiligheid voor	tijdens na	functie	# uren in 2012	loonkost per uur	Totale inspectiekost
1	Antwerpen	bvba	0-5	1-10						€ 0,00
2	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10						€ 0,00
3	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10						€ 0,00
4	West-Vlaanderen	nv	21-50	1-10	1 5 min.	0,5	zaakvoerder	0,583	€ 64,91	€ 37,84
5	West-Vlaanderen	bvba	1-10	6-20	1	0,25	bediende	0,25	€ 35,21	€ 8,80
6	Vlaams-Brabant	nv	21-50	11-20						€ 0,00
7	Limburg	eenmans	0-5	<1						€ 0,00
8	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	1	1	kaderlid	1	€ 64,91	€ 64,91
9	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10	4	2	2 werfleider	32	€ 35,21	€ 1.126,72
10	Antwerpen	bvba	6-20	21-50						€ 0,00
11	Limburg	bvba	0-5	<1						€ 0,00
12	Limburg	bvba	0-5	<1						€ 0,00
13	Antwerpen	nv	>100	11-20	1	0,5	1 preventieadviseur	1,5	€ 35,21	€ 52,82
14	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1	1	0,25	zaakvoerder	0,25	€ 64,91	€ 16,23
15	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1						€ 0,00
16	Limburg	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
17	Antwerpen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
18	Antwerpen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
19	Limburg	nv	0-5	<1						€ 0,00
20	Antwerpen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
21	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1						€ 0,00
22	Oost-Vlaanderen	nv	0-5	<1						€ 0,00
23	Antwerpen	bvba	0-5	1-10						€ 0,00
24	Oost-Vlaanderen	eenmans	6-20	<1						€ 0,00
25	Antwerpen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
26	Antwerpen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
27	Vlaams-Brabant	bvba	0-5	<1						€ 0,00
28	Antwerpen	bvba	0-5	<1						€ 0,00
29	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1						€ 0,00
30	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	1-10	2	1	2 1 werfverantwoordelijke	8	€ 35,21	€ 281,68
31	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10	1	0,25	zaakvoerder	0,25	€ 64,91	€ 16,23
32	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10						€ 0,00
33	Limburg	bvba	0-5	<1						€ 0,00
34	Limburg	bvba	0-5	<1						€ 0,00

Totale inspectiekosten

Nr.	Provincie	Rechtsvorm	Werknemers	Omzet	Totale inspectiekost
1	Antwerpen	bvba	0-5	1-10	€ 324,55
2	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10	€ 341,08
3	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	€ 11.466,90
4	West-Vlaanderen	nv	21-50	1-10	€ 583,60
5	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10	€ 5.317,07
6	Vlaams-Brabant	nv	21-50	11-20	€ 2.053,84
7	Limburg	eenmans	0-5	<1	€ 140,84
8	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10	€ 7.789,20
9	Vlaams-Brabant	nv	6-20	1-10	€ 10.615,14
10	Antwerpen	bvba	6-20	21-50	€ 1.103,47
11	Limburg	bvba	0-5	<1	€ 2.336,76
12	Limburg	bvba	0-5	<1	€ 0,00
13	Antwerpen	nv	>100	11-20	€ 580,97
14	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1	€ 4.852,02
15	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1	€ 0,00
16	Limburg	bvba	6-20	1-10	€ 5.606,72
17	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	€ 102,88
18	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	€ 3.732,33
19	Limburg	nv	0-5	<1	€ 4.714,01
20	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	€ 519,28
21	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1	€ 1.233,29
22	Oost-Vlaanderen	nv	0-5	<1	€ 13.750,00
23	Antwerpen	bvba	0-5	1-10	€ 919,76
24	Oost-Vlaanderen	eenmans	6-20	<1	€ 3.050,77
25	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	€ 10.184,38
26	Antwerpen	bvba	6-20	1-10	€ 17.525,70
27	Vlaams-Brabant	bvba	0-5	<1	€ 64,91
28	Antwerpen	bvba	0-5	<1	€ 3.375,32
29	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1	€ 468,99
30	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	1-10	€ 7.190,08
31	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10	€ 81,14
32	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10	€ 2.174,49
33	Limburg	bvba	0-5	<1	€ 0,00
34	Limburg	bvba	0-5	<1	€ 927,82

35	West-Vlaanderen	bvba	0-5	<1		€ 389,46
36	Limburg	nv	51-100	51-100		€ 2.816,80
37	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10		€ 5.633,60
38	Antwerpen	bvba	0-5	<1		€ 2.077,12
39	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1		€ 424,67
40	Limburg	bvba	6-20	1-10		€ 1.596,41
41	West-Vlaanderen	bvba	0-5	1-10		€ 2.516,87
42	West-Vlaanderen	bvba	0-5	1-10		€ 973,65
43	Limburg	bvba	6-20	1-10		€ 1.832,28
44	West-Vlaanderen	bvba	21-50	1-10		€ 39.177,83
45	Limburg	bvba	6-20	<1		€ 389,46
46	Antwerpen	bvba	0-5	<1		€ 0,00
47	Limburg	bvba	0-5	<1		€ 0,00
48	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1		€ 0,00
49	Antwerpen	eenmans	0-5	<1		€ 259,64
50	Antwerpen	bvba	0-5	<1		€ 389,46
51	Oost-Vlaanderen	nv	0-5	<1		€ 194,73
52	West-Vlaanderen	bvba	0-5	<1		€ 616,65
53	West-Vlaanderen	eenmans	0-5	<1		€ 0,00
54	Antwerpen	bvba	6-20	<1		€ 1.601,92
55	Vlaams-Brabant	nv	21-50	11-20		€ 985,88
56	Limburg	nv	21-50	11-20		€ 15.333,28
57	West-Vlaanderen	bvba	6-20	1-10		€ 2.596,40
58	Limburg	nv	21-50	>100		€ 721,81
59	Limburg	bvba	0-5	<1		€ 519,28
60	Limburg	nv	6-20	1-10		€ 1.168,38
61	Antwerpen	bvba	0-5	<1		€ 2.726,22
62	Limburg	nv	21-50	11-20		€ 3.549,22
63	Oost-Vlaanderen	bvba	0-5	<1		€ 64,91
64	Antwerpen	bvba	0-5	<1		€ 259,64
65	Antwerpen	bvba	21-50	1-10		€ 53.540,55
66	West-Vlaanderen	nv	>100	21-50		€ 871,45
67	Antwerpen	bvba	0-5	<1		€ 259,64

Auteursrechtelijke overeenkomst

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:

Kosten van inspecties bij Vlaamse ondernemers.

Richting: **master in de toegepaste economische wetenschappen-beleidsmanagement**

Jaar: **2013**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Voor akkoord,

Poukens, Thomas

Datum: **2/06/2013**